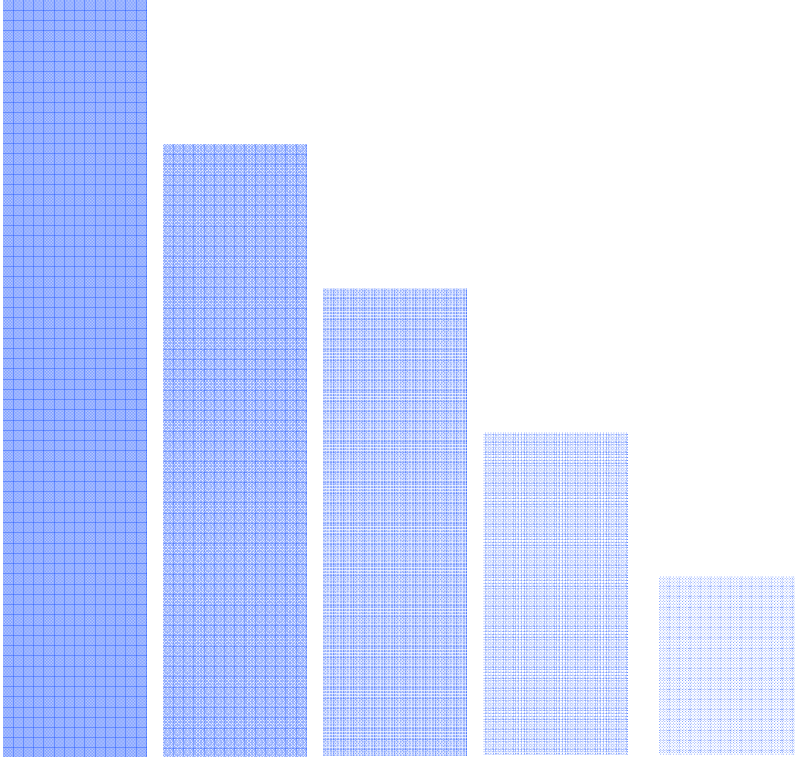

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MERKEZ BANKASI

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

SAYI: 2011-IV

Ö N S Ö Z

Dünya genelinde ekonomik risklerin arttığı, ülkelerin uluslararası piyasalarda istikrarın sağlanmasına ve küresel ekonomik krizin etkilerini azaltmaya yönelik çabalarını devam ettirdiği görülmektedir. 2011 yılı, ABD ekonomisine ilişkin endişelerin azalmasına karşılık Avrupa bölgesi ekonomilerinde sorunların arttığı ve çözüm arayışlarının yoğunlaştığı bir yıl olmuştur. Türkiye yüksek büyüme hızını sürdürmüş ve 2010 yılında yüzde 9 olan büyümenin ardından 2011'in ilk dokuz ayında yüzde 9,6 oranına ulaşmıştır. Buna karşın cari işlemler açığı ulaştığı 77 milyar dolarlık seviye ve yüzde 10'luk GSYH'ye olan oranı itibarıyla en önemli sorunlardan biri olmuştur. Bir diğer önemli sorun ise, 2011 yılı hedefi olan yüzde 5.5'lik enflasyon oranının, yüzde 10.45 olarak gerçekleşmesidir.

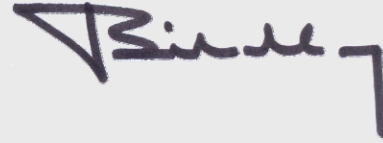
2010 yılında yüzde 3,59 büyüyen KKTC ekonomisinin, 2011 yılında yüzde 4,27 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir. Diğer taraftan 2011 yılında yüzde 14,7 olarak gerçekleşen enflasyon oranı, yüzde 3,2 olan bir önceki yılın oldukça üzerindedir. Bu yılın Ocak ve Şubat aylarında gerçekleşen enflasyon oranları, 2012 yılında bu alanda da olumlu gelişmeler olacağına göstergesidir.

KKTC bankacılık sektörüne ilişkin 2011 yılsonu verileri değerlendirildiğinde, sektörün bilanço hacminde büyümenin sürdüğü gözlenmektedir. Bankalar Yasası uyarınca KKTC Merkez Bankası'nın (Kurum/Banka) düzenleme ve denetimine tabi 22 lisanslı faal bankanın aktif büyüklüğü 9.9 milyar Türk Lirası'na ulaşmış bulunmaktadır. Sektörün 2011 yılındaki kredi büyümesi yüzde 27 civarında gerçekleşmiş, risk-getiri dengesini dikkate alan bankalar işletme ve tüketici kredilerine ağırlık vermişlerdir. Kredi/mevduat oranı yaklaşık yüzde 70 olup sektörün likit pozisyonunu korumayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Fonlama kapasitesi mevduat kaynaklı olarak genişlemiştir. 2011 yılı sonunda mevduat, bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 19 oranında artmıştır. 2010 yılında başlayan aktif kalitesindeki iyileşme süreci, yüksek seviyesini koruyarak devam etmektedir. 2010 yılı sonunda yüzde 9.5 olan tahsili gecikmiş alacak dönüşüm oranı, yüzde 7.9'a gerilemiştir.

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik aktivitelerin bankacılık sektörü üzerindeki etkileri de dikkate alındığı zaman, 2010 yılı performansına ulaşamamakla beraber, bankaların kârlılığını sürdürdüğü ve dönem kârlarını yüzde 6.4 oranında artırdıkları görülmektedir. 2011 yılı sonunda özkaynaklar, bir önceki yıla göre yüzde 17 oranında artmıştır. Özkaynak yapısını güçlü kılmak amacıyla kârların banka bünyesinde kalması, içerisinde bulunduğumuz dönemde önemini korumaktadır. Dolayısıyla kâr dağıtımı konusunda alınan tedbirleri uygulamaya devam etmenin yararlı olduğu düşünülmektedir. Sermaye yeterliliği standart rasyosu yüzde 20.3'den yüzde 20.6'ya yükselmiştir. Söz konusu oran, asgari yasal sınır olan yüzde 10'un oldukça üzerindedir.

Farklı dönemlerde sektörde yaşanan krizlerden edinilen tecrübenin de etkisiyle, 2011 yılının sektör açısından olumlu sonuçlandığı söylenebilir. Bununla birlikte, elde edilen sonuçların sürdürülebilir olması ve sıkça değişen ve çok dinamik olan olası risklere karşı tedbirlerin zamanında alınmasının ulaşılan sonuçlardan daha önemli olduğu unutulmamalıdır.

Bültenin hazırlanmasına katkıda bulunan çalışma arkadaşlarıma teşekkür eder, kullanıcılarına yararlı olmasını dilerim.

Bilal San
Başkan

YÖNETİCİ ÖZETİ

KKTC ekonomisi, 2009 yılında gerçekleşen yüzde 5,72 oranındaki daralmanın ardından, 2010 yılında yüzde 3,59 oranında büyümüştür. Ülke GSYH'sının 2011 yılında reel olarak yüzde 4,27, 2012 yılında ise yüzde 4 oranında artış kaydedeceği tahmin edilmektedir.

2008 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan **enflasyon** oranındaki gerileme, 2009 ve 2010 yıllarında da devam etmiş, ancak 2011 yılı başından itibaren artmaya başlamıştır. Nitekim, 2011 yılı Mart ayı sonunda yüzde 7,28 olan yıllık enflasyon, Haziran'da yüzde 9,08 ve Eylül'de yüzde 11,13, Aralık ayında ise yüzde 14,72 seviyesine yükselmiştir. Bu yılın Ocak ve Şubat aylarına ait yüzde -0,70 ve -0,26 enflasyon oranları olumlu gelişmelerdir.

KKTC'nin 2011 yılı dördüncü çeyreği toplam **ihracatı**, TL bazında bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, yüzde 51,27 oranında artarak, 23,6 milyon TL'den 35,7 milyon TL'ye yükselmiştir. Dolar bazında karşılaştırıldığında, 2010 yılı dördüncü çeyreğinde 16,2 milyon ABD doları olan toplam ihracat tutarı, 2011 yılının aynı döneminde yüzde 20,37 oranında artarak 19,5 milyon ABD doları olmuştur. Elde edilebilen en son verilere göre KKTC'nin Ocak-Ağustos 2011 dönemi toplam ithalatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15,41 oranında artarak 922,7 milyon ABD dolarından 1.064,9 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan **işsizlik** verilerine göre; 2010 yılsonu itibarıyla 563'ü erkek, 690'ı kadın toplam 1.253 kişi olan kayıtlı işsiz sayısının 2011 yılında yüzde 15,48 oranında azalarak yılsonu itibarıyla, 492'si erkek, 567'si kadın olmak üzere toplam 1.059 kişiye gerilemiştir. 2011 yılının ilk üç çeyreğinde kayıtlı işsiz sayısında görülen artış eğilimi, yılın son çeyrek döneminde yön değiştirmiş ve azalış yaşanmıştır.

Ülkemiz ekonomisinde **turizm** önemli bir paya sahiptir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gelen yabancı yolcu sayısı 2011 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 16,50 oranında artmış ve toplam 216.254 kişiden 251.939 kişiye yükselmiştir. 2010 yılında turistik konaklama tesislerinde ortalama yüzde 36,4 oranında gerçekleşen doluluk oranı, 2011 yılında yüzde 13,2 oranında artış göstermiş ve yüzde 41,2 seviyesine ulaşmıştır.

2011 yılında KKTC **bütçe giderleri toplamı** 2010 yılına göre yüzde 6,91 oranında artarak 2 milyar 845 milyon TL'ye ulaşmış; **bütçe gelirleri toplamı** ise 2010 yılına göre yüzde 5,67 oranında artarak 2 milyar 793 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında **KKTC yerel gelirleri toplamı** 2010 yılına göre yüzde 8,98 oranında artarak 1 milyar 952 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2011 yılı yerel gelirlerinin yaklaşık yüzde 38'i ithalat aşamasında tahsil edilmiştir. **Personel giderleri ve cari transferler toplamı**, 2010 ve 2011 yıllarında **KKTC yerel giderlerinin** sırasıyla yüzde 84 ve yüzde 85'ini oluşturmuştur. **Türkiye'den gelen yardım ve krediler toplamı** 2010 yılında 851 milyon TL, 2011 yılında 840 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında Türkiye'den gelen yardım ve krediler toplamı anılan yılda tahsil edilen KKTC bütçe gelirlerinin yüzde 30,08'ine, yerel gelirlerinin ise yüzde 43,04'üne tekabül etmektedir.

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren **banka sayısı**, 2011 yılsonu itibarıyla 22'dir. Sektördeki 22 bankanın 3'ü kamu bankası, 12'si özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır. 2011 yılının dördüncü çeyreği sonunda özel sermayeli bankaların toplam banka sayısı içindeki payı yüzde 54,54'dür. Özel sermayeli banka grubunu sırasıyla, yüzde 31,82'lik payla şube bankaları, yüzde 13,64'lük payla kamu bankaları izlemektedir.

Sektörde hizmet sunum birimi olan **banka şubesi sayısı** 2011 yılı dördüncü çeyreği sonunda, bir önceki çeyreğe göre 7 adet artarak 196'ya yükselmiştir. Toplam şube sayısının yüzde 59,69'u özel sermayeli bankalara, yüzde 22,45'ini şube bankalarına, yüzde 17,86'sı kamu bankalarına aittir.

Bankacılık sektöründe istihdam edilen **personel sayısı**, Eylül - Aralık 2011 döneminde 82 kişi artarak 2.403'ten 2.485'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 1.459'u özel sermayeli bankalarda, 552'si kamu bankalarında, 474'ü şube bankalarında çalışmaktadır. 2010 yılı sonuna kıyasla sektörde istihdam edilen kişi sayısındaki toplam artış 56'dır. Bunların 22'si özel sermayeli bankalarda, 3'ü kamu bankalarında, 31'i şube bankalarında işe başlamıştır.

Bankacılık sektörünün aktif toplamı Eylül 2011'e göre yüzde 2,97 oranında artarak Aralık 2011 itibarıyla 9.917,8 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde likit aktiflerde yüzde 2,04 oranında azalma olurken, menkul değerler cüzdanı yüzde 7,04 ve brüt krediler yüzde 9,14 oranında artış göstermiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 17,83 oranında artmıştır. Söz konusu dönemde sektörün brüt kredileri yüzde 26,73 ve menkul değerler cüzdanı yüzde 93,02 oranında artmış, likit aktifleri ise yüzde 3,16 oranında azalmıştır. Aktiflerin en önemli fonlama kaynağı olan mevduatın Eylül 2011'e göre artış oranı Aralık 2011 sonunda yüzde 3,51 olmuştur. Bu dönemde özkaynakların artış oranı ise, yüzde 1,83'dür. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde mevduatta yüzde 18,91, özkaynaklarda yüzde 17,26 oranında artış gerçekleşmiştir.

2011 yılının dördüncü çeyreği sonunda **bankacılık sektörü likit aktiflerini** oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, bir önceki çeyreğe göre 50,4 milyon TL azalarak 2.465,5 milyon TL'den 2.415,1 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu dönemde nakit değerler kaleminde 14,40 milyon TL ve bankalardan alacaklarda 200,2 milyon TL azalış, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 158,3 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 5,9 milyon TL artış meydana gelmiştir.

Brüt krediler, Aralık 2011 sonunda üçüncü çeyreğe göre yüzde 9,14 oranında genişlemiştir. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi, işletme kredileri bir önceki çeyreğe göre 284,1 milyon TL artarak 2.865,9 milyon TL ile birinci sırada yer almaktadır. Bunu 1.686,5 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde işletme kredileri 2.202,2 milyon TL'den 2.865,9 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 1.273,7 milyon TL'den 1.686,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda 423,7 milyon TL olan toplam **tahsili gecikmiş alacaklar (TGA)**, 2011 yılı son çeyreği itibarıyla yüzde 10 oranında artarak 466,1 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Aynı dönemde, özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında azalış, kamu bankalarının payında artış olmuştur. Eylül 2011 - Aralık 2011 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 56,17 oranından yüzde 55,70'e; şube bankalarının tahsili gecikmiş alacaklar içindeki payı yüzde 7,21'den yüzde 6,99'a gerilemiştir. Kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı ise, yüzde 36,62'den yüzde 37,31'e yükselmiştir. **TGA dönüşüm oranı** Eylül 2011 sonunda yüzde 7,88 iken, Aralık 2011 sonunda 0,06 puan artmış ve yüzde 7,94 olarak gerçekleşmiştir.

TGA için ayrılan karşılıklar oranı, Eylül 2011 itibarıyla yüzde 62,11 iken, Aralık 2011'de 2,10 puan artmış ve yüzde 64,21'e yükselmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde TGA için ayrılan karşılıklar oranı 3,83 puan artmıştır. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 4,89 olan karşılıklar toplamının brüt kredilere oranı, 2011 yılı dördüncü çeyreği sonunda 0,21 puan artarak yüzde 5,10 seviyesine yükselmiştir.

Aralık 2011 dönemi itibarıyla **Mevduat** bir önceki çeyreğe göre 284,8 milyon TL artarak, 8.402,9 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Bu dönemde mevduatın türlerine göre en büyük pay 6.334,3 milyon TL'lik meblağ ve yüzde 75,38'lik payla tasarruf mevduatına aittir. Bunu 899,2 milyon TL ve yüzde 10,70'lik payla ticari mevduat izlemektedir. Sektör mevduatındaki vade yoğunluğunun önceki dönemlerde olduğu gibi, Aralık 2011 sonunda bir önceki döneme göre yüzde 59,66'lık oranla bir ay vadeli mevduatta olduğu görülmektedir. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 17,24 oranla vadesiz, yüzde 11,74 oranla üç ay vadeli, yüzde 8,12 oranla bir yıl vadeli ve yüzde 3,24'lük oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan **kredilerin toplam mevduata oranı**, yılın dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 3,61 puan artarak yüzde 69,84 oranında gerçekleşmiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 4,31 puan artmıştır.

Sektörün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan **özkaynaklar**, bir önceki çeyreğe göre 19,7 milyon TL artarak 2011 yılının dördüncü çeyreği sonunda 1.097 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde ise, yüzde 17,27 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 73,9 milyon TL, yedek akçeler 35,5 milyon TL artmıştır.

Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu (SYSR), 2011 yılı sonunda bir önceki çeyreğe göre 1,07 puan azalmasına karşın, yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 20,63 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde sektörün SYSR'si 0,24 puan artarak, yüzde 20,39'dan yüzde 20,63'e yükselmiştir. Aralık 2011 itibarıyla SYSR, kamu bankalarında yüzde 19,50, özel bankalarda 15,82 ve şube bankalarında 27,30 olarak gerçekleşmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 dönemini kapsayan bir yıllık dönemde SYSR kamu bankaları grubunda 0,99 puan düşmüş, özel bankalar grubunda 0,71, şube bankaları grubunda ise, 2,78 puan artmıştır.

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

KKTC Merkez Bankası, 2011 / IV

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.kkctcmerkezbankasi.org>

E-mail

ileti@kkctcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

A. KISALTMALAR

AB	Avrupa Bölgesi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

B. TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Önsöz	i-ii
Yönetici Özeti	iii-v
1 Uluslararası Gelişmeler	1-5
2 İstihdam ve Fiyatlar	7-10
3 Dış Ekonomik İlişkiler	11-15
4 Bütçe Gelişmeleri	17-21
5 Parasal ve Finansal Gelişmeler	23-34
6 Finansal İstikrar Analizi	35-40
Ekonomik Kararlar	41-43
İstatistik Tabloları	45-76
Notlar	77-78

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

1. ULUSLARARASI GELİŞMELER

Gelişmiş Ülkeler ile Türkiye'deki Ekonomik ve Finansal Gelişmeler

Büyüme

ABD'de ekonomik büyüme, 2011 yılı dördüncü çeyreğinde tüketici harcamalarındaki azalma ve hükümet harcamalarında kesintiye gidilmesine bağlı olarak düşük seyrine devam etmiş ve faizleri uzun bir süre daha düşük tutması kararını doğrulamıştır. Dünya'nın en büyük ekonomisine sahip olan ABD 2011 yılı üçüncü çeyrek döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,5 oranında büyümesinin ardından, 2011 yılının son çeyreğinde de bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,6 oranında büyüme kaydetmiştir.

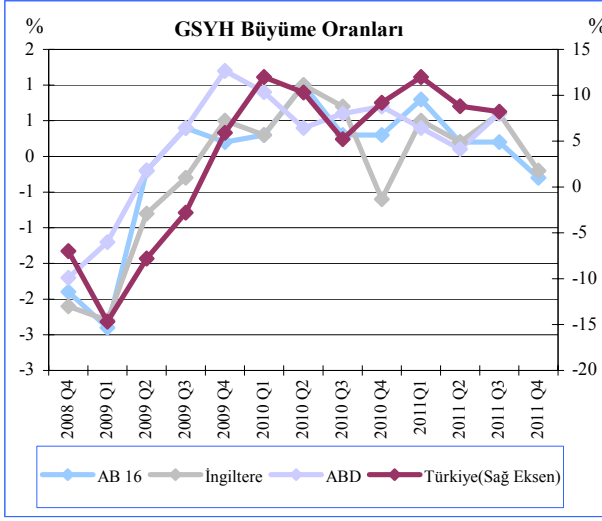
Avrupa Bölgesi ekonomisi, 2011 yılının son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,3 daralmış, bir önceki yılın aynı çeyrek dönemine göre ise yüzde 0,7 oranında genişlemiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde söz konusu oranlar sırası ile yüzde 0,1 ve yüzde 0,3 oranında artış yönünde gerçekleşmiştir. 2011 yılı son çeyreğinde de üye ülkelerde kemer sıkma önlemleri ve buna bağlı olarak bölge ekonomisinin bir gerilemenin eşliğinde olduğu yönündeki beklentiler devam etmiştir.

İngiltere ekonomisi, 2011 yılı birinci çeyreğinde yüzde 0,5, ikinci çeyreğinde yüzde 0,2, üçüncü çeyreğinde ise yüzde 0,6 oranında büyüme göstermiş, yılın son çeyreğinde ise bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 0,2 oranında daralmıştır.

Japonya'da 2011 yılı Mart ayında meydana gelen deprem felaketi sonucu yatırım harcamalarında sert bir düşüş yaşanmış, Japon ekonomisi 2011 yılının birinci ve ikinci çeyreğinde daralmıştır. 2011 yılı üçüncü çeyrekte ise, Japonya GSYH'sinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,5 oranında artış görülmüştür. Dış talepteki zayıflama, Yen'in güçlü seyri ve Tayland'da meydana gelen sellere bağlı olarak Japon ekonomisi 2011 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 0,6 oranında küçülmüştür. Söz konusu daralma yıllıklandırılmış olarak yüzde 2,3'e denk gelmektedir.

Türkiye ekonomisi, 2010 yılında ekonomik büyümede yaşanan olumlu gelişmelerin ardından 2011 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla yüzde 12, ikinci çeyreğinde ise yüzde 8,8'lik büyüme oranı ile diğer ülkelerden önemli ölçüde farklılık göstermiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde GSYH artış hızı gerilemiş olmasına rağmen güçlü seyrini korumuş, bir önceki yılın aynı çeyrek dönemine göre cari fiyatlarla yüzde 17,4'lük artış kaydederek 348.802 milyon TL, sabit fiyatlarla değerlendirildiğinde ise, yüzde 8,2'lik artış ile 31.029 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlk dokuz aylık dönemler baz alındığında ise, 2011 yılında bir önceki yılın ilk dokuz aylık dönemine göre, GSYH'da cari fiyatlarla yüzde 18,7 sabit fiyatlarla yüzde 9,6'lık artış gerçekleşmiştir.

Grafik 1.1

Not: Bir önceki çeyreğe göre yüzde değişim oranları.

Kaynak: OECD ve Ülke İstatistik Kurumları

Enflasyon

2011 yılı son çeyreğinde enflasyon oranları gelişmekte olan ülkelerde yatay bir seyir izlerken, gelişmiş ülkelerde gerilemiştir. Söz konusu dönemde döviz kurlarındaki artış ve emtia fiyatlarındaki sınırlı yükseliş gelişmekte olan ülkelerde enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskılar oluşturmuş, fakat iç talebin zayıflaması bu baskıyı ortadan kaldırmıştır. Diğer tarafta, başta Avrupa bölgesi olmak üzere gelişmiş ülke ekonomilerinde süregelen sorunlar 2011 yılı son çeyreğinde de devam etmiş, bu nedenle iktisadi faaliyetin büyük oranda yavaşlamasına bağlı olarak enflasyon oranlarında belirgin bir şekilde düşüş yaşanmıştır.

ABD'de 2011 yılı Eylül ayında yıllık yüzde 3,8 oranı ile tavan yapan enflasyon oranı, Ekim ayında yıllık yüzde 3,4'e, Aralık itibarıyla yıllık yüzde 3,0 oranına gerilemiştir. 2011 yılındaki fiyat değişimleri çeyrek dönemler itibarıyla incelendiği zaman, birinci çeyrekte yüzde 1,9, ikinci çeyrekte yüzde 1, üçüncü çeyrekte yüzde 0,5 artmıştır. Son çeyrek dönemde ise fiyat değişimleri yüzde -0,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

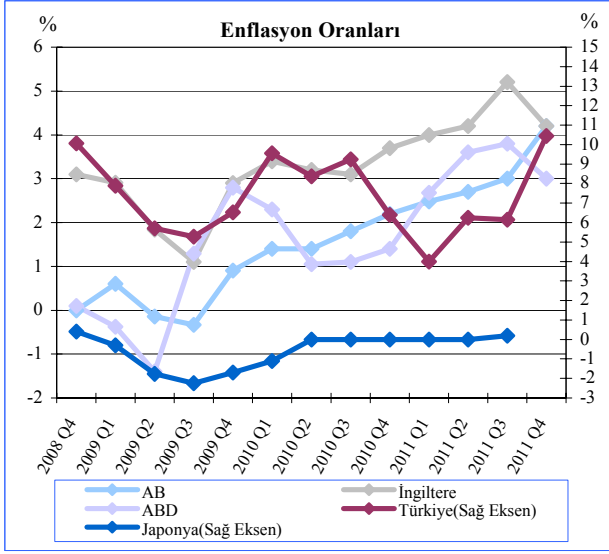
Avrupa bölgesinde 2011 yılı başından itibaren emtia fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak, birinci ve ikinci çeyrekte yüzde 0,5 oranında fiyat artışları yaşanmıştır. Eylül 2011 itibarıyla enflasyon bir önceki çeyrek dönem sonuna göre yüzde 0,3 oranında artmış ve yıllık bazda yüzde 3 olarak gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğinde de enflasyon düşük seyrine devam etmiş ve yüzde 0,7 oranında gerçekleşmiştir.

İngiltere'de tüketici fiyatlarındaki 2011 yılı üçüncü çeyrek sonunda bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,2, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,1 oranında artarak yıllık yüzde 5,2 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı son çeyreğinde, gıda ve petrol fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak, enflasyon bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,7 ve yıllık yüzde 4,2 seviyesine gerilemiştir.

Japonya'da 2011 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 0,2 oranında gerçekleşen enflasyon oranı, yılın üçüncü çeyreğinde herhangi bir değişime uğramamıştır. 2011 yılı son çeyreğinde ise enflasyon oranı bir önceki çeyrek döneme göre yüzde -0,2, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde -0,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türkiye'de yıllık enflasyon Haziran 2011 sonu itibarıyla yüzde 6,24 seviyesine ulaşmış, üçüncü çeyrek sonunda fazla bir değişim göstermemiş ve yüzde 6,15 ile aynı seviyeleri korumuştur. Enflasyon yılın son çeyreğinde döviz kuru gelişmelerinin gecikmeli etkileri ve işlenmiş gıda fiyatlarındaki artışa bağlı olarak yılsonu hedefi olan yüzde 5,5'in çok üzerinde yıllık yüzde 10,45 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 1.2

Kaynak: İlgili Ülke Merkez Bankaları

Politika Faiz Oranları

Tüm ülke ekonomilerinin derinden etkilendiği finansal kriz sonrası dönemde, özellikle düşük politika faiz oranlarına sahip olan gelişmiş ülkelerin faiz oranlarını değiştirebilmelerine olanak sağlayacak bir büyüme gerçekleşmemiştir. Zaten düşük seviyelerde olan faiz oranları, söz konusu gelişmiş ülkelerin büyüme ile ilgili sıkıntılarına para politikası yoluyla çözüm bulma yollarını tıkamaktadır. Kriz öncesi dönemde yüksek politika faizi oranlarına sahip gelişmekte olan ülkeler ise enflasyon oranlarının makul seviyede olmasının da desteğiyle faiz indirimine başlamışlardır. Şu an için geleneksel para politikası stratejileri belirleyebilen gelişmekte olan ülkelerde, 2012 yılında enflasyonist baskılarda olası bir artış, para politikasını zora sokabilecektir.

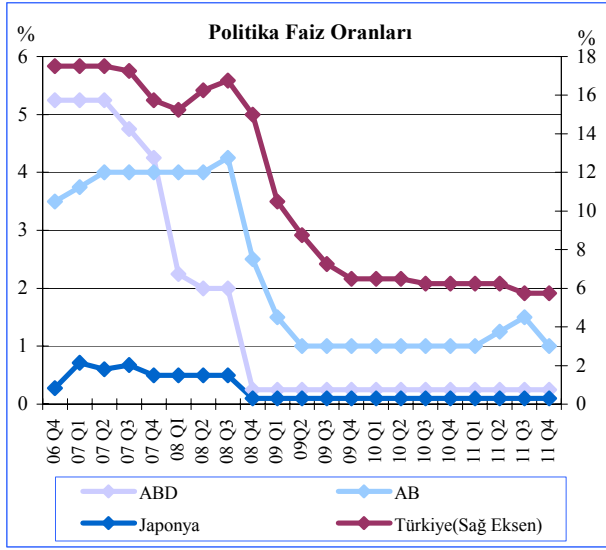
Amerika Merkez Bankası (FED), 2008 yılsonu itibarıyla yüzde 0,25 seviyesine çektiği politika faiz oranını, 2012 yılı Ocak ayında yaptığı toplantıda da değiştirmemiş ve söz konusu oranı 2014 yılı sonuna kadar düşük seviyelerde tutacağını açıklamıştır.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), 2011 yılı başında tarihin en düşük seviyesi olan yüzde 1 oranına çektiği politika faizini, Nisan ve Temmuz aylarında iki sefer 25'er baz puan artırarak yüzde 1,5 oranına yükseltmiştir. Yılın son çeyreğinde ise, ekonomik görünümde ciddi belirsizliklerin ve aşağı yönlü risklerin devam etmesi, buna ek olarak enflasyonun da düşeceği beklentisi ile Kasım ve Aralık aylarında iki sefer 25'er baz puan indirilerek, politika faiz oranı tekrar yüzde 1 seviyesine getirilmiştir.

Japonya Merkez Bankası (BOJ), 2008 yılı son çeyreğinde 0,10 seviyesine çektiği politika faiz oranını, 2011 yılı son çeyreğinde de değiştirmemiştir. Japonya Merkez Bankası, arzu edilen büyüme gerçekleşene kadar politika faiz oranını düşük seviyelerde tutacağını belirtmektedir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), küresel ekonomide yaşanan sıkıntıların yurtiçi iktisadi faaliyet üzerinde durgunluğa yol açma riskinin azaltılması amacıyla 4 Ağustos 2011 tarihinde düzenlenen Para Politikası Kurulu ara toplantısında, politika faizini 50 baz puan düşürmüş ve yüzde 5,75 seviyesine getirmiştir. Buna ek olarak kısa vadeli faizlerde oluşabilecek aşağı yönlü değişkenliği azaltmak amacıyla gecelik borçlanma faizi 350 baz puan artırılarak faiz koridoru daraltılmıştır. 2011 yılı dördüncü çeyreğinde politika faiz oranında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Grafik 1.3

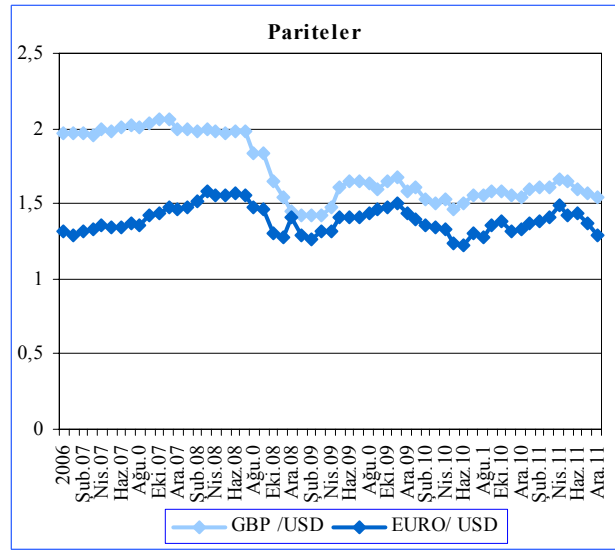

Kaynak: İlgili Ülke Merkez Bankaları

Kur ve Pariteler

2011 yılı Haziran sonu itibarıyla 1,4410 seviyesine kadar yükselen Avro/Dolar paritesi, üçüncü çeyrekte düşüş göstermiş ve 2011 Eylül sonu itibarıyla, 1,3633 seviyesine gerilemiştir. Yılın son çeyreğinde de düşüş trendi devam etmiş ve 2011 yılı Aralık sonu itibarıyla parite 1,2938 olmuştur. Sterlin/Dolar paritesinde de düşüş yaşanmış ve 2011 Haziran ayı sonunda 1,6023 olan Sterlin/Dolar paritesi, 2011 Eylül sonu itibarıyla 1,5659, 2011 Aralık sonu itibarıyla 1,5449 seviyesine gerilemiştir.

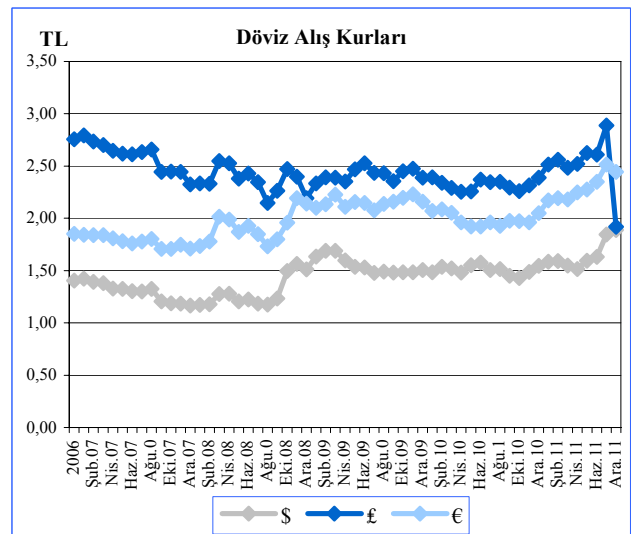
Grafik 1.4

Kaynak: KKTTCMB

2011 Eylül sonu itibarıyla Dolar, Avro ve Sterlin karşısında sırasıyla 1,8453, 2,5157 ve 2,8884 seviyelerinde işlem gören Türk Lirası, 2011 yılı son çeyreği içinde Dolar ve Sterlin para birimine karşı değer kaybetmiş, Avro para birimine karşı ise değer kazanmıştır. Türk Lirası bu dönem içinde bir önceki çeyreğe göre Dolar ve Sterlin'e karşı sırasıyla yüzde 2,36 ve 0,99 oranında değer kaybı yaşamış, Avro'ya karşı yüzde 2,86 oranında değer kazanmıştır. Böylece 2011 yılı Aralık sonu itibarıyla Dolar, Avro ve Sterlin, Türk Lirası karşısında sırası ile 1,8889, 2,4438 ve 2,9170 seviyelerinden işlem görmüştür.

Grafik 1.5

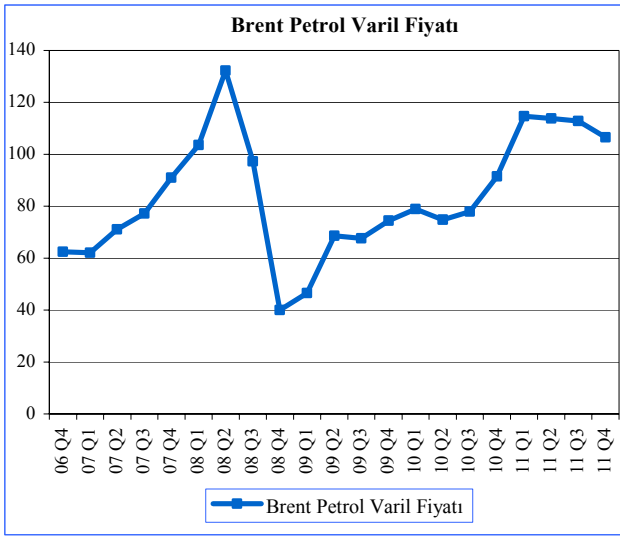

Kaynak: KKTTCMB

Petrol

2011 yılında, petrol arzı belirsizliklerinin ön plana çıkması tarihin en yüksek ortalama petrol fiyatlarının oluşmasına neden olmuştur. Petrol fiyatları 2011 yılına hızlı bir yükselişe başlamıştır. Yılın ikinci yarısında ise Avrupa Bölgesi'nin borç krizi ve Libya ham petrolünün piyasalara erken dönmesiyle, küresel arz sıkışıklığı azaldı ve fiyatlar belirli bir bant içinde hareket etti. Brent petrol varil fiyatı 2011 yılına 92,6 ABD doları seviyesinden başladı, Nisan ayında 126,7 ABD doları seviyesinde zirve yaptı; yılın ikinci yarısında 110 ABD doları civarında bir bantta hareket ettikten sonra, yıllık yüzde 15 artış ile 106,5 ABD doları seviyesinde yılı bitirmiştir.

Grafik 1.6

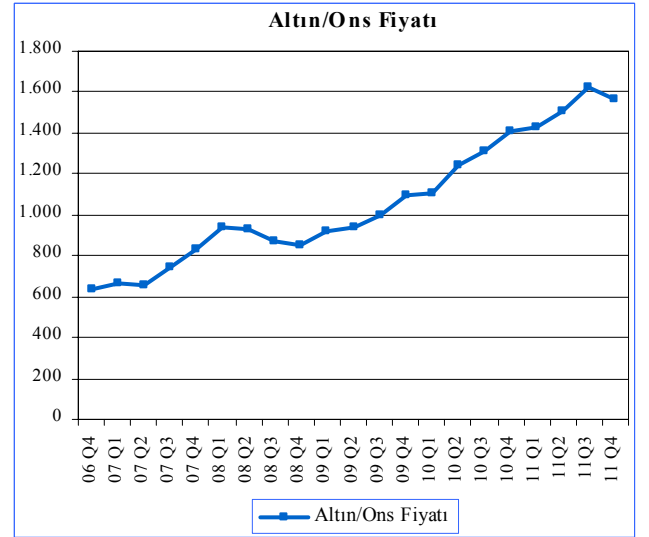
Not: Avrupa Brent Petrol Spot Varil Başına Dolar Fiyatı (FOB)

Kaynak: ABD Resmi Enerji İstatistikleri Kurumu

Altın

Global ekonomide yaşanan olumsuzlukların devam etmesi, yatırımcıların güvenli yatırım araçlarına yönelmelerine neden olmuş, 2009 yılı Aralık ayında 1.100,3 \$/ons seviyesinde bulunan altın fiyatının 2010 yılı son çeyreği içinde 1.423 \$/ons seviyesine ulaşmasını sağlamıştır. 2011 yılı içerisinde altın fiyatlarındaki artış devam etmiş ve 2011 Aralık ayı sonunda 1.563 \$/ons seviyesinden işlem görmüştür.

Grafik 1.7

Kaynak: İstanbul Altın Borsası.

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

2. İSTİHDAM VE FİYATLAR

İstihdam

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2010 yılsonu itibarıyla 563'ü erkek, 690'ı kadın toplam 1.253 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı 2011 yılında yüzde 15,48 oranında azalmış ve yılsonu itibarıyla, 492'si erkek, 567'si kadın olmak üzere toplam 1.059 kişiye gerilemiştir. 2011 yılı son çeyrek dönemi cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman, aktif kayıtlı işsizlerin yüzde 46,46'sı erkeklerden, yüzde 53,54'ü, kadınlardan oluşmaktadır. 2011 yılı dördüncü çeyreğinde erkek kayıtlı işsiz sayısı yıllık bazda yüzde 12,61, kadın kayıtlı işsiz sayısı ise, yüzde 17,82 oranında azalmıştır.

Tablo 2.1

İş İsteği İle Bekleyen Aktif Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı							
	2010		2011				Yüzde Değişim 2010-Q4 2011-Q4
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
Erkek	710	563	448	389	511	492	-12,61
Kadın	930	690	507	688	973	567	-17,82
Toplam	1.640	1.253	955	1.077	1.484	1.059	-15,48

Kaynak: Çalışma Dairesi

Çalışma Dairesi'ne kayıtlı aktif işsizlerin genel görünümü Tablo 2.2'de verilmektedir. Bu tabloya göre 2011 yılı Kasım sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyen 527'si erkek, 667'si kadın olmak üzere toplam 1.194 kişi olduğu, ay içinde iş isteğiyle müracaat eden 176'sı erkek ve 179'u kadın toplam 355 kişi ile bu sayının 1.549'a yükseldiği görülmektedir. Aralık ayı içinde kayıttan düşen 468 kişi ve bir işe yerleştirilen 22 kişi ile birlikte Aralık sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 1.059 kişi olmuştur.

Tablo 2.2

Aktif İşsizlik Kayıtlarının Genel Görünümü			
	Erkek	Kadın	Toplam
2011 Kasım sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	527	667	1.194
Ay içinde iş isteğiyle müracaat edenler	176	179	355
Ay içinde işe yerleştirilenler	11	11	22
Ay içinde kayıttan düşenler	200	268	468
2011 Aralık sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	492	567	1.059

Kaynak: Çalışma Dairesi

2011 yılsonuna göre kayıtlı aktif işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımının gösterildiği tabloda en yüksek paya, yüzde 35,88 ile 380 kişiden oluşan 20-29 yaş grubunun sahip olduğu görülmektedir. 345 kişiden oluşan 30-39 yaş grubu yüzde 32,58'lik payla ikinci sırada yer alırken, üçüncü sırada, yüzde 18,98'lik pay ile 201 kişiden oluşan 40-49 yaş grubu yer almaktadır. Dördüncü sırada ise, yüzde 7,65'lik pay ile 50-59 yaş grubu bulunmaktadır. 19 yaş ve aşağısı grubu yüzde 4,82 payla beşinci sırada yer alırken geriye kalan yüzde 0,09'luk pay 60 yaş ve üzeri grup tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 2.3

Aralık 2011 Sonu İtibarıyla Kayıtlı Aktif İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı				
Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam	Yüzde Pay
19 Yaş ve Aşağı	17	34	51	4,82
20 - 29 Yaş Arası	152	228	380	35,88
30 - 39 Yaş Arası	167	178	345	32,58
40 - 49 Yaş Arası	111	90	201	18,98
50 - 59 Yaş Arası	45	36	81	7,65
60 Yaş ve Yukarı	-	1	1	0,09
Toplam	492	567	1.059	100,00

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.4’de 2011 yılı Aralık ayı sonunda kayıtlı aktif işsizlerin öğrenim durumuna göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, toplam 1.059 aktif kayıtlı işsizinin 23’ü okur-yazar olmayan, 7’si diplomasız okur/yazar, 280’i ilköğretim mezunu, 153’ü ortaokul mezunu, 340’ı lise veya dengi bir okul mezunu, 20’si meslek yüksek okulu mezunu, 206’sı fakülte-akademi ve 30’unun ise, yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir.

2011 yılı son çeyrek itibarıyla kayıtlı aktif işsizlerin öğrenim durumlarına göre toplam içerisindeki paylarına bakıldığında zaman yüzde 2,17’sinin okur/yazar olmayan, yüzde 0,66’sının diplomasız okur/yazar, yüzde 26,44’ünün ilköğretim mezunu, yüzde 14,45’inin ortaokul mezunu, yüzde 32,11’inin lise veya dengi bir okul mezunu, yüzde 1,89’unun meslek yüksek okulu mezunu, yüzde 19,45’inin fakülte-akademi mezunu, yüzde 2,83’ünün ise yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4

2011 Yılı Dördüncü Çeyrek Sonunda Kayıtlı Aktif İşsizlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı				
Öğrenim Durumu	Erkek	Kadın	Toplam	Yüzde Pay
Okur / Yazar Değil	1	22	23	2,17
Diplomasız Okur Yazar	-	7	7	0,66
İlkokul Mezunu	165	115	280	26,44
Ortaokul Mezunu	98	55	153	14,45
Lise / Kolej Mezunu	80	129	209	19,74
Meslek Lisesi Mezunu	64	62	126	11,90
Pratik Sanat Okulu Mezunu	3	2	5	0,47
Meslek Yüksek Okulu Mezunu	3	17	20	1,89
Fakülte Akademi Mezunu	73	133	206	19,45
Yüksek Lisans	5	25	30	2,83
Genel Toplam	492	567	1.059	100,00

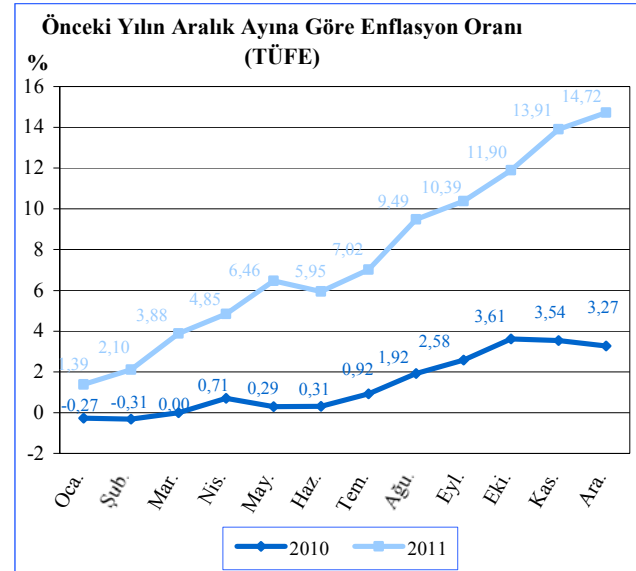
Kaynak: Çalışma Dairesi

Enflasyon

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde 2008 yılı son çeyreğinde hızla gerileyen enflasyon oranı 2009 ve 2010 yıllarında da düşük seyrine devam etmiş, 2010 yılından itibaren ağırlıklı olarak kur ve baz etkisinden kaynaklı yön değiştirmeye başlamıştır. 2011 yılı ilk dokuz ayında artış eğiliminde olan enflasyon oranı, yılın son çeyreğinde de artmaya devam etmiştir. Buna göre, 2011 yılı Mart ayında yüzde 7,28 olan yıllık enflasyon oranı, Haziran ayında yüzde 9,08, Eylül ayında yüzde 11,13, Aralık ayında ise yüzde 14,72 seviyesine yükselmiştir.

2011 yılı son çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranlarını 2010 yılı aynı dönemi ile kıyaslayacak olursak, 2011 yılı Ekim ayında yüzde 11,90 olan enflasyon oranı, Kasım ayında yüzde 13,91, Aralık ayında ise, yüzde 14,72 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılının aynı ayları için enflasyon gerçekleşme oranları sırasıyla yüzde 3,61, 3,54 ve 3,27 olmuştur.

Grafik 2.1

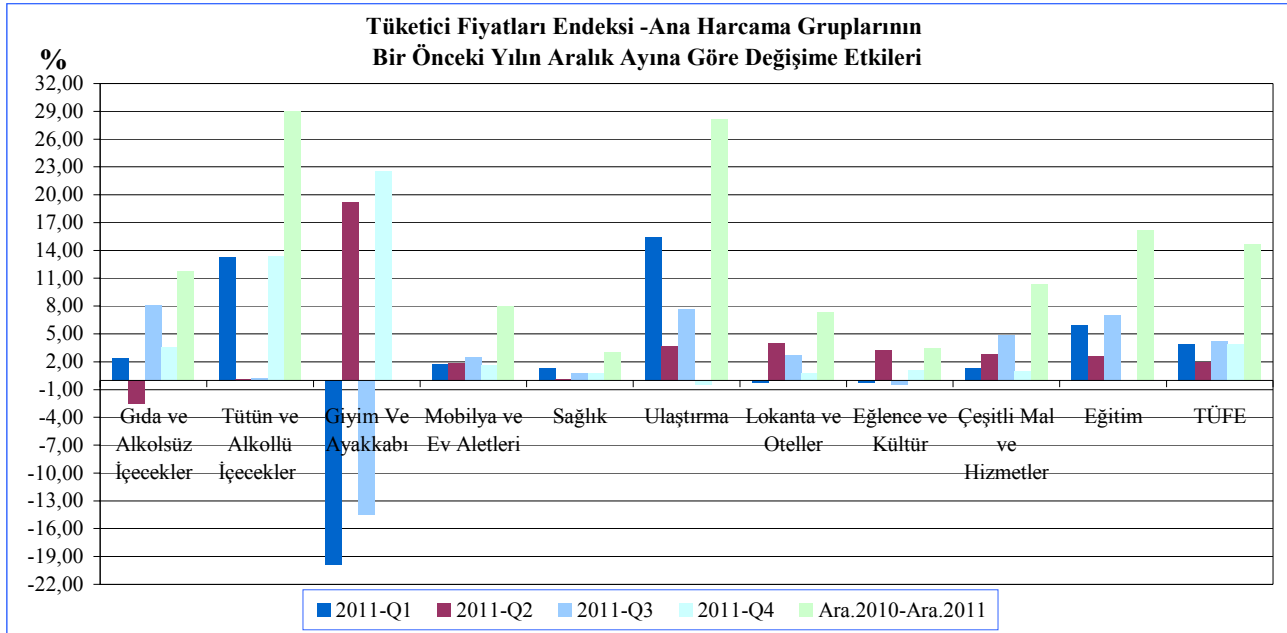

Kaynak: DPÖ

2011 yılı çeyrek dönemler itibarıyla ana harcama gruplarına göre tüketici fiyatları endeksleri Grafik 2.2’de gösterilmektedir. Buna göre; 2011 yılı son çeyrek döneminde giyim ve ayakkabı alt grubunda yüzde 22,53, tütün ve alkollü içecekler alt grubunda yüzde 13,40, gıda ve alkolsüz içecekler alt grubunda yüzde 3,56, mobilya sektöründe yüzde 1,66, eğlence ve kültür alt grubunda ise, yüzde 1,07 oranında fiyat artışı gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde sağlık, ulaştırma, eğlence ve kültür, lokanta ve oteller ile eğitim alt gruplarında önemli bir fiyat değişikliği gözlenmemiştir.

2011 yılının üçüncü çeyreği sonunda, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 10,39 oranında artış gösteren TÜFE, yılın dördüncü çeyreği sonunda yüzde 14,72 seviyesine yükselmiştir. TÜFE’de meydana gelen söz konusu yükselmeye tütün ve alkollü içecekler sektöründe yüzde 29,05, ulaşım alt grubunda yüzde 28,20, eğitim alt grubunda yüzde 16,22, gıda ve alkolsüz içecekler sektöründe yüzde 11,78, çeşitli mal ve hizmetler alt grubunda yüzde 10,37 oranında gerçekleşen artışlar etkili olmuştur.

Grafik2.2

Kaynak: DPÖ

2010 ve 2011 yıllarına ait aylık Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları, bir önceki yılsonuna göre ve yıllık olarak Tablo 2.5’de verilmektedir. Buna göre, 2011 yılı Ekim ayında yüzde 11,53, Kasım ayında yüzde 13,61, Aralık ayında ise, yüzde 14,72 oranında gerçekleşen yıllık enflasyon oranı, 2010 yılı aynı ayları için sırası ile yüzde 4,98, 3,25 ve 3,27 oranlarında gerçekleşmiştir.

2011 yılının ilk üç çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüksek seviyelerde gerçekleşen enflasyon oranı, 2011 yılı dördüncü çeyreğinde de yüksek seyrine devam etmiş ve 2010 yılı dördüncü çeyrek sonunda bir önceki yılsonuna göre yüzde 3,27 olan enflasyon oranı 2011 yılı aynı çeyrek sonunda yüzde 14,72 oranında gerçekleşmiştir.

2010 ve 2011 yılları Tüketici Fiyat Endeks değişim değerleri aylık bazda incelendiği zaman; 2010 yılı Ekim ayında yüzde 1, Kasım ayında yüzde -0,07 ve Aralık ayında yüzde -0,26 oranlarında olan fiyat değişimleri, 2011 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 1,36, yüzde 1,80 ve yüzde 0,71 oranlarında gerçekleşmiştir.

Tablo 2.5

Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100 Temel Yılı) Değişim Oranları				
Yıllar	Aylar	Aylık	Yıl Sonuna Göre	Yıllık
2010	Ocak	-0,27	-0,27	3,71
	Şubat	-0,05	-0,31	4,02
	Mart	0,31	0,00	3,10
	Nisan	0,71	0,71	4,86
	Mayıs	-0,42	0,29	4,11
	Haziran	0,03	0,31	3,22
	Temmuz	0,61	0,92	5,24
	Ağustos	0,99	1,92	5,39
	Eylül	0,65	2,58	5,17
	Ekim	1,00	3,61	4,98
	Kasım	-0,07	3,54	3,25
	Aralık	-0,26	3,27	3,27
2011	Ocak	1,39	1,39	4,99
	Şubat	0,70	2,10	5,77
	Mart	1,74	3,88	7,28
	Nisan	0,93	4,85	7,52
	Mayıs	1,54	6,46	9,64
	Haziran	-0,49	5,95	9,08
	Temmuz	1,01	7,02	9,51
	Ağustos	2,31	9,49	10,94
	Eylül	0,82	10,39	11,13
	Ekim	1,36	11,90	11,53
	Kasım	1,80	13,91	13,61
	Aralık	0,71	14,72	14,72
2012	Ocak	-0,70	-0,70	12,36
	Şubat	-0,26	-0,95	11,28

Kaynak: DPÖ

3. DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER

İhracat

KKTC'nin 2011 yılı dördüncü çeyreği toplam ihracatı, TL bazında bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, yüzde 51,27 oranında artarak, 23,6 milyon TL'den 35,7 milyon TL'ye yükselmiştir. Dolar bazında karşılaştırıldığında, 2010 yılı dördüncü çeyreğinde toplam 16,2 milyon ABD doları olan toplam ihracat tutarının, 2011 yılının aynı döneminde yüzde

20,37 oranında artarak 19,5 milyon ABD dolarına yükseldiği gözlenmektedir.

2011 yılı toplam ihracatı, TL bazında 2010 yılına göre yüzde 37,65 oranında artarak 136,5 milyon TL'den 187,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir. ABD doları bazında karşılaştırıldığında ise, yüzde 26,62 oranında artarak 90,9 milyon ABD dolarından 115,1 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Tablo 3.1

Çeyrek Dönemler İtibarıyla Yıllık İhracat										
Dönem	Milyon TL					Milyon ABD doları				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	27,6	37,2	17,5	18,5	100,8	16,7	23,7	11,7	12,4	64,5
2010	37,0	50,8	25,1	23,6	136,5	24,5	33,5	16,7	16,2	90,9
2011	53,8	68,4	30,0	35,7	187,9	34,2	44,1	17,3	19,5	115,1

Kaynak: Ticaret Dairesi.

2011 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden yapılan ihracatta tutar bazında en fazla paya sahip ilk beş ürün sırasıyla; narenciye, süt ürünleri, hurda ve döküntüleri, rakı ve patatesdir. (Tablo 3.2)

2011 yılını birinci sırada kapayan narenciye ihracatı, önceki yıla göre yüzde 15,86 oranında artarak 31,4 milyon ABD dolarına çıkmıştır.

2010 yılında toplam 25,9 milyon ABD doları olarak gerçekleşen süt ürünleri ihracatı, 2011 yılında yüzde 3,86 oranında artarak 26,9 milyon ABD dolarına yükselmiştir. 2011 yılı dördüncü çeyreğinde toplam 5,9 milyon ABD doları olan, süt ürünleri ihracatı bir önceki çeyreğe göre 1,72 oranında artmış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise yüzde 7,81 oranında azalmıştır.

KKTC ihracatında üçüncü sırada yer alan hurda ve döküntüleri kalemi ihracatı, 2011 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 43,47 oranında artarak 2,3 milyon ABD dolarından 3,3 milyon ABD dolarına yükselmiştir. 2010 yılında toplam 6,5 milyon ABD doları ile dördüncü sırada yer alan hurda ve döküntüleri 2011 yılında yüzde 120 oranında artarak toplam 14,3 milyon ABD dolarıyla üçüncü sıraya yerleşmiştir.

Rakı ihracatı 2011 yılında, 2010 yılına göre yüzde 36,84 oranında artarak toplam 10,4 milyon ABD dolarına yükselmiştir. 2011 yılı dördüncü çeyrek dönemi rakı ihracatı 2010 yılı dördüncü çeyrek dönemine göre yüzde 35,29 oranında artarak 1,7 milyon ABD dolarından, 2,3 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

2011 yılı dördüncü çeyreğinde 0,1 milyon ABD doları değerinde ihraç edilen patates, yıllık toplam 3,1 milyon ABD doları ile beşinci sırada yer almaktadır.

Tablo 3.2

İhracatta Tutar Bazında En Fazla Paya Sahip İlk Beş Mal Grubu (Milyon ABD doları)											
	2010					2011					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Narenciye	10,7	16,1	0,0	0,3	27,1	Narenciye	10,7	20,5	0,0	0,2	31,4
Süt Ürünleri	6,6	6,9	6,0	6,4	25,9	Süt Ürünleri	6,6	8,6	5,8	5,9	26,9
Rakı	1,0	2,8	2,1	1,7	7,6	Hurda ve Döküntüleri	5,3	3,4	2,3	3,3	14,3
Hurda ve Döküntüleri	0,6	1,9	1,7	2,3	6,5	Rakı	2,4	2,8	2,9	2,3	10,4
Konfeksiyon	1,1	0,7	1,2	1,1	4,1	Patates	1,8	1,2	0,0	0,1	3,1

Kaynak: Ticaret Dairesi.

Tablo 3.3’de KKTC ihracatında miktar bazında en fazla paya sahip ilk beş mal grubu gösterilmektedir. 2011 yılı çeyrek dönemler itibarıyla KKTC ihracatında yer alan beş farklı kalem olarak narenciye, hurda ve döküntüleri, patates, sigaralar ve süt ürünleri kalemlerinin dönemsel ihracat miktarları, her birinin farklı ağırlık birimleri ile ölçülmesinden dolayı kendi içerisinde değerlendirilmiştir.

2011 yılı toplam narenciye ihracat miktarı bir önceki yıl toplamına göre yüzde 19,82 oranında artmış ve 82,2 milyon kg’dan 98,5 milyon kg’a yükselmiştir. 2010 yılı Ekim-Aralık döneminde toplam 1,5 milyon kg olan narenciye ihracatı 2011 yılı aynı döneminde yüzde 20 oranında azalarak 1,2 milyon kg seviyesine gerilemiştir.

KKTC ihracatı içerisinde önemli bir payı olan hurda ve döküntüleri kaleminin ihracat miktarı, 2011 yılında bir önceki yıla göre yüzde 225,62 oranında artarak 16 milyon kg’dan 52,1 milyon kg’a yükselmiştir. 2011 yılı dördüncü çeyrek döneminde ise, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 41,37 oranında artış gerçekleşmiştir.

2011 yılı üçüncü çeyreğinde 7,9 milyon kg olan hurda ve döküntüleri ihracatı, 2011 yılı son üç ayında yüzde 3,79 oranında artarak 8,2 milyon kg olmuştur.

2011 yılı patates ihracat miktarı geçen yıla göre, yüzde 380 oranında artış göstererek 1,5 milyon kg’dan 7,2 milyon kg’a yükselmiştir. Bu artış, KKTC ihracatında önemli paya sahip ürünler sıralamasında patatesi beşinci sıradan üçüncü sıraya taşımıştır.

Dördüncü sırada yer alan sigara ihracatı miktarı 2010 yılında toplam 12,1 milyon adet olmuştur. 2011 yılında ise, yüzde 52,06 oranında azalarak 5,8 milyon adet seviyesine gerilemiştir.

2011 yılı son çeyreğinde süt ürünleri ihracat miktarı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre 0,4 milyon kg artarak 1,2 milyon kg’dan 1,6 milyon kg’a yükselmiştir. Bir yıllık dönemde toplam 6,3 milyon kg ihracat edilen süt ürünleri, 2010 yılına kıyasla yüzde 28,57 oranında artış göstermiştir.

Tablo 3.3

Seçilmiş İhraç Ürünlerinin Miktar Bazında Gösterimi											
2010						2011					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Narenciye (Milyon kg)	31,1	49,6	0,0	1,5	82,2	Narenciye (Milyon kg)	32,3	65,0	0,0	1,2	98,5
Hurda ve Döküntüleri (Milyon kg)	0,4	7,8	2,0	5,8	16,0	Hurda ve Döküntüleri (Milyon kg)	26,3	9,7	7,9	8,2	52,1
Sigaralar (Milyon adet)	1,4	3,8	5,2	1,7	12,1	Patates (Milyon kg)	4,0	2,7	0,2	0,3	7,2
Süt Ürünleri (Milyon kg)	1,3	1,3	1,1	1,2	4,9	Sigaralar (Milyon adet)	1,0	2,3	2,5	0,0	5,8
Patates (Milyon kg)	1,1	0,0	0,0	0,4	1,5	Süt Ürünleri (Milyon kg)	1,3	2,0	1,4	1,6	6,3

Kaynak: Ticaret Dairesi.

2011 yılında toplam 115,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşen KKTC ihracatının 61,3 milyon ABD doları Türkiye'ye, 53,9 milyon ABD doları ise üçüncü ülkelere yapılmıştır. 2005 yılında Yeşil Hat Tüzüğü'nün devreye girmesiyle Güney Kıbrıs'a ihracat yapılmaya başlanmıştır. Tüzüğün bütünüyle uygulanmamasından dolayı Güney Kıbrıs ile yapılan ihracat, toplam KKTC ihracatı içerisinde küçük bir paya sahiptir. Bu oran düşük olmakla birlikte 11 Temmuz 2011 tarihinde Güney Kıbrıs'taki Vasiliko elektrik santralinde çıkan yangın sebebiyle Güney Kıbrıs'a elektrik satışı başlanmış ve buna bağlı olarak üçüncü ve dördüncü çeyrekte Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat rakamlarında önemli bir artış meydana gelmiştir.

2011 yılında Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat tutarları, 2010 yılına göre yüzde 372,58 oranında artarak toplam 6,2 milyon Euro'dan 29,3 milyon Euro'ya yükselmiştir. 2010 yılı dördüncü çeyreğinde 1,7 milyon Euro seviyesinde gerçekleşen ihracat miktarı 2011 yılı aynı çeyreğinde yüzde 305,88 oranında artmış ve 6,9 milyon Euro olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.4

	Yeşil Hat Tüzüğü Kapsamında Güney Kıbrıs ile Yapılan İhracat (Milyon Euro)				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	1,4	2,1	1,3	1,2	6,0
2010	1,3	1,4	1,8	1,7	6,2
2011	1,4	1,6	19,4	6,9	29,3

Kaynak: Kıbrıs Türk Ticaret Odası.

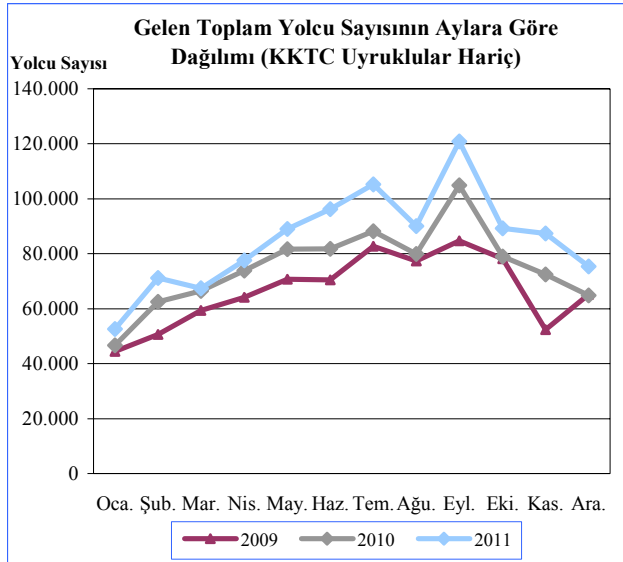
Eldeki en son verilere göre Ocak-Ağustos 2011 dönemi toplam ithalatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15,41 oranında artarak 922,7 milyon ABD dolarından 1.064,9 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Turizm

Ülkemiz ekonomisinde turizm önemli bir paya sahiptir. Bu bağlamda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gelen yabancı yolcu sayısı 2011 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, yüzde 16,5 oranında artarak toplam 216.254 kişiden 251.939 kişiye ulaşmıştır.

Aylık dönemler bazında karşılaştırsak, 2010 yılı Ekim ayında 78.956 olan yabancı yolcu sayısı 2011 yılı Ekim ayında yüzde 12,97 oranında artarak 89.199 yolcuya ulaşmıştır. 2010 yılı Kasım ayında 72.430 yolcu adamıza gelirken Kasım 2011'de bu sayı yüzde 20,67 oranında artarak 87.406 kişi olmuştur. Aralık 2010'da 64.868 olan yabancı yolcu sayısı, 2011 yılının aynı ayında 16,13 oranında artarak 75.334 yolcuya ulaşmıştır. 2011 yılında adamıza gelen toplam yabancı yolcu sayısı, bir önceki yıla kıyasla yüzde 13,26 oranında artarak 902.390 kişiden 1.022.089 kişiye yükselmiştir.

Grafik 3.1

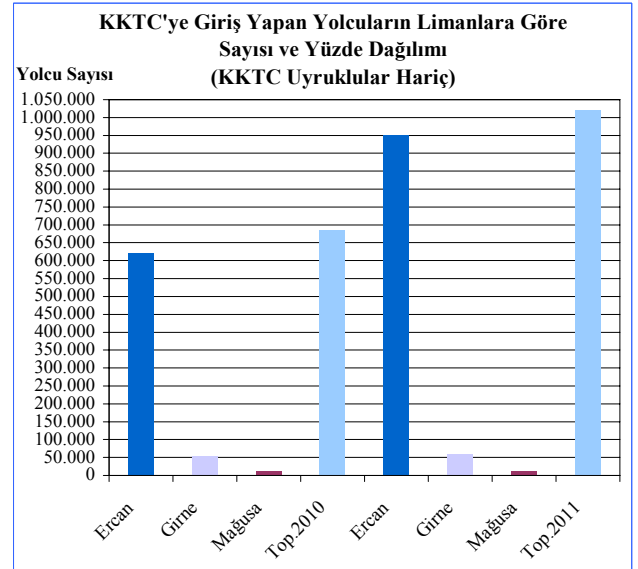

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

Grafik 3.2'de KKTC'ye giriş yapan yabancı yolcuların limanlara göre sayısı ve dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, ülkemizde mevcut tek havalimanı ve iki deniz kapısından giriş yapan kişilerin sayısı, 2011 yılında toplam 1.022.089 kişidir. Bu dönemde Ercan Hava Limanı, ülkeye toplam girişlerin yüzde 93,1'inin yapıldığı kapı olmuştur. Girne Limanı'ndan giriş yapanlar yüzde 5,7, Mağusa Limanı'ndan giriş yapanlar ise, ülkeye toplam girişlerin ancak yüzde 1,2'sini oluşturmaktadır.

2011 yılı itibarıyla Ercan Havalimanı'ndan giriş yapan yabancıların sayısı toplam 951,927 olurken, girişlerde Girne ve Mağusa limanlarını tercih eden yabancıların toplam sayısı sırasıyla 58,550 ve 11,612 kişi olarak kaydedilmiştir.

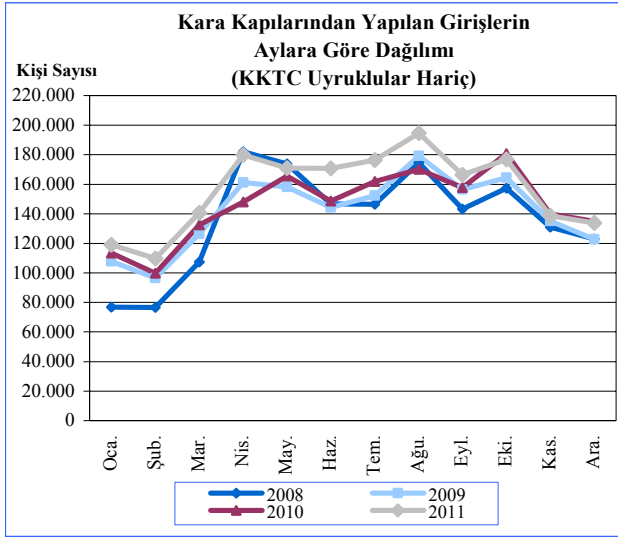
Grafik 3.2

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

2010 yılında toplam 1.766.482 kişi olarak gerçekleşen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne kara kapılarından giriş yapan yabancıların sayısı, 2011 yılında 6,3 oranında artarak toplam 1.877.534 kişiye yükselmiştir.

Grafik 3.3

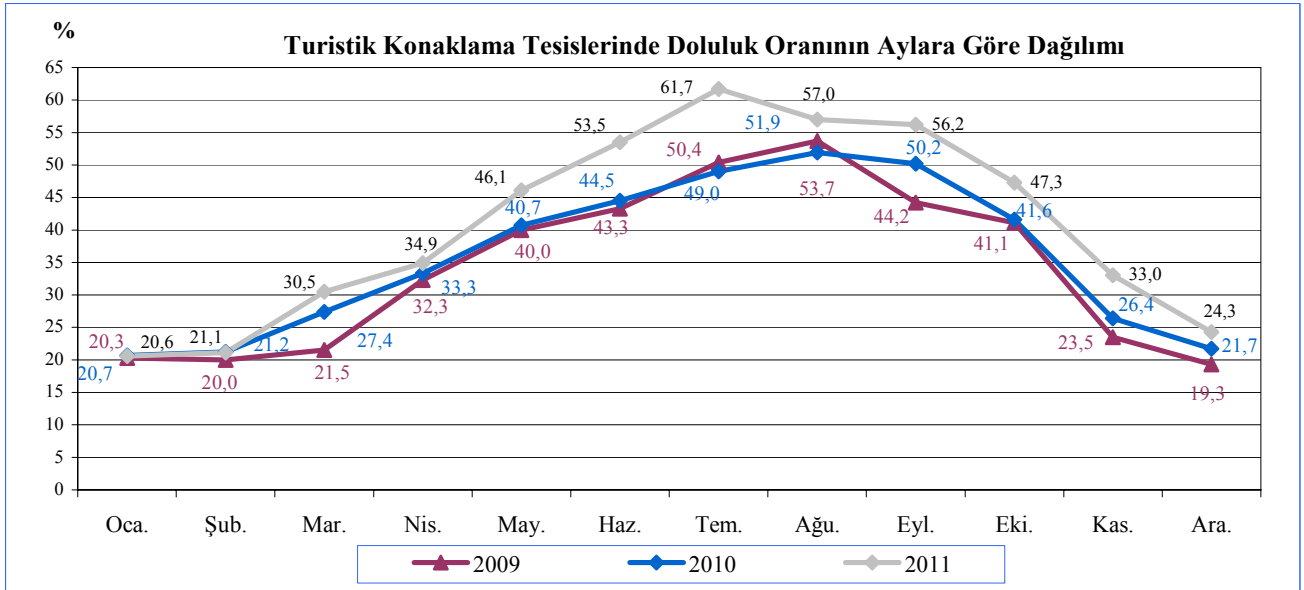
Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

KKTC’de faaliyet gösteren turistik konaklama tesislerinde doluluk oranlarının aylara göre dağılımı Grafik 3.4’de gösterilmektedir.

2011 yılı Temmuz ayında yüzde 61,7, Ağustos ayında yüzde 57 ve Eylül ayında ise, yüzde 56,2 oranında gerçekleşen doluluk oranlarının, dördüncü çeyrek ayları olan Ekim, Kasım ve Aralık’ta sırasıyla yüzde 47,3 yüzde 33 ve yüzde 24,3 oranında gerçekleştiği görülmektedir.

Turistik konaklama tesislerinde 2010 yılında ortalama yüzde 36,4 olan doluluk oranı, 2011 yılında yüzde 13,2 oranında artış göstererek yüzde 41,2’ye ulaşmıştır.

Grafik 3.4

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır)

4. BÜTÇE GELİŞMELERİ

2010 - 2011 Yılları Dördüncü Çeyrek Karşılaştırmaları

KKTC bütçesi 2011 yılında 2.844,7 milyon TL giderine karşılık, 2.792,8 milyon TL gelir elde etmiş ve 51,9 milyon TL bütçe açığı vermiştir. 2011 yılında bütçe giderleri toplamı bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde 6,91 artış gösterirken, bütçe gelirlerindeki artış yüzde 5,67 seviyesinde kalmıştır.

Tablo 4.1'den de anlaşılacağı üzere, KKTC 2011 mali yılı dördüncü çeyrek bütçe gerçekleştirmelerinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, bütçe gelir ve gider toplamalarında sırasıyla yüzde 0,93 ve 1,41 artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2011 yılı dördüncü çeyreğinde sırasıyla 768,4 ve 948 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılının dördüncü çeyreğinde 173,6 milyon TL açık veren kamu maliyesi, 2011 yılının aynı döneminde 179,6 milyon TL açık vermiştir.

Tablo 4.1

2010-2011 Dördüncü Çeyrek Karşılaştırmaları
(Milyon TL)

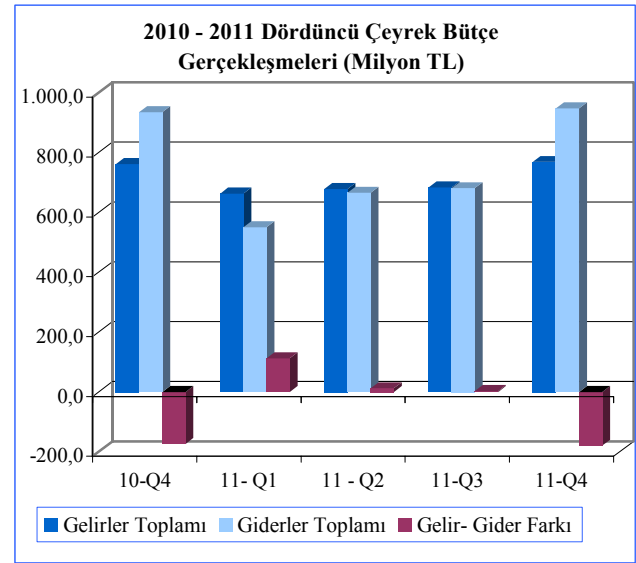
Açıklama	2010		2011		Yüzde Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q4	Yıllık Gerçekleşme	Q4	
		Gerçekleşme		Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	2.643,0	761,3	2.792,8	768,4	0,93
Bütçe Giderleri	2.661,0	934,8	2.844,7	948,0	1,41
Bütçe Dengesi	-18,0	-173,5	-51,9	-179,6	3,45

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2011 yılının tamamında elde edilen 2.792,8 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 27,51'i dördüncü çeyrek içinde tahsil edilirken, 2010 yılı aynı döneminde bu oran yüzde 28,80 olmuştur. 2011 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılan 2.844,7 milyon TL'nin ise, yüzde 33,32'ü dördüncü çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 35,12 olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe gelir ve gider gelişmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir. 2011 yılı dördüncü çeyreğinde hem gelir hem de gider kalemlerinde yukarıda belirtilen değişimlerin gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 4.1

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

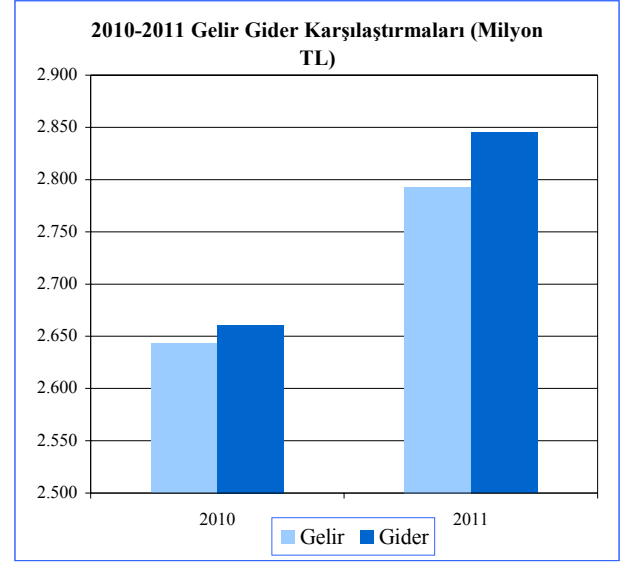
2010 - 2011 Yıllık Bütçe Karşılaştırmaları

2010 yılında 2.643 milyon TL olan bütçe gelirleri toplamı, 2011 yılsonu itibarıyla bir önceki yıla göre yüzde 5,66 artış göstermiş ve 2.792,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Yıllık bazda bütçe gelirlerindeki bu olumlu gelişmeye karşılık bütçe giderleri toplamında yüzde 6,9 oranında ve bunun sonucunda da bütçe açığında artış olmuş ve 2011 yılı bütçe açığı 51,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Önceki yıl bu açık 18 milyon TL idi.

Bir önceki yıla göre, 2011 yılı bütçe gelirleri alt kalemlerinden, vergi gelirleri kaleminde yüzde 8,52, vergi dışı gelirler kaleminde yüzde 8,45 artış yaşanırken, alınan bağış, yardım ve kredi kaleminde yüzde 1,29 oranındaki gerileme göze çarpmaktadır. Önceki yıla göre meydana gelen değişimlerle birlikte alınan bağış yardım ve krediler kaleminin 2011 yılı toplamı 840,7 milyon TL, vergi gelirleri toplamı 1.380,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gelir kalemleri içinde yer alan vergi gelirleri ile vergi dışı gelirler kalemleri toplamlarının payı 2011 yılında yüzde 69,21 olmuştur. Bu oran 2010 yılında yüzde 67,40 idi.

2011 yılı bütçe giderleri toplamı önceki yıla göre yüzde 6,91 artış göstererek 2.661 milyon TL'den 2.844,7 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bütçe giderleri alt kalemleri içinde en büyük paya sahip cari transferler kalemi 2010 yılında 1.183,5 milyon TL iken, 2011 yılında önceki yıla göre yüzde 12,33 artış göstermiş ve 1.329,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Personel giderleri ise 2011 yıl sonu itibarıyla 1.079 milyon TL olmuştur. 2011 yılında bütçe gider kalemlerinde yaşanan değişimler sonunda personel giderleri ve cari transferler kalemlerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 84,66 olmuştur. Bu oran 2010 yılında yüzde 82,98 idi.

Grafik 4.2

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Gelirler

2011 mali yılı son çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 7,1 milyon TL artış göstererek 768,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplam 2011 yılı son çeyreği içinde 399,4 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2010 yılının aynı döneminde 367,6 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2011 yılı son çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,34 gerilemiş ve 231 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı dördüncü çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi de 136,3 milyon TL olmuştur.

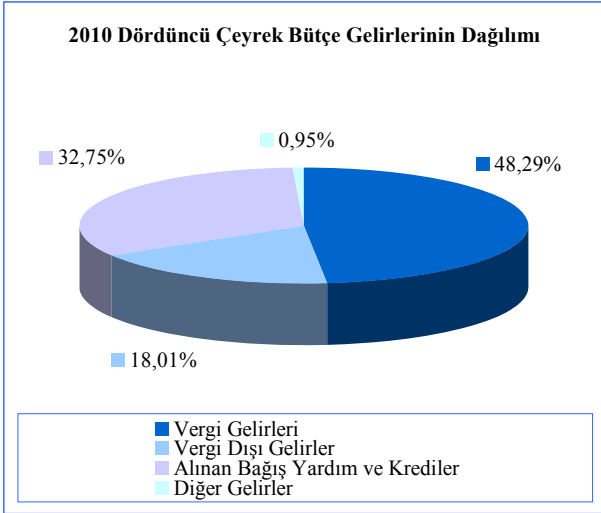
Tablo 4.2

Bütçe Gelirleri (Milyon TL)			
Açıklama	2010 Q4	2011 Q4	Yüzde Değişim
Vergi Gelirleri	367,6	399,4	8,66
Vergi Dışı Gelirler	137,1	136,3	-0,58
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	249,3	231,0	-7,34
Diğer Gelirler	7,3	1,7	-76,71
Toplam	761,3	768,4	0,93

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

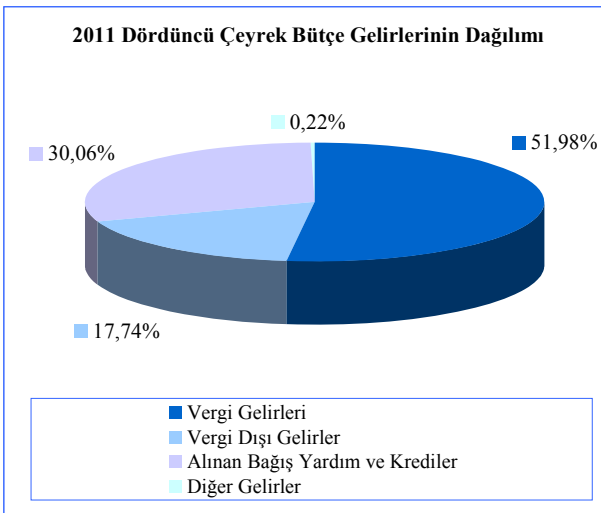
2011 yılı son çeyreğinde vergi gelirleri kalemi artış gösterirken, alınan bağış yardım ve krediler kaleminde gerileme yaşanması, önceki yılın aynı dönemine göre bütçe gelirleri alt kalemlerinin dağılımında değişiklikler yaşanmasına neden olmuştur. Buna göre, 2010 yılının son çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 32,75 iken, 2011 yılı aynı dönemde yüzde 30,06'ya gerilemiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 48,29'dan, yüzde 51,98'e yükselirken, vergi dışı gelirler kaleminin payı yüzde 18,01'den, yüzde 17,74'e gerilemiştir.

Grafik 4.3

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Grafik 4.4

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Giderler

2011 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,40 artış göstererek 934,9 milyon TL'den 948 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemler arasında, cari transfer ve personel giderleri kalemlerinde sırasıyla yüzde 8,83 ve 7,01 artış yaşanırken, diğer kalemlerde düşüşler olmuştur. Yaşanan bu değişimler, bütçe giderleri toplamının önceki yıla göre çok az değişim göstermesini beraberinde getirmiştir.

Cari transferler kalemi 2011 yılı son çeyreğinde 414,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönem içerisinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,01 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 351,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Mal hizmet alım giderleri ise, aynı dönemler itibarıyla kıyaslandığında yüzde 25,22 düşüş göstermiş ve 58,7 milyon TL'ye gerilemiştir.

Tablo 4.3

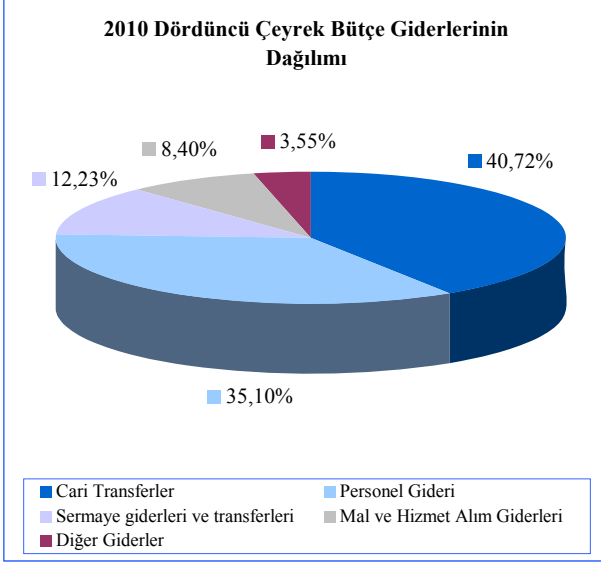
	Bütçe Giderleri (Milyon TL)		
	2010 Q4	2011 Q4	Yüzde Değişim
Cari Transferler	380,7	414,3	8,83
Personel Giderleri	328,1	351,1	7,01
Sermaye Giderleri ve Transferler	114,4	105,0	-8,21
Mal Hizmet Alım Giderleri	78,5	58,7	-25,22
Diğer Giderler	33,2	18,9	-43,07
Toplam	934,9	948,0	1,40

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2011 yılının son çeyreğinde bütçe giderlerini oluşturan kalemlerin toplam giderler içerisindeki ağırlıkları bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim göstermiştir. Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı 2010 yılı son çeyreği içinde yüzde 35,10 iken, 2011 yılı son çeyreğinde 37,04'e yükselmiştir. 2010 yılı dördüncü çeyreğinde

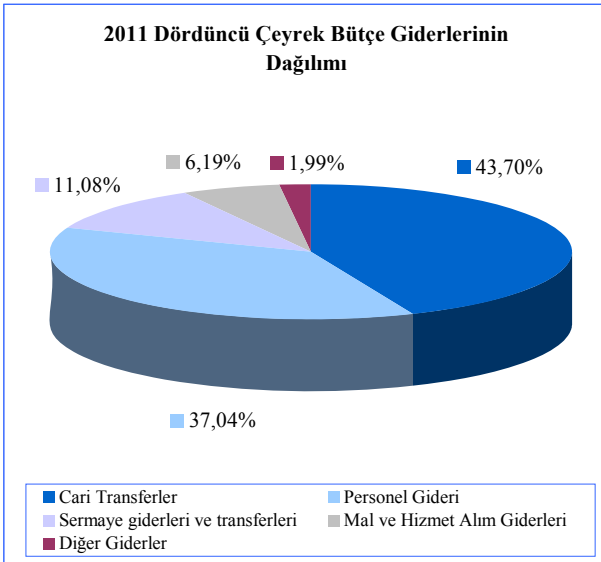
bütçe giderleri toplamının yüzde 40,72'sini oluşturan cari transferler kaleminin payı 2011 yılı dördüncü çeyreğinde artış göstermiş ve yüzde 43,70 olmuştur. Personel giderleri ve cari transferler kalemlerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 75,82'den yüzde 80,74'e yükselmiştir.

Grafik 4.5

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Grafik 4.6

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Finansman Dengesi

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2011 yılı dördüncü çeyreğinde 2010 yılının aynı dönemine göre yüzde 4,46 düşüş göstererek -273,3 milyon TL'den -261,1 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18,25 düşüş göstererek 99,7 milyon TL'den 81,5 milyon TL'ye gerilemiştir. Finansman ihtiyacından daha az kredi kullanılması nedeniyle 2011 yılı son çeyreğinde bütçe açığı oluşmuştur.

Vergi gelirleri kaleminde 2011 yılı son çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre 31,8 milyon TL artış yaşanmasına bağlı olarak, yerel gelirler kaleminde aynı dönemler içinde yüzde 4,96 artış yaşanmış ve yerel gelirler toplamı 537,4 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2011 yılı son çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 56,68 olmuştur. Aynı oran 2010 yılı son çeyreğinde yüzde 54,76'dır. 2011 yılı son çeyreğinde oluşan 261,1 milyon TL tutarındaki finansman açığı, yerel gelirlerin yüzde 48,58'ine denk gelmektedir.

Tablo 4.4

Finansman Dengesi (Milyon TL)		
	2010 Q4	2011 Q4
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	661,6	686,9
1. Yerel Gelirler	512,0	537,4
Vergi Gelirleri	367,6	399,4
Vergi Dışı Gelirler	137,1	136,3
Sermaye Gelirleri ve Alacaklardan Tah.	7,3	1,7
2. Dış Yardımlar	149,6	149,5
T.C. Yardımları	149,6	149,5
Bütçe Giderleri	934,9	948,0
Personel Giderleri	328,1	351,1
Cari Transferler	380,7	414,3
Sermaye Giderleri	114,4	105,0
Diğer Giderler	111,7	77,6
Finansman Dengesi	-273,3	-261,1
Finansman	99,7	81,5
T.C. Kredileri	99,7	81,5
İç Borçlanma	-	-

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

KKTC mali bütçesinin yıllık bazda finansman dengesi 2011 yılında 2010 yılına göre çok az iyileşme göstermiştir. Buna göre 2010 mali yılında 566,0 milyon TL açık veren finansman dengesi 2011 yılında yüzde 0,91 oranında gerileme göstermiş ve 560,8 milyon TL'ye gerilemiştir. 2011 yılı içinde yerel gelirlerimizin toplamı bir önceki yıla göre yüzde 8,97 artış göstermiş ve 1.952,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu artışla birlikte 2010 yılında yüzde 67,31 olan yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı 2011 yılında yüzde 68,62 seviyesine yükselmiştir. 2011 yılı tamamında oluşan finansman açığı ise yerel gelirlerimizin yüzde 28,72'si olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.5

Finansman Dengesi (Milyon TL)		
	2010	2011
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	2.094,9	2.283,9
1. Yerel Gelirler	1.791,3	1.952,1
Vergi Gelirleri	1.272,1	1.380,5
Vergi Dışı Gelirler	509,4	552,4
Sermaye Gelirleri ve Alacaklardan Tah.	9,8	19,2
2. Dış Yardımlar	303,6	331,8
T.C. Yardımları	303,6	331,8
Bütçe Giderleri	2.660,9	2.844,7
Personel Giderleri	1.024,4	1.079,0
Cari Transferler	1.183,5	1.329,4
Sermaye Giderleri	177,7	168,4
Diğer Giderler	275,3	267,9
Finansman Dengesi	-566,0	-560,8
Finansman	548,0	508,9
T.C. Kredileri	548,0	508,9
İç Borçlanma	-	-

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır)

5. PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı

Fasıl 113 sayılı Şirketler Yasası'nın 19 (I) maddesi uyarınca, 12 Ekim 2011 tarih ve (II) 1336 - 2011 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Artam Bank Ltd.'in şirket ismi Nova Bank Ltd. olarak değiştirilmiştir. Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2011 yılsonu itibarıyla 22'dir.

Sektördeki 22 bankanın 3'ü kamu bankası, 12'si özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır. 2011 yılının dördüncü çeyreği sonunda özel sermayeli bankaların toplam banka sayısı içindeki payı yüzde 54,54'dür. Özel sermayeli bankalar grubunu yüzde 31,82'lik payla şube bankaları, yüzde 13,64'lük payla kamu bankaları izlemektedir.

Tablo 5.1

	Banka Sayısındaki Gelişmeler									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Mart 2011	Haziran 2011	Eylül 2011	Aralık 2011
Kamu Bankaları	2	2	2	2	2	4	4	4	3	3
Özel Sermayeli Bankalar	15	15	15	15	15	12	12	12	12	12
Şube Bankaları	6	6	7	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	23	23	24	24	24	23	23	23	22	22

Kaynak: KKTCMB

Not : TMSF bankaları, kamu bankaları grubunda gösterilmiştir.

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı 2011 yılı dördüncü çeyreği sonunda, bir önceki çeyreğe göre 7 adet artarak 196'ya yükselmiştir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında (Tablo 5.2); toplam şube sayısının yüzde

59,69'unun özel sermayeli bankalara, yüzde 22,45'inin şube bankalarına, yüzde 17,86'sının kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.2

	Şube Sayısının Gelişimi ve Yüzde Dağılımı									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Mart 2011	Haziran 2011	Eylül 2011	Aralık 2011
Kamu Bankaları	23	23	24	27	29	34	36	36	35	35
Özel Sermayeli Bankalar	83	83	95	111	120	118	109	111	112	117
Şube Bankaları	25	28	30	32	35	40	40	40	42	44
Toplam	131	134	149	170	184	192	185	187	189	196
Yüzde Dağılım										
Kamu Bankaları	17,56	17,16	16,11	15,88	15,76	17,71	19,46	19,25	18,52	17,86
Özel Sermayeli Bankalar	63,36	61,94	63,76	65,30	65,22	61,46	58,92	59,36	59,26	59,69
Şube Bankaları	19,08	20,90	20,13	18,82	19,02	20,83	21,62	21,39	22,22	22,45

Kaynak: KKTCMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Eylül-Aralık 2011 döneminde 82 kişi artarak 2.403'ten 2.485'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 1.459'u özel sermayeli bankalarda, 552'si kamu bankalarında, 474'ü şube bankalarında çalışmaktadır.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 56 kişi artarak 2.429'dan 2.485'e yükselmiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; özel sermayeli bankalarda çalışan personel sayısında 22 kişi,

kamu bankalarında 3 kişi ve şube bankalarında ise 31 kişilik artış olduğu görülmektedir. (Tablo 5.3)

Aralık 2010'da sektörün toplam personel sayısının yüzde 18,24'üne sahip olan şube bankalarının payı, Aralık 2011 sonunda yüzde 19,08'e yükselmiştir. Aynı dönemlerde özel sermayeli bankaların payı yüzde 59,16'dan yüzde 58,71'e, kamu bankalarının payı ise, 22,60'dan yüzde 22,21'e gerilemiştir.

Tablo 5.3

	Personel Sayısı Dağılımı (%)											
	2006	2007	2008	2009	Mar. 2010	Haz. 2010	Eyl. 2010	Ara. 2010	Mar. 2011	Haz. 2011	Eyl. 2011	Ara. 2011
Kamu Bankaları	491	518	558	562	560	557	552	549	565	561	554	552
Özel Sermayeli Bankalar	1.257	1.386	1.432	1.433	1.434	1.443	1.444	1.437	1.386	1.382	1.396	1.459
Şube Bankaları	296	345	382	413	427	428	428	443	439	454	453	474
Toplam	2.044	2.249	2.372	2.408	2.421	2.428	2.424	2.429	2.390	2.397	2.403	2.485
Yüzde Dağılım												
Kamu Bankaları	24,02	23,03	23,52	23,34	23,13	22,94	22,77	22,60	23,64	23,40	23,05	22,21
Özel Sermayeli Bankalar	61,50	61,63	60,37	59,51	59,23	59,43	59,57	59,16	57,99	57,66	58,09	58,71
Şube Bankaları	14,48	15,34	16,11	17,15	17,64	17,63	17,66	18,24	18,37	18,94	18,85	19,08

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu

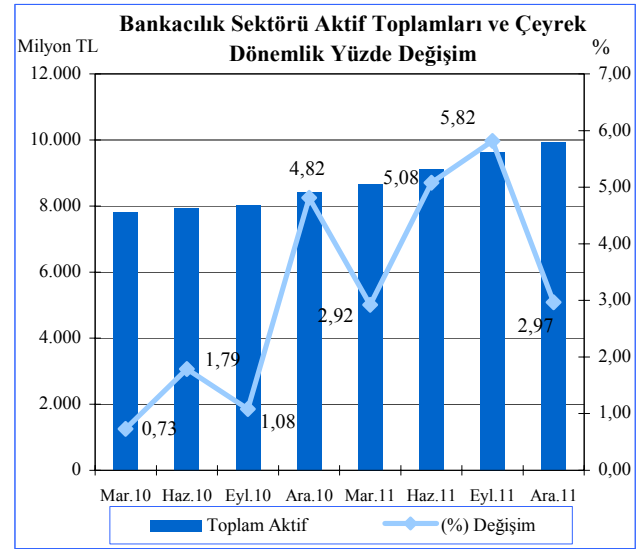
Bankacılık sektörünün aktif toplamı Eylül 2011'e göre, yüzde 2,97 oranında artarak Aralık 2011 itibarıyla 9.917,8 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde likit aktiflerde yüzde 2,04 oranında azalma olurken, menkul değerler cüzdanı yüzde 7,04 ve brüt krediler yüzde 9,14 oranında artış göstermiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde sektörün toplam aktiflerinin yüzde 17,83 oranında arttığı görülmektedir. Söz konusu dönemde sektörün brüt kredileri yüzde 26,73, menkul değerler cüzdanı yüzde 93,02 oranında artmış, likit aktifleri ise, yüzde 3,16 oranında azalmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduatın, Eylül 2011'e göre artış oranı Aralık 2011 sonunda yüzde 3,51 olmuştur. Bu dönemde özkaynakların artış oranı ise, yüzde 1,83'dür. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde mevduatta yüzde 18,91, özkaynaklarda ise yüzde 17,26 oranında artış olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam aktifleri 2011 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2,92, ikinci

çeyreğinde yüzde 5,08, üçüncü çeyreğinde yüzde 5,82 ve yılın son çeyreğinde yüzde 2,97 oranında artmıştır. 2010 yılının çeyrek dönemlerinde bu oranlar sırasıyla yüzde 0,73, yüzde 1,79, yüzde 1,08 ve yüzde 4,82'dir.

Grafik 5.1

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.4

	Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)									
	2010				2011				Yüzde Değişim	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	09/2011-12/2011	12/2010-12/2011
Likit Aktifler	2.346,3	2.355,9	2.304,4	2.493,8	2.358,0	2.312,6	2.465,5	2.415,1	-2,04	-3,16
MDC	656,3	565,6	547,2	500,2	611,7	882,1	902,0	965,5	7,04	93,02
Krediler (Brüt)	4.015,1	4.189,4	4.260,8	4.630,7	4.850,5	5.117,5	5.376,8	5.868,5	9,14	26,73
Diğer Aktifler	786,9	833,4	917,7	792,1	842,4	790,4	887,8	668,7	-24,68	-15,58
Toplam Aktif-Pasif	7.804,6	7.944,3	8.030,1	8.416,8	8.662,6	9.102,6	9.632,1	9.917,8	2,97	17,83
Mevduat	6.607,8	6.713,9	6.737,6	7.066,9	7.365,3	7.658,4	8.118,1	8.402,9	3,51	18,91
Diğer Pasifler	377,6	362,3	387,2	414,4	389,4	432,0	436,7	417,9	-4,31	0,84
Özkaynaklar	819,2	868,1	905,3	935,5	907,9	1.012,2	1.077,3	1.097,0	1,83	17,26

Kaynak: KKTCCMB

2011 yılının dördüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay yüzde 59,17 oran ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 24,35 payla likit aktifler, yüzde 9,74 payla menkul değerler cüzdanı ve yüzde 6,74'lük payla diğer aktifler takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde yapısal dağılım yönünden değerlendirildiğinde, likit aktiflerde ve diğer aktiflerdeki daralmaya karşın, brüt krediler ile MDC'de genişleme olduğu görülmektedir. Bu dönemde brüt kredilerin aktif toplam içerisindeki payı yüzde 55,02'den yüzde 59,17'ye, MDC yüzde 5,94'den yüzde 9,74

düzeyine yükselirken, likit aktifler yüzde 29,63'den yüzde 24,35'e, diğer aktifler ise yüzde 9,41'den yüzde 6,74'e gerilemiştir.

Aralık 2011 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 84,73'ünü mevduat, yüzde 11,16'sını özkaynaklar ve yüzde 4,21'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde mevduatın toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 83,96 düzeyinden yüzde 84,73 düzeyine yükselmiş, özkaynakların payı ise, yüzde 11,12 seviyesinden yüzde 11,06 seviyesine gerilemiştir.

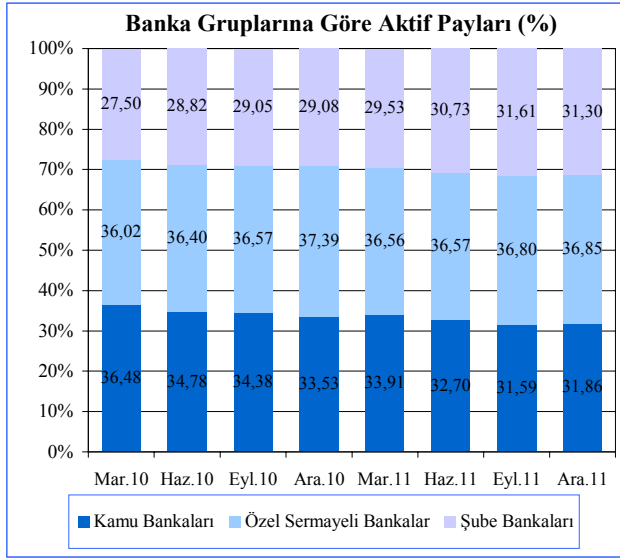
Tablo 5.5

Aktif	Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Dağılımı (%)							
	2010				2011			
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Likit Aktifler	30,06	29,66	28,70	29,63	27,22	25,41	25,60	24,35
MDC	8,41	7,12	6,81	5,94	7,06	9,69	9,36	9,74
Krediler (Brüt)	51,45	52,73	53,06	55,02	55,99	56,22	55,82	59,17
Diğer Aktifler	10,08	10,49	11,43	9,41	9,72	8,68	9,22	6,74
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif								
Mevduat	84,67	84,51	83,91	83,96	85,02	84,13	84,28	84,73
Diğer Pasifler	4,83	4,56	4,82	4,92	4,50	4,75	4,54	4,21
Özkaynaklar	10,50	10,93	11,27	11,12	10,48	11,12	11,18	11,06
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Sektörün toplam aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.2'ye göre; 2011 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankalar grubu yüzde 36,80'den yüzde 36,85 düzeyine, kamu bankaları grubu yüzde 31,59 seviyesinden yüzde 31,86'ya yükselmiştir. Şube bankaları grubu ise yüzde 31,61'den yüzde 31,30'a düşmüştür. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde ise, şube bankaları grubunda artış, özel sermayeli bankalar ile kamu bankaları gruplarında azalma olmuştur.

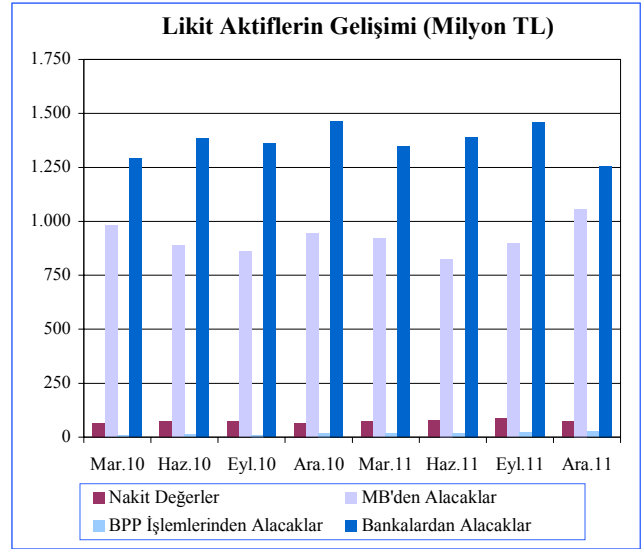
Grafik 5.2

Kaynak: KKTCMB

2010 yılı dördüncü çeyrek sonunda 2.493,8 milyon TL olan likit aktifler, 2011 yılının aynı döneminde yüzde 3,16 oranında azalarak 2.415,1 milyon TL seviyesine gerilemiştir. Anılan dönemde, bankalardan alacaklar kalemi 1.464,9 milyon TL'den 1.256,8 milyon TL'ye, nakit değerler 64,7 milyon TL'den 73,5 milyon TL'ye gerilemesine karşın, Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi 945,2 milyon TL'den 1.057,4 milyon TL'ye ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 19 milyon TL'den 27,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 5.3

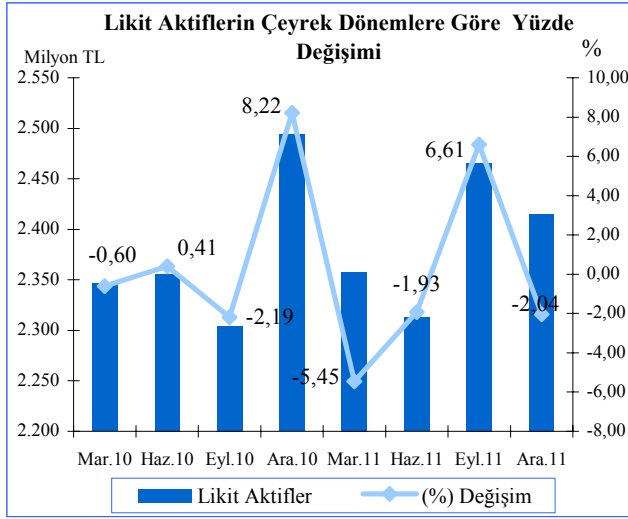
Kaynak: KKTCMB

Likit Varlıklar

2011 yılının dördüncü çeyreği sonunda bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, bir önceki çeyreğe göre 50,4 milyon TL azalarak 2.465,5 milyon TL'den 2.415,1 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu dönemde nakit değerler kaleminde 14,4 milyon TL ve bankalardan alacaklarda 200,2 milyon TL azalış, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 158,3 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 5,9 milyon TL artış meydana gelmiştir.

Likit aktiflerin çeyrek dönemlere göre yüzde değişiminin verildiği aşağıdaki grafikten de görüleceği üzere; 2010 yılının ikinci ve son çeyreğinde artış, birinci ve üçüncü çeyreğinde ise, azalış olmuştur. 2011 yılı birinci çeyreğinde yüzde 5,45, ikinci çeyreğinde 1,93, dördüncü çeyreğinde 2,04 oranlarında gerileme, üçüncü çeyreğinde ise, yüzde 6,61 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.4

Kaynak: KKTCMB

Krediler

Bankacılık sektörünün temel görevi finansal aracılık yapmaktır. Dolayısıyla, bankaların topladığı fonlar sayesinde verdiği krediler takip edilmesi gereken önemli bir göstergedir. Aralık 2011 itibarıyla, kredilerin türlerine göre dağılımına bakıldığında, geçmiş dönemlerde olduğu gibi işletme kredileri bir önceki çeyreğe göre 284,1 milyon TL artarak 2.865,9 milyon TL ile birinci sırada yer almaktadır. Bunu 1.686,5 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde işletme kredileri 2.202,2 milyon TL'den 2.865,9 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 1.273,7 milyon TL'den 1.686,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.6

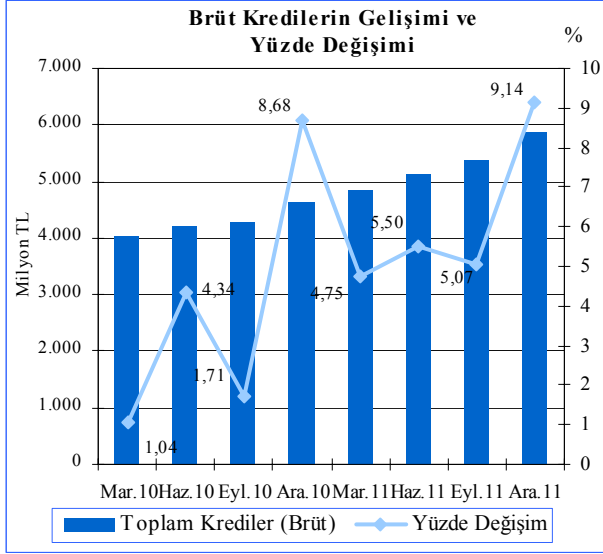
	Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)							
	2010				2011			
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
İşletme Kredileri	1.858,7	1.966,9	1.972,2	2.202,2	2.262,1	2.354,2	2.581,8	2.865,9
Tüketici Kredileri	1.054,5	1.151,6	1.182,9	1.273,7	1.368,8	1.515,1	1.637,0	1.686,5
Kredi Kartları	124,7	133,7	140,8	146,3	144,5	156,0	164,0	168,0
İskonto ve İştira Senetleri	44,1	46,5	53,0	59,3	55,4	63,0	64,0	62,6
Diğer Yatırım Kredileri	6,7	6,0	6,2	6,5	20,3	26,3	26,7	32,2
İthalat Kredileri	14,6	15,0	15,5	16,8	16,8	17,6	20,0	18,1
Fon Kaynaklı Krediler	16,4	16,1	14,3	14,4	13,4	12,8	14,0	13,4
İhtisas Kredileri	21,6	20,2	15,8	19,4	22,2	17,3	12,6	16,9
İhracat Kredileri	1,6	1,7	1,9	4,5	6,4	10,4	12,1	15,3
KKTCMB Kaynaklı Krediler	7,6	6,1	4,4	5,8	5,7	5,7	6,9	0,7
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	1,7	1,7	1,7	1,0	0,0	1,2	1,2	1,2
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	421,0	371,0	400,7	439,4	488,6	490,9	412,7	521,4
Toplam Krediler	3.573,2	3.736,5	3.809,4	4.189,3	4.404,2	4.670,5	4.953,0	5.402,3

Not: TGA'lar dahil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, Grafik 5.5'ten de görüleceği üzere, 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren artmış ve en güçlü artış yüzde 8,68'lik oran ile dördüncü çeyrekte olmuştur. 2011 yılında da artmaya devam eden kredi hacmi, Aralık 2011 sonunda bir önceki çeyreğe göre yüzde 9,14 oranında genişlemiştir.

Grafik 5.5

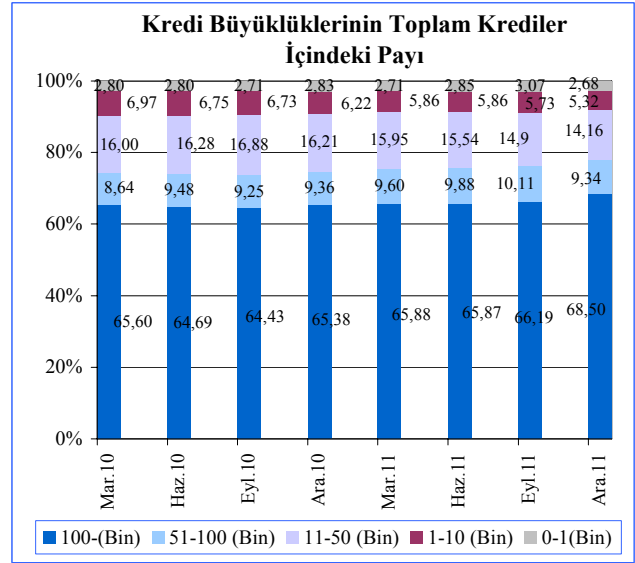

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi büyüklük oranlarına (Grafik 5,6) bakıldığında, Eylül 2011 sonunda yüzde 66,19 olan 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı Aralık 2011 itibarıyla 2,31 puan artarak yüzde 68,50 olmuştur. Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 14,16'lık paya sahip 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 9,34 ve yüzde 5,32'sini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, yüzde 2,68 payla 0-bin TL diliminde gerçekleşmiştir.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde; 100 bin TL'den büyük krediler diliminde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin TL, 1-10 bin TL ve 0-1 bin TL dilimlerindeki kredilerde azalış olmuştur.

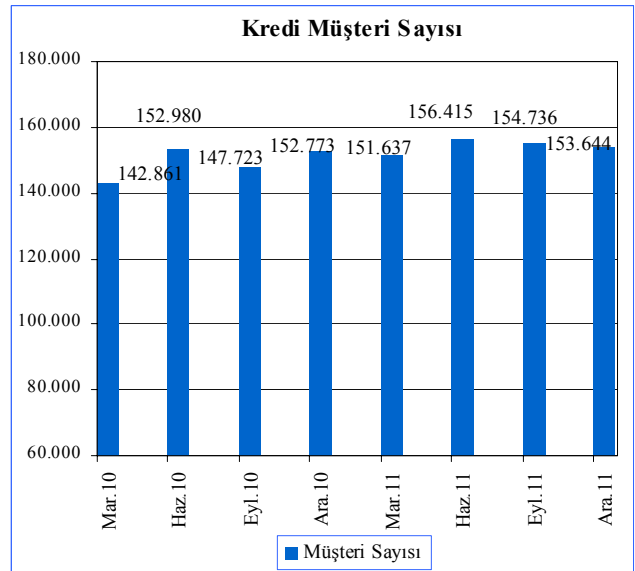
Grafik 5.6

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi müşterisi sayısı, 2011 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 1.092 kişi azalarak, 154.736'dan 153.644'e gerilemiştir. Sektörün kredi müşteri sayısı, Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde 871 kişi artmıştır.

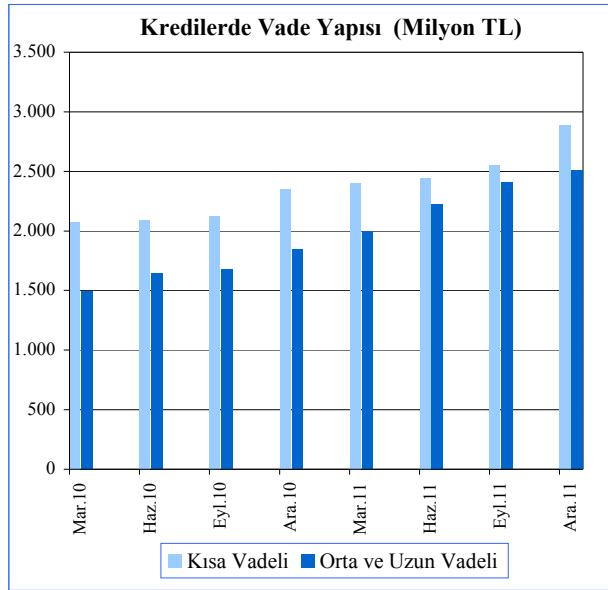
Grafik 5.7

Kaynak: KKTCCMB

Kısa vadeli krediler, 2011 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 339,8 milyon TL artarak, 2.548,6 milyon TL'den 2.888,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, yüzde 4,55 oranında artarak 2.404,4 milyon TL'den 2.513,9 milyon TL'ye yükselmiştir. Kısa vadeli krediler, Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde yüzde 23,16, orta ve uzun vadeli krediler yüzde 36,33 oranında genişlemiştir.

Grafik 5.8

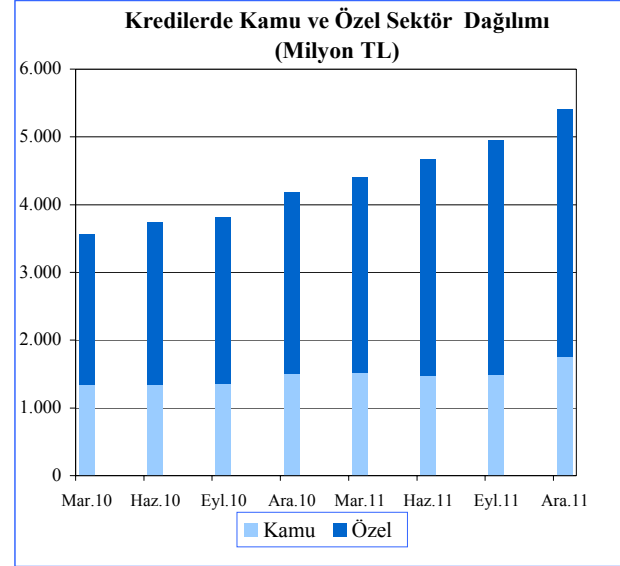
Kaynak: KKTCMB

Aralık 2011 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 67,57'si özel sektöre, yüzde 32,43'ü ise, kamuya kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesimine kullanılan krediler bir önceki çeyreğe göre 266,8 milyon TL artarak 1.485,4 milyon TL'den 1.752,2 milyon TL'ye, özel kesime kullanılan krediler ise, 182,5 milyon TL artarak 3.467,6 milyon TL'den 3.650,1 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu kesimine verilen krediler, Aralık 2011 sonunda 1.503,2 milyon TL'den 1.752,2 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Söz konusu dönemde özel kesime kullanılan krediler, 2.686,1 milyon TL düzeyinden 3.650,1 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Aralık 2010 ve Aralık

2011 sonunu kapsayan bir yıllık dönemde kamu kesimine verilen kredilerin artış hızı yüzde 16,56 özel kesime kullanılan kredilerin artış hızı ise yüzde 35,89'dur.

Grafik 5.9

Kaynak: KKTCMB

Mevduat

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre 284,8 milyon TL artarak, Aralık 2011 sonu itibarıyla, 8.402,9 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Sektörün mevduat toplamı bir yıllık dönemde ise, yüzde 18,91 artışla 1.336 milyon TL'ye yükselmiştir.

Aralık 2011 itibarıyla, mevduatın türlerine göre gelişiminin gösterildiği Tablo 5.6'ya bakıldığında, geçmiş dönemlerde olduğu gibi en büyük payın 6.334,3 milyon TL'lik meblağ ve yüzde 75,38'lik payla tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 899,2 milyon TL ve yüzde 10,70'lik payla ticari mevduat, 569,1 milyon TL ve yüzde 6,77'lik payla resmi mevduat izlemektedir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde tasarruf mevduatında yüzde 18,80 ve ticari mevduatta yüzde 32,31 artış, resmi mevduatta yüzde 10,91 oranında azalma görülmektedir.

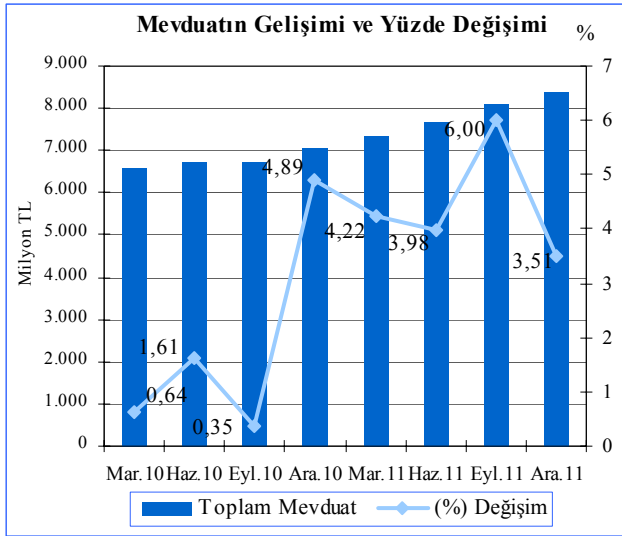
Tablo 5.6

	Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)							
	2010				2011			
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Tasarruf	5.022,7	5.123,1	5.147,9	5.332,1	5.585,1	5.839,0	6.162,0	6.334,3
Ticari	638,2	745,1	693,6	679,6	781,4	834,0	905,1	899,2
Resmi	630,9	518,0	579,1	638,8	583,3	531,8	529,8	569,1
Bankalararası	120,2	153,3	138,5	224,1	218,1	234,0	295,2	315,0
Diğer	195,8	174,4	178,5	192,3	197,4	219,6	226,0	285,3
Toplam Mevduat	6.607,8	6.713,9	6.737,6	7.066,9	7.365,3	7.658,4	8.118,1	8.402,9

Kaynak: KKTCMB

Sektördeki toplam mevduatın gelişiminin gösterildiği Grafik 5.10'a göre; mevduat 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren sürekli artmıştır. En yüksek artış ise, yüzde 6 ile 2011 yılının üçüncü çeyreğinde olmuştur.

Grafik 5.10

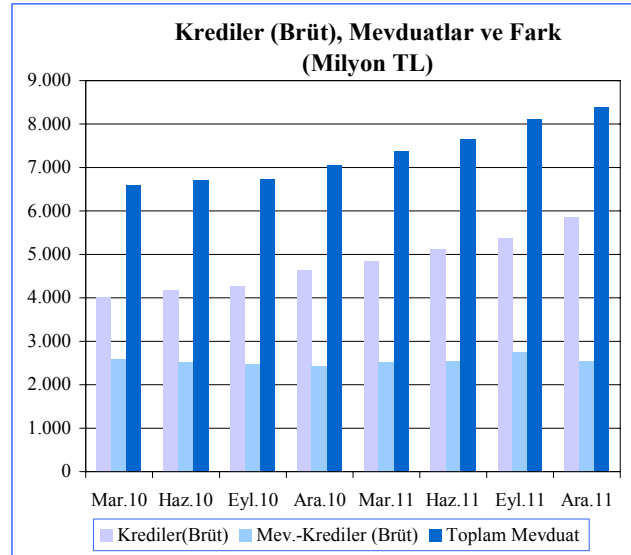

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler karşılaştırıldığı zaman, Eylül 2011 sonunda 2.741,3 milyon TL olan fark, Aralık 2011 sonunda 206,9 milyon TL azalmış ve 2.534,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde toplam mevduat ve brüt krediler arasındaki fark bir yıllık dönemde 98,20 milyon TL artış göstermiştir.

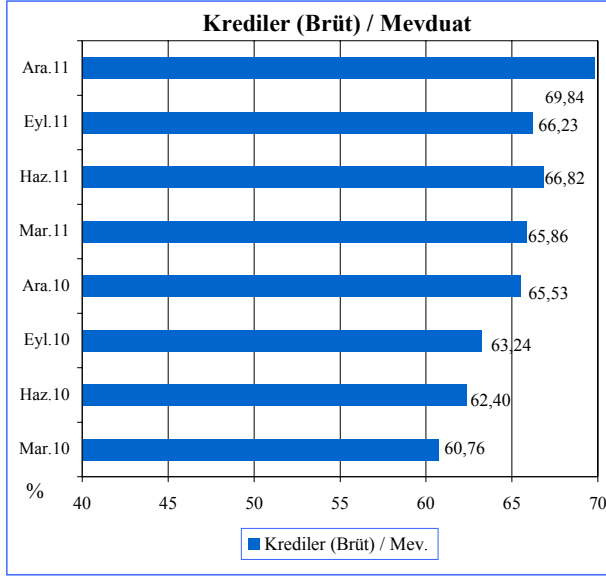
Grafik 5.11

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, yılın dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 3,61 puan artarak yüzde 69,84 oranında gerçekleşmiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 4,31 puan artmıştır.

Grafik 5.12

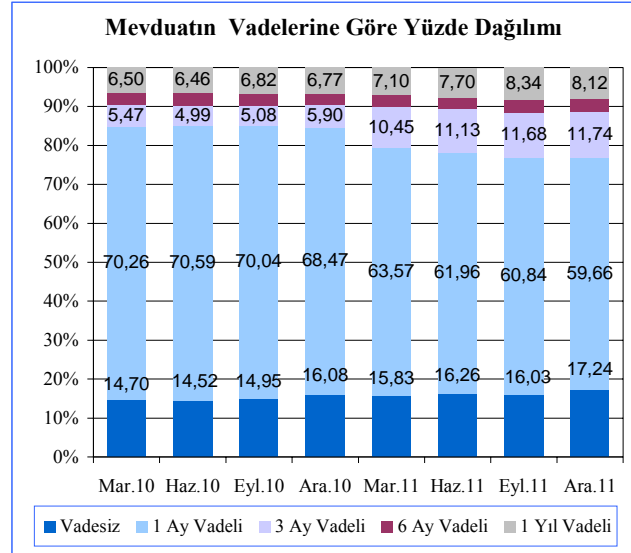

Kaynak: KKTCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğunun önceki dönemlerde olduğu gibi, Aralık 2011 sonunda bir önceki döneme göre 1,18 puan azalmasına rağmen yüzde 59,66'lık oranla bir ay vadeli mevduatta olduğu görülmektedir. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 17,24 oranla vadesiz, yüzde 11,74 oranla üç ay vadeli, yüzde 8,12 oranla bir yıl vadeli ve yüzde 3,24'lük oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Aralık 2010 - Aralık 2011 dönemini kapsayan bir yıllık dönemde vadesiz, üç ay vadeli, altı ay vadeli ve bir yıl vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payı sırasıyla 1,16, 5,84, 0,46 ve 1,35 puan artmış, bir ay vadeli mevduat ise 8,81 puan azalmıştır.

Grafik 5.13

Kaynak: KKTCMB

Özkaynaklar

Sektörün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre 19,7 milyon TL artarak 2011 yılının dördüncü çeyreği sonunda 1.097 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde ise, yüzde 17,27 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 73,9 milyon TL, yedek akçeler 35,4 milyon TL artış göstermiştir.

Tablo 5.8

	Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)							
	2010				2011			
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.
Ödenmiş Sermaye	528,6	562,3	562,5	567,4	567,6	630,2	641,0	641,3
Yedek Akçeler	101,8	107,6	107,6	107,8	121,6	133,3	141,6	143,2
Sabit Kıymet Yeniden Değer. Fonu	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,1	3,5
Menkul Değerler Artış Fonu	3,8	3,8	3,8	3,8	4,2	5,0	5,0	5,0
Dönem Kârı (Zararı)	52,2	104,0	141,0	170,6	42,4	98,0	162,5	181,5
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	129,3	86,9	86,9	82,3	168,6	142,2	124,1	122,5
Toplam	819,2	868,1	905,3	935,4	907,9	1.012,2	1.077,3	1.097,0

Kaynak: KKTCMB

Para Arzı

En dar tanımlı para arzı M1, Eylül 2011 dönemine göre Aralık 2011 sonunda yüzde 10,06 oranında artarak 1.418 milyon TL seviyesinden 1.560,7 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 32,93 oranında ve 386,7 milyon TL tutarında artış olmuştur.

Eylül 2011 sonunda 7.778,5 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2011 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 3,13 oranında artarak 8.021,7 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 21,68 oranında ve 1.429,1 milyon TL tutarında artış göstermiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2011 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, 245,5 milyon TL artarak 8.378,2 milyon TL'den 8.623,7 milyon TL'ye ulaşmıştır. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 18,25, artış tutarı ise 1.330,9 milyon TL'dir.

Tablo 5.9

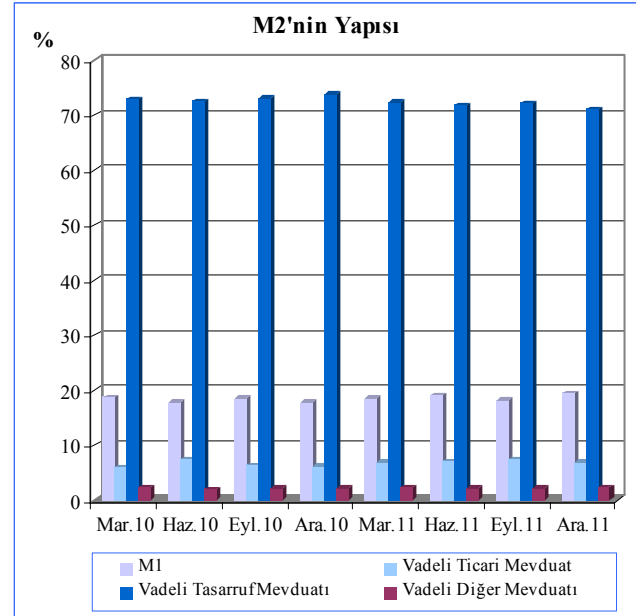
Yıllar	Para Arzı Verileri (Milyon TL)						
	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2006		828,6	19,07	4.367,4	29,11	4.907,8	27,51
2007		859,5	3,73	4.620,4	5,79	5.138,7	4,70
2008		898,4	4,53	5.294,0	14,58	5.901,7	14,85
2009		1.152,2	28,25	6.193,4	16,99	6.842,3	15,94
2010	I	1.165,6	1,16	6.236,1	0,69	6.893,2	0,74
	II	1.149,9	-1,35	6.427,0	3,06	6.974,7	1,18
	III	1.182,6	2,84	6.408,1	-0,29	7.020,5	0,66
	IV	1.174,0	-0,73	6.592,6	2,88	7.292,8	3,88
2011	I	1.303,1	11,00	7.015,4	6,41	7.636,9	4,72
	II	1.401,1	7,52	7.362,1	4,94	7.943,0	4,01
	III	1.418,0	1,21	7.778,5	5,66	8.378,2	5,48
	IV	1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93

Kaynak: KKTCCMB

M2 para arzının yapısına ilişkin bilgi verilen Grafik 5.14'e bakıldığında, önceki dönemlerde olduğu gibi, Aralık 2011 itibarıyla da en büyük payın yüzde 71,14 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 19,46'lık payla M1, yüzde 6,97 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 2,44'lük oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde 1,1 puan azalarak yüzde 71,14'e düşmüştür. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden, M1 yüzde 18,23'den yüzde 19,46'ya ve vadeli diğer mevduat yüzde 2,10'dan yüzde 2,44'e yükselmiştir. Vadeli ticari mevduat ise yüzde 7,43'den yüzde 6,97'ye gerilemiştir.

Grafik 5.14

Kaynak: KKTCCMB

6. FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

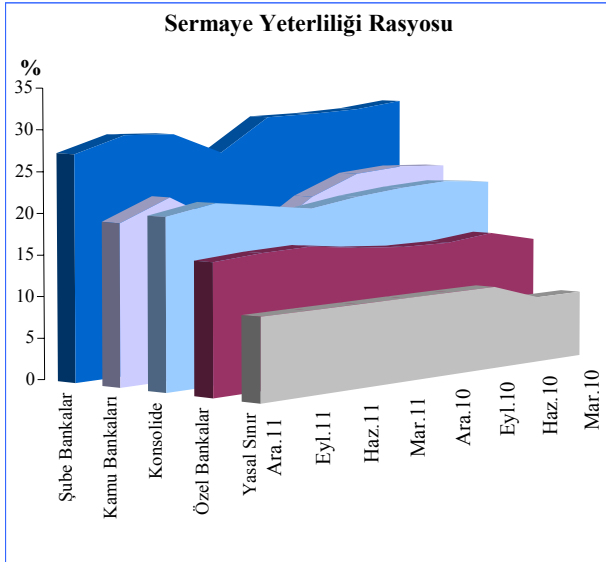
Sermaye Yeterliliği

Sektörün Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu, 2011 yılı sonunda bir önceki çeyreğe göre 1,07 puan azalmasına karşın, yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 20,63 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde sektörün SYSR'si 0,24 puan artarak, yüzde 20,39'dan yüzde 20,63'e yükselmiştir.

Aralık 2011 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 19,50, özel bankalarda 15,82 ve şube bankalarında 27,30 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki dönemde bu oranlar sırasıyla, yüzde 22,06, 16,23 ve 29,14 seviyesinde idi.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde SYSR, kamu bankaları grubunda 0,99 puan düşmüş, özel bankalar grubunda 0,71, şube bankaları grubunda ise, 2,78 puan artmıştır.

Grafik 6.1

Kaynak: KKTCMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Tablo 6.1'den de görüleceği üzere, Aralık 2011 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 100 risk grubuna giren risk ağırlıklı varlıklar dışındaki tüm risk gruplarında azalış olmuştur. Buna göre, yüzde 100'lük risk grubuna giren risk ağırlıklı varlıklar yüzde 8,51 oranında artmış, yüzde 0, yüzde 20 ve yüzde 50 risk grubuna giren risk ağırlıklı varlıkların azalış oranları sırasıyla, yüzde 1,77, 15,82 ve 1,06 olmuştur. En çok azalış, yüzde 20 grubuna giren risk ağırlıklı varlıklardadır. Piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki çeyreğe göre 113 milyon TL artarak 1.383,8 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 6.1

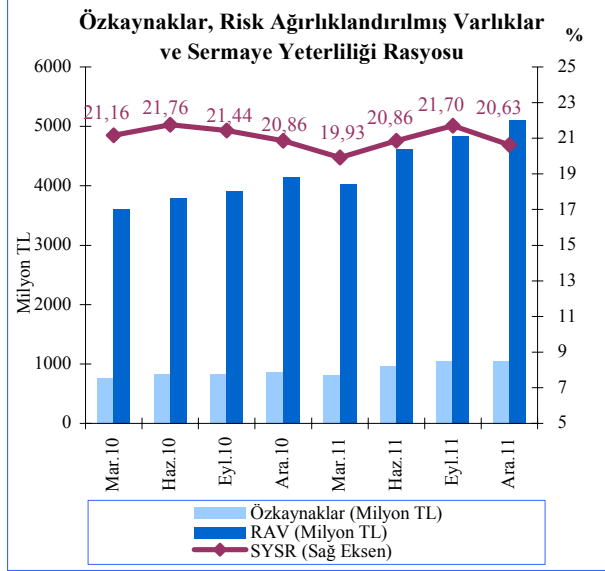
Risk Ağırlıklı Varlıklar (Milyon TL)			
	Eylül 2011	Aralık 2011	Yüzde Değişim
% 0	5.077,8	4.987,9	-1,77
% 20	1.658,4	1.395,9	-15,82
% 50	1.411,1	1.396,1	-1,06
% 100	2.528,7	2.744,1	8,51
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.270,8	1.383,8	8,89

Kaynak: KKTCMB

Grafik 6.2'den de görüleceği üzere, 2011 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda ve özkaynaklarda sırasıyla, yüzde 5,55 ve 0,37 oranlarında artış gerçekleşmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 21,70 olan sektörün SYSR'si, dördüncü çeyrek sonunda 20,63'e gerilemiştir. Eylül 2011 sonunda 4.836,6 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıklar toplamı, Aralık 2011 sonunda 5.105,1 milyon TL'ye, ilgili dönemde özkaynaklar 1.049,3 milyon TL'den, 1.053,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde bankacılık sektörünün risk ağırlıklı varlıkları 963,2 milyon TL, özkaynaklar kalemi 189,1 milyon TL artmıştır.

Grafik 6.2

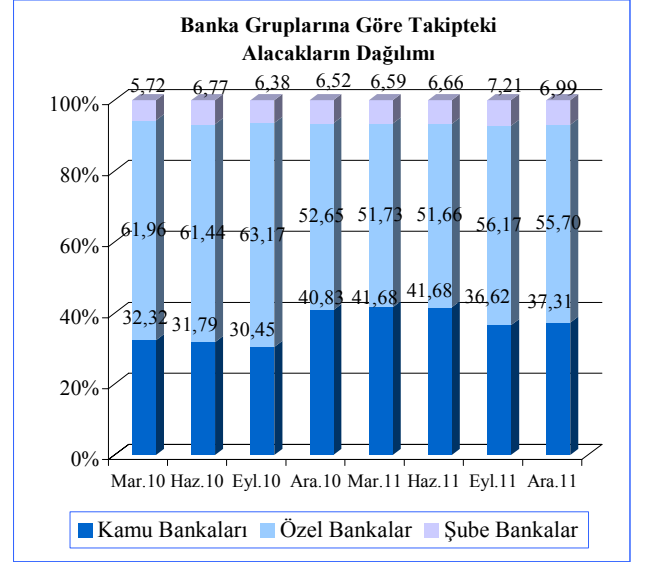
Not: Özkaynaklar, KKTC Bankalar Yasası, Madde 33 Altındaki Tebliğ'in 3. maddesine istinaden hesaplanmıştır.
Kaynak: KKTCCMB

Tahsili Gecikmiş Alacaklar

2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda 423,7 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2011 yılı son çeyreği itibarıyla yüzde 10 oranında artarak 466,1 milyon TL seviyesine yükselmiştir. TGA'nın banka gruplarına göre dağılımının verildiği Grafik 6,3'e bakıldığında; özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında azalış, kamu bankalarının payında artış olduğu görülmektedir. Buna göre, Eylül 2011 - Aralık 2011 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 56,17 oranından yüzde 55,70'e; şube bankalarının tahsili gecikmiş alacaklar içindeki payı ise, yüzde 7,21'den yüzde 6,99'a gerilemiştir. Kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı ise, yüzde 36,62'den yüzde 37,31'e yükselmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde kamu bankalarının sektör içindeki TGA payı yüzde 40,83'den yüzde 37,31'e

gerilerken; özel bankaların payı 52,65'den yüzde 55,70'e, şube bankalarının payı ise, yüzde 6,52'den yüzde 6,99'a yükselmiştir.

Grafik 6.3

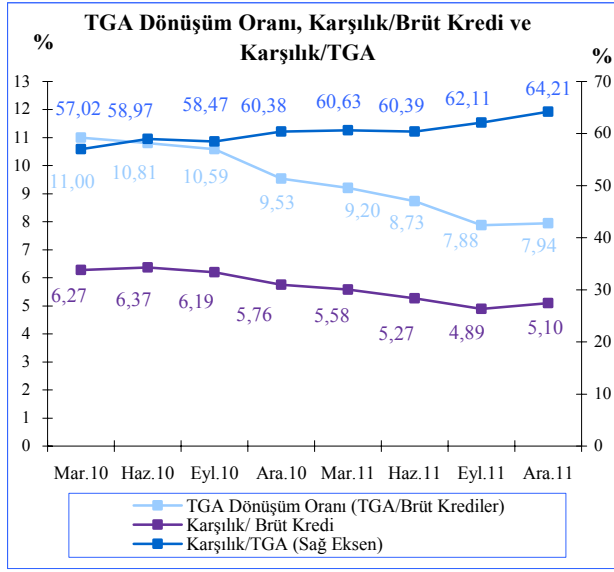
Kaynak: KKTCCMB

Eylül 2011 sonunda yüzde 7,88 olan TGA dönüşüm oranı, Aralık 2011 sonunda 0,06 puan artmış ve yüzde 7,94 olarak gerçekleşmiştir. Aralık 2010'da yüzde 9,53 olan TGA dönüşüm oranı, bir yıllık dönem içinde 1,59 puan gerilemiştir.

TGA için ayrılan karşılıklar oranı, Eylül 2011 itibarıyla yüzde 62,11 iken, Aralık 2011'de 2,10 puan artmış ve yüzde 64,21'e yükselmiştir. Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde TGA için ayrılan karşılıklar oranı 3,83 puan artmıştır.

2011 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 4,89 olan karşılıklar toplamının brüt kredilere oranı, 2011 yılı dördüncü çeyreği sonunda 0,21 puan artarak yüzde 5,10 seviyesine yükselmiştir. Karşılık / Brüt kredi oranı bir yıllık dönemde 0,66 puan gerilemiştir.

Grafik 6.4

Kaynak: KKTCMB

Finansal Sağlamlık Göstergeleri

Aralık 2011 sonu itibarıyla seçilmiş finansal sağlamlık göstergeleri bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı ile mevduattaki büyüme hızında ve sektörün SYSR oranında azalış meydana gelmiştir. TGA'nın brüt krediler içindeki payında, kredilerdeki büyüme hızında ve brüt kredilerin hem toplam aktif hem de mevduat içindeki payında artış olmuştur. (Bkz.Tablo 6.2)

2011 yılsonu itibarıyla, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, 2011 yılı üçüncü çeyrek sonuna göre 1,25 puan azalarak yüzde 24,35 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 29,63 olarak gerçekleşmiştir.

Tahsili gecikmiş alacakların brüt krediler içindeki payı, Aralık 2011 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre 0,06 puan artarak yüzde 7,94 olmuştur. Söz konusu oran bir yıllık dönemde 1,59 puan azalmıştır.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren krediler (brüt) / mevduat oranı, Aralık 2011 sonunda bir önceki çeyreğe göre, 3,61 puan artarak yüzde 69,84 seviyesine yükselmiştir. Mevduattaki büyüme hızı Eylül 2011 sonunda yüzde 6,00 iken, Aralık 2011 sonunda yüzde 3,51'e gerilemiştir.

Sektörün aktif toplamı içerisinde brüt kredilerin payı, Eylül 2011'de yüzde 55,82 iken, Aralık 2011'de 3,35 puan artarak yüzde 59,17 seviyesine yükselmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde bu oran yüzde 55,02 olarak gerçekleşmiştir.

Brüt kredilerdeki büyüme hızı, Aralık 2011 sonunda bir önceki döneme göre 4,07 puan artarak 9,14 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2011 yılının üçüncü çeyreğinde 7,94 olarak gerçekleşen finansal kaldıraç oranı, dördüncü çeyrekte 0,10 puan artarak 8,04 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6.2

Açıklama	2010				2011			
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	30,06	29,65	28,70	29,63	27,22	25,41	25,60	24,35
SYSR	21,16	21,76	21,44	20,86	19,93	20,86	21,70	20,63
TGA / Brüt Krediler	11,00	10,81	10,59	9,53	9,20	8,73	7,88	7,94
Brüt Krediler / Mevduat	60,76	62,40	63,24	65,53	65,86	66,82	66,23	69,84
Brüt Krediler / Top. Aktifler	51,45	52,73	53,06	55,02	56,00	56,22	55,82	59,17
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	1,04	4,34	1,71	8,68	4,75	5,50	5,07	9,14
Mevduatdaki Büyüme Hızı	0,64	1,61	0,35	4,89	4,22	3,98	6,00	3,51
Finansal Kaldıraç*	8,53	8,15	7,87	8,00	8,54	7,99	7,94	8,04

* Finansal Kaldıraç: Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCMB

2011 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 1,70 olan sektör aktif kârlılığı dördüncü çeyrekte yüzde 1,82'ye yüzde 15,10 olan özkaynak kârlılığı yüzde 16,53'e yükselmiştir. Net faiz marjı ise, yüzde 2,97'den yüzde 3,97'ye yükselmiştir.

Tablo 6.3

Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları								
Açıklama	2010				2011			
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.
Aktif Kârlılığı ¹	1,26	1,25	1,79	1,77	1,75	1,80	1,70	1,82
Özkaynak Kârlılığı ²	12,28	11,9	16,72	16,19	17,43	16,30	15,10	16,53
Net Faiz Marjı ³	4,26	4,3	4,4	4,43	3,90	3,85	2,97	3,97

¹ Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

² Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

³ (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTCMB

Finansal Sağlık Endeksi

Bankacılık sektörünün finansal sağlığını, konsolide riskini ve kırılganlıklarını izlemek amacıyla oluşturulan Finansal Sağlık

Endeksi, bu sektördeki risk ve kırılganlıkları en iyi yansıtabilecek rasyoların kullanılması sonucunda ayrı ayrı oluşturulan aktif kalitesi, likidite, kârlılık ve sermaye yeterliliği alt endekslerinin ortalamalarının alınmasıyla elde edilmektedir.

KKTC bankacılık sektörünün sağlığını, risklerini ve kırılganlıklarını ortaya koyabilmek amacıyla Bankaca hazırlanan bu endeksin sonuçları, sektörün gidişatına bir yol gösterici olarak algılanmalıdır.

FSE, sektör ve KKTC ekonomisi ile ilgili yapılan analiz ve yorumlara ışık tutması amacıyla yayınlanmaktadır. Sadece bu endekse bakılarak sektörle ilgili olumlu ya da olumsuz yargı ve sonuçlara ulaşılması yanıltıcı olabilir.

Finansal Sağlık Endeksi'nin elde edilmesi için oluşturulan alt endekslere ulaşılırken rasyolar önceden belirlenen ağırlıklara göre kullanılmaktadır. Bu alt endeksler ve kullanılan rasyoların ağırlıkları aşağıdaki kutuda verilmektedir.

Kutu-1

Finansal Sağlık Endeksi Değişkenleri			
	Finansal Sağlık Göstergeleri	Endekse Etkinin Yönü	Ağırlık
Aktif Kalitesi	Brüt Takipteki Alacaklar / Brüt Kredi	Negatif	0,33
	Net Takipteki Alacaklar / Özkaynaklar	Negatif	0,33
	Duran Aktifler ¹ / Toplam Aktifler	Negatif	0,33
Likidite	Likit Aktif ² / Toplam Aktif	Pozitif	1,00
Kârlılık	Net Kâr / Toplam Aktif	Pozitif	0,50
	Net Kâr / Özkaynaklar	Pozitif	0,50
Sermaye Yeterliliği	Serbest Sermaye ³ / Toplam Aktif	Pozitif	0,50
	SYSR	Pozitif	0,50

¹ Duran Aktifler; iştirak, bağlı ortaklık, elden çıkarılacak kıymetler, sabit kıymetler ve net takipteki alacaklar toplamından oluşmaktadır.

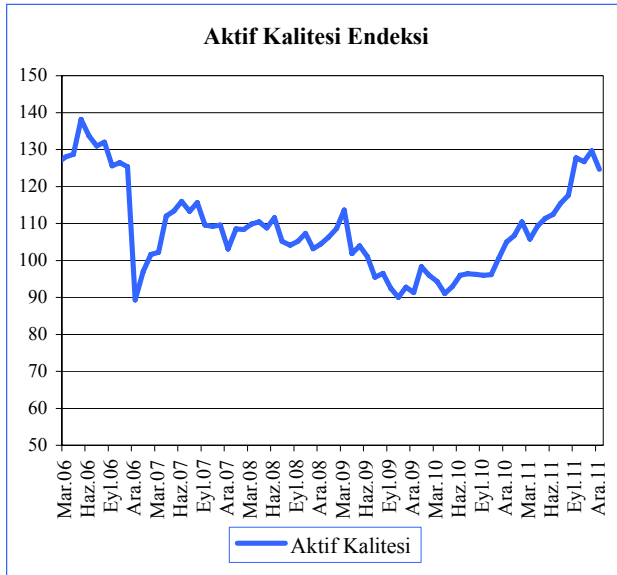
² Likit Aktifler; nakit değerler, Merkez Bankası, BPP işlemlerinden alacaklar, bankalar ve ters repo işlemlerinden alacaklar toplamından oluşmaktadır.

³ Serbest sermaye, özkaynak tutarından duran aktiflerin çıkarılmasıyla hesaplanmaktadır.

Finansal sağlık endeksi oluşturulurken Kutu-1'de verilen dört alt endeks kullanılmaktadır. Finansal Sağlık Endeksini oluşturan alt endeksler aşağıda sırası ile incelenmiştir.

Aktif Kalitesi Endeksi: 2010 yılı Mart ayından itibaren artış trendine giren aktif kalitesi endeksi, bu trendine 2011 yılının üçüncü çeyrek sonuna kadar devam etmiş, ancak 2011 yılı dördüncü çeyrek sonu itibarıyla bir önceki çeyreğe göre 3,14 puan azalarak 124,61 seviyesine gerilemiştir. Sektörün aktif kalitesi endeksi, 2010 yılsonu rakamı olan 105,01 ile mukayese edildiğinde, 19,6 puan yükselmiştir.

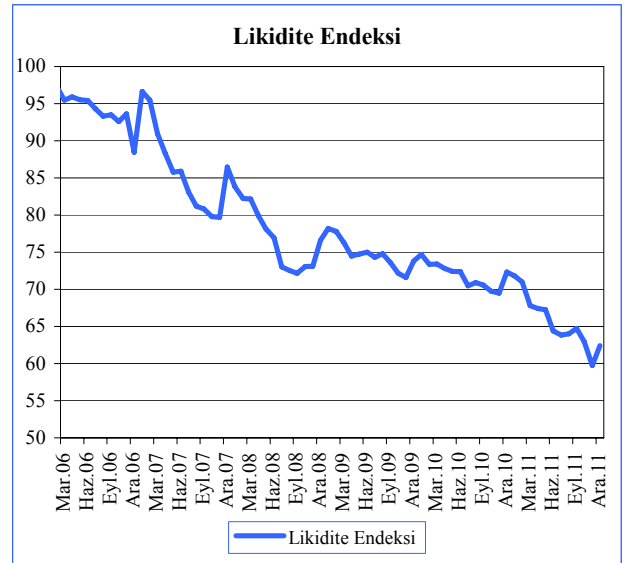
Grafik 6.5

Kaynak: KKTCCMB

Likidite Endeksi: Grafik 6.6'da görüleceği üzere, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2010 yılı içinde gerileme trendine girmiş, bu gerileme 2011 yılı içerisinde de devam etmiştir. Sektörün likidite endeksi, 2010 yılı sonunda 72,31 iken, Aralık 2011 itibarıyla 62,40 seviyesine gerilemiştir.

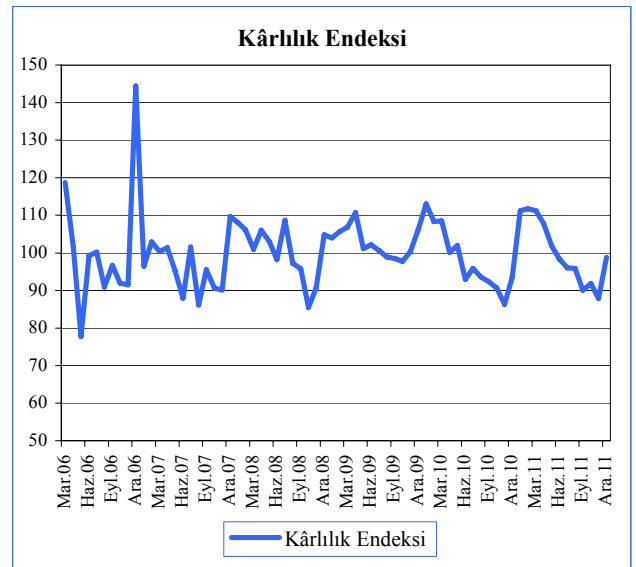
Grafik 6.6

Kaynak: KKTCCMB

Kârlılık Endeksi: Finansal Sağlık endeksleri arasında en yüksek oynaklığa sahip kârlılık endeksi; 2010 yılı sonunda 93,53 seviyesinde iken, 2011 yılı sonunda 98,83 seviyesine yükselmiştir.

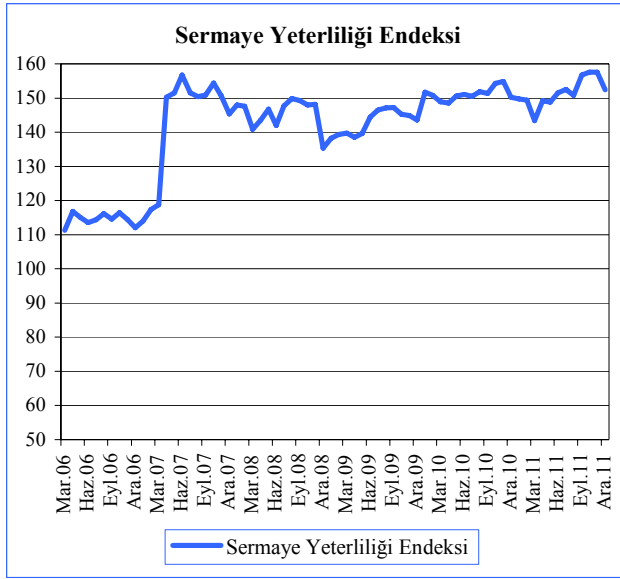
Grafik 6.7

Kaynak: KKTCCMB

Sermaye Yeterliliği Endeksi: 2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda 156,73 seviyesinde olan sektör sermaye yeterliliği endeksi, 2011 yılı sonunda 152,40 seviyesindedir. Bu endeks 2010 yılı sonunda 150,22 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sermaye yeterliliği endeksinde görülen artış/azalış bankacılık sektörünün özkaynaklarının güçlendiğini/zayıfladığını göstermektedir.

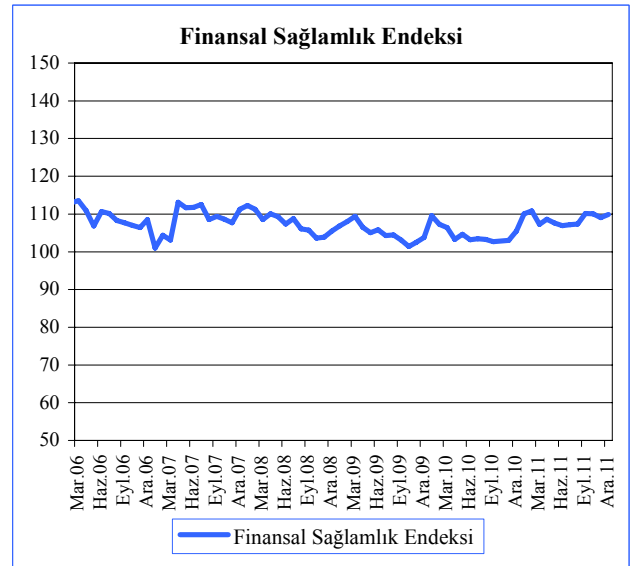
Grafik 6.8

Kaynak: KKTMB

Finansal Sağlık Endeksi: Bankacılık sektörünün finansal sağlamlığının ve kırılma noktalarının genel hatlarıyla tespit edilebilmesi ve tek bir göstergede özet bir şekilde izlenebilmesi amacıyla, seçilmiş rasyolardan yararlanılarak oluşturulan bu endeks, Aralık 2010 - Aralık 2011 döneminde likidite endeksi hariç, aktif kalitesi endeksi, kârlılık endeksi, sermaye yeterliliği endekslerinin artış göstermesine bağlı olarak 105,46 seviyesinden 109,88 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 6.9

Kaynak: KKTMB

Ekonomik-Kararlar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Meclis

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Yasalar

Uluslararası İşletme Şirketleri (Değişiklik) Yasası

26.09.2011

48

Rekabet (değişiklik) yasası

26.12.2011

3

09.01.2012

4

Yasa Tasarıları

Serbest Bölgeler Yasa Tasarısı

Katma Değer Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Bakanlar Kurulu

Konu	Yasa Gücünde Kararname		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Kararnameler

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

İstatistik Tabloları

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
1	KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Bilanço Kalemleri	46
2	KKTC Merkez Bankası Likit Varlıkları	47
3	KKTC Merkez Bankası'nca Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler	48
4	KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat	49
5	KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları	50
6	Çapraz Kurlar - Yabancı Para / ABD doları	51
7	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları	52
8	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları	53
9	Karşılıksız Çekler	54
10	Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri	55
11	Krediler Toplam - Türlerine Göre	56
12	Krediler (TP) - Türlerine Göre	57
13	Krediler (YP) - Türlerine Göre	58
14	Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre	59
15	Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre	59
16	Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre	60
17	Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre	60
18	Mevduat (TP) - Türlerine Göre	61
19	Mevduat (YP) - Türlerine Göre	62
20	Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	63
21	Temel Ekonomik Ve Sosyal Göstergeler	64
22	Gayri Safi Hasılda Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)	65
23	Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)*	66
24	Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)*	66
25	Kaynaklar - Harcamalar Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)*	67
26	Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)*	67
27	Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)*	68
28	Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)*	68
29	Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)*	69
30	Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)*	69
31	Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)*	70
32	Ödemeler Dengesi (Milyon ABD Doları)*	70
33	Bir Önceki Yılım Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları	71
34	KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	72
35	Tüketici Fiyatları Endeksi-Ana Harcama Gruplarının Önceki Döneme Göre Değişime Etkileri	72
36	Dış Ticaret Verileri	73
37	Asgari Ücret Gelişmeleri	74
38	Akaryakıt Satışı (Ton)	75
39	İstihdamda Olan Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine Göre)	76

Not: (*) İlgili tablolardaki veriler, DPÖ'den yeni bilgi edinilemediğinden dolayı güncellenmemiştir.

<i>Tablo: 1</i>	KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)								
Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Eyl. 2007	1.188.408.616	150.818.990	1.595.634	1.340.823.240	95.197.181	711.854.757	467.935.778	65.835.524	1.340.823.240
31 Ara. 2007	1.194.497.005	153.648.989	57.056.280	1.405.202.274	129.850.517	817.805.707	450.369.687	7.176.363	1.405.202.274
31 Mar. 2008	1.282.246.607	140.256.645	43.241.145	1.465.744.397	106.084.237	841.868.237	487.187.496	30.604.427	1.465.744.397
30 Haz. 2008	1.300.676.488	137.520.358	30.218.942	1.468.415.788	107.750.995	813.305.075	494.535.750	52.823.968	1.468.415.788
30 Eyl. 2008	1.282.530.142	105.289.335	62.810.899	1.450.630.376	108.762.390	766.779.304	497.875.397	77.213.285	1.450.630.376
31 Ara. 2008	1.494.724.842	106.808.365	157.415.311	1.758.948.518	150.171.626	1.029.898.521	518.657.847	60.220.524	1.758.948.518
31 Mar. 2009	1.490.226.308	152.767.250	54.015.758	1.697.009.316	126.748.391	993.998.278	490.254.160	86.008487	1.697.009.316
30 Haz. 2009	1.529.634.301	137.571.126	60.547.645	1.727.753.072	127.627.406	965.821.610	507.526.438	126.777.618	1.727.753.072
30 Eyl. 2009	1.571.464.773	119.288.779	72.368.998	1.763.122.550	128.539.877	952.927.448	506.903.513	174.751.712	1.763.122.550
31 Ara. 2009	1.708.379.939	116.187.312	110.440.921	1.935.008.172	188.379.201	1.091.157.280	515.449.402	140.022.289	1.935.008.172
31 Mar. 2010	1.678.255.719	119.699.130	21.628.653	1.819.583.502	148.558.566	1.011.371.138	526.186.316	133.467.482	1.819.583.502
30 Haz. 2010	1.635.952.971	112.288.248	15.497.731	1.763.738.950	187.681.870	919.331.463	539.155.765	117.569.852	1.763.738.950
30 Eyl. 2010	1.641.664.513	115.422.553	14.440.147	1.771.527.213	212.615.964	895.021.945	541.784.790	122.104.514	1.771.527.213
31 Ara.2010	1.719.425.324	131.174.051	23.642.145	1.874.241.520	194.571.649	994.278.682	557.496.973	127.894.216	1.874.241.520
31 Mar. 2011	1.748.892.393	126.314.616	1.578.560	1.876.785.569	173.458.225	972.150.758	593.676.788	137.499.798	1.876.785.569
30 Haz. 2011	1.713.776.587	128.556.362	1.762.373	1.844.095.322	166.918.505	880.984.358	618.854.443	177.338.016	1.844.095.322
30 Eyl. 2011	1.907.242.898	130.795.555	1.720.340	2.039.758.793	239.855.500	974.059.560	652.645.993	173.197.740	2.039.758.793
31 Ara. 2011	2.048.219.876	105.307.355	34.359.045	2.187.886.276	234.385.757	1.104.172.084	656.680.143	192.648.292	2.187.886.276

Kaynak: KKTOMB

Tablo: 2		KKTC Merkez Bankası Likit Varlıkları (TL)					
Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Eyl. 2007	38.971.424	753.894	171.321.354	456.498.011	68.191.858	452.672.075	1.188.408.616
31 Ara. 2007	62.272.561	818.402	147.415.535	407.177.942	74.294.292	502.518.273	1.194.497.005
31 Mar. 2008	49.692.127	818.402	163.908.586	409.460.240	124.147.560	534.219.692	1.282.246.607
30 Haz. 2008	38.950.938	818.402	86.979.379	458.719.297	99.839.166	615.369.306	1.300.676.488
30 Eyl. 2008	30.999.943	818.402	70.075.080	495.082.605	57.719.559	627.834.553	1.282.530.142
31 Ara. 2008	45.235.398	1.102.232	197.242.226	584.543.453	36.015.660	630.585.873	1.494.724.842
31 Mar. 2009	41.253.227	1.102.232	332.627.571	530.370.417	3.765.687	581.107.174	1.490.226.308
30 Haz. 2009	43.011.879	1.102.232	428.710.343	555.479.912	14.957.825	486.372.110	1.525.634.301
30 Eyl. 2009	45.836.472	1.102.232	585.856.115	584.959.903	17.957.401	335.752.650	1.571.464.773
31 Ara. 2009	28.331.222	1.382.809	798.978.378	632.935.117	20.899.913	225.852.500	1.708.379.939
31 Mar. 2010	35.746.477	1.382.809	816.091.494	661.463.000	11.451.199	152.120.740	1.678.255.719
30 Haz. 2010	32.604.567	1.382.809	876.887.621	667.933.901	12.187.983	44.956.090	1.635.952.971
30 Eyl. 2010	42.712.314	1.382.809	946.829.816	624.827.812	20.536.662	5.375.100	1.641.664.513
31 Ara. 2010	52.567.022	1.842.719	960.029.810	678.713.328	20.897.345	5.375.100	1.719.425.324
31 Mar.2011	41.962.279	1.842.719	991.175.321	689.296.008	24.616.066	-	1.748.892.393
30 Haz. 2011	28.611.782	1.842.719	970.094.347	688.233.683	24.994.056	-	1.713.776.587
30 Eyl. 2011	64.835.489	1.842.719	1.044.627.429	771.463.393	24.473.868	-	1.907.242.898
31 Ara. 2011	52.452.796	2.510.610	1.104.161.634	802.876.430	62.943.406	23.275.000	2.048.219.876

Kaynak: KKTOMB

Tablo: 3									
KKTC Merkez Bankası'nca Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)									
Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Eximbank İhracat	Toplam
30 Eyl. 2007			2.279.516				3.013.985		5.293.501
31 Ara. 2007			1.890.548				2.972.378		4.862.926
31 Mar. 2008			1.574.710				3.191.250		4.765.960
30 Haz. 2008			851.160				3.023.750		3.874.910
30 Eyl. 2008			595.692				3.127.083		3.722.775
31 Ara. 2008			436.943				3.896.969		4.333.912
31 Mar. 2009			3.024.120				4.220.000		7.244.120
30 Haz. 2009		1.677.527	3.497.163				3.863.397		9.038.087
30 Eyl. 2009		466.648	4.416.690				7.520.845		12.404.183
31 Ara. 2009		778.149	4.393.957				3.839.328		9.011.434
31 Mart. 2010			3.024.120				4.220.000		7.244.120
30 Haz. 2010		446.301	4.123.567				3.964.792		8.534.660
30 Eyl. 2010			2.485.038				3.690.421		6.175.459
31 Ara. 2010		1.139.470	1.730.873				3.970.466		6.840.809
31 Mar. 2011		607.245	1.305.250				3.883.051		5.795.546
30 Haz. 2011			2.871.605				4.129.096		7.000.701
30 Eyl. 2011		693.532	2.908.030				4.720.429		8.321.991
31 Ara. 2011			1.944.518						1.944.518

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dahil edilmiştir.

Kaynak: KKTOMB

Tarih	KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)								Toplam
	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Eyl. 2007	5.561.657	54.904.190	330.854.293	314.542.087	235.271.599	232.664.179	5.287.611	704.919	1.179.790.535
31 Ara. 2007	14.203.717	32.569.574	425.903.591	343.996.121	239.975.463	210.394.224	542.262	590.442	1.268.175.394
31 Mar. 2008	12.533.727	44.457.446	440.235.263	343.550.475	253.796.881	233.390.615	555.477	535.849	1.329.055.733
30 Haz. 2008	32.788.967	19.870.247	404.298.288	355.258.061	272.622.653	221.913.097	567.890	521.622	1.307.840.825
30 Eyl. 2008	6.279.591	35.178.630	407.638.950	316.664.994	277.364.050	220.511.347	529.277	487.862	1.264.654.701
31 Ara. 2008	26.884.020	116.441.846	563.399.378	322.013.947	300.839.064	217.818.783	512.521	646.809	1.548.556.368
31 Mar. 2009	35.902.683	18.179.795	599.797.649	339.120.108	281.252.635	209.001.525	515.521	482.522	1.484.252.438
30 Haz. 2009	20.662.007	9.044.368	571.758.526	357.075.096	293.736.408	213.790.030	3.949.510	3.332.103	1.473.348.048
30 Eyl. 2009	45.524.084	1.360.569	500.184.219	403.763.487	304.655.068	202.248.445	477.931	1.617.158	1.459.830.961
31 Ara. 2009	34.510.076	6.533.804	613.088.858	430.261.627	312.745.945	202.703.457	5.598.312	1.164.603	1.606.606.682
31 Mar. 2010	16.472.825	9.533.869	527.840.556	451.805.563	320.942.960	205.243.356	4.462.363	1.255.962	1.537.557.454
30 Haz. 2010	19.988.523	9.737.065	447.434.785	439.488.488	325.324.703	213.831.062	1.929.970	752.632	1.457.817.228
30 Eyl. 2010	28.380.542	4.891.007	446.717.135	413.255.046	334.533.263	207.251.527	1.413.160	365.055	1.436.806.735
31 Ara. 2010	39.262.620	5.426.546	490.397.798	457.890.552	340.851.345	216.645.628	616.120	505.045	1.551.595.654
31 Mar. 2011	27.518.933	10.726.226	493.038.906	436.700.665	374.071.687	219.605.101	2.622.860	1.543.168	1.565.827.546
30 Haz. 2011	39.155.386	9.938.706	439.150.886	386.531.843	387.113.721	231.740.722	4.766.666	1.440.871	1.499.838.801
30 Eyl. 2011	58.693.790	11.223.063	413.007.975	489.658.420	403.547.033	249.098.960	353.745	1.122.567	1.626.705.553
31 Ara. 2011	27.731.396	10.675.726	536.918.341	527.722.327	402.779.176	253.900.967	630.168	494.126	1.760.852.227

Kaynak: KKTCCMB

<i>Tablo: 5</i>		KKTC Merkez Bankası -Döviz Kurları							
Yıllar	Aylar	USD		GBP		EURO		KL	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2000		671.093	675.004	992.884	999.073	612.994	621.544	1.001.500	1.021.530
2001		1.439.567	1.446.510	2.081.497	2.092.377	1.268.115	1.274.231	2.105.000	2.210.250
2002		1.634.501	1.642.384	2.618.888	2.632.577	1.703.477	1.711.693	2.800.000	2.940.000
2003		1.395.835	1.402.567	2.476.610	2.489.556	1.745.072	1.753.489	2.880.000	3.024.000
2004		1.342.100	1.348.600	2.576.500	2.590.000	1.826.800	1.835.600	3.046.800	3.199.140
2005		1,3418	1,3483	2,3121	2,3242	1,5875	1,5952	2,6934	2,8281
2006		1,4056	1,4124	2,7569	2,7713	1,8515	1,8604	3,1067	3,2620
2007		1,4221	1,4290	2,7941	2,8087	1,8432	1,8521	2,8256	2,9669
2008		1,5123	1,5196	2,1924	2,2039	2,1408	2,1511		
2009		1,5057	1,5130	2,3892	2,4017	2,1603	2,1707		
2010		1,5460	1,5535	2,3886	2,4011	2,0491	2,0590		
2011	1	1,5833	1,5909	2,5157	2,5289	2,1716	2,1821		
	2	1,5905	1,5982	2,5602	2,5736	2,1948	2,2054		
	3	1,5483	1,5558	2,4845	2,4975	2,1816	2,1921		
	4	1,5141	1,5214	2,5222	2,5354	2,2496	2,2605		
	5	1,5939	1,6016	2,6248	2,6385	2,2769	2,2879		
	6	1,6302	1,6381	2,6111	2,6247	2,3492	2,3605		
	7	1,6733	1,6814	2,3880	2,3995	2,7245	2,7387		
	8	1,7454	1,7538	2,8454	2,8603	2,5186	2,5307		
	9	1,8453	1,8542	2,8884	2,9035	2,5157	2,5278		
	10	1,7516	1,7600	2,8019	2,8165	2,4555	2,4673		
	11	1,8439	1,8528	2,8744	2,8894	2,4634	2,4753		
	12	1,8889	1,8980	2,9170	2,9322	2,4438	2,4556		

Not: Kurlar ay sonu itibarıyla verilmiştir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo: 6	Çapraz Kurlar			
	Yabancı Para / ABD doları			
Yıllar	Aylar	£	€	KL
2000		1,4801	0,9208	1,5134
2001		1,4465	0,8809	1,5280
2002		1,6029	1,0422	1,7901
2003		1,7750	1,2502	2,1560
2004		1,9205	1,3611	2,3722
2005		1,7238	1,1831	2,0975
2006		1,9621	1,3172	2,3095
2007		1,9979	1,4683	2,5351
2008		1,4503	1,4156	
2009		1,5874	1,4347	
2010		1,5456	1,3254	
2011	1	1,5896	1,3716	
	2	1,6103	1,3799	
	3	1,6053	1,4090	
	4	1,6665	1,4858	
	5	1,6474	1,4285	
	6	1,6023	1,4410	
	7	1,6288	1,4271	
	8	1,6309	1,4430	
	9	1,5659	1,3633	
	10	1,6003	1,4019	
	11	1,5595	1,3360	
	12	1,5449	1,2938	

Not: Aysonu ve yılsonu çapraz kurlarıdır.

Kaynak: KKTCMB

Yürürlük Tarihi	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları							
	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayı	Tarihi	Sayı
31.07.2006	17,00	3,50	2,25	4,25	31.01.2006	577	10.02.2006	27
20.09.2007	16,75	3,50	2,25	4,25	26.05.2006	584	01.06.2006	98
26.10.2007	16,25	3,50	2,25	4,25	09.06.2006	586	15.06.2006	104
22.11.2007	15,75	3,50	2,25	4,25	29.06.2006	587	14.07.2006	119
14.12.2007	15,25	3,50	2,25	4,25	28.07.2006	590	31.07.2006	128
18.01.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	20.09.2007	613	08.10.2007	182
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	26.10.2007	618	06.11.2007	197
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	22.11.2007	621	04.12.2007	214
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	14.12.2007	626	19.12.2007	224
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	18.01.2008	631	24.01.2008	17
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	05.02.2008	635	19.02.2008	32
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	29.02.2008	640	13.03.2008	50
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,06	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCMB

Yürürlük Tarihi	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları							
	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar Tarihi	Sayı No	Resmi Gazete Tarihi	Sayı No
	TL	\$	€	£				
28.11.2001	12,00	1,00	1,00	2,50	05.10.2001	460	28.11.2001	124
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211

Kaynak: KKTCMB

Tablo: 9		Karşılıksız Çekler	
Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2009			3.636
2010			3.329
2011	1	230	230
	2	229	459
	3	284	743
	4	240	983
	5	218	1.201
	6	295	1.496
	7	255	1.751
	8	285	2.036
	9	289	2.325
	10	279	2.604
	11	298	2.902
	12	342	3.244
2012	1	314	314
	2	321	635

Kaynak: KKTCMB

Tablo:10											
Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)											
Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
30 Haz. 08	2.126,6	372,4	497,3	3.035,1	-147,4	741,1	6.625,1	5.429,0	587,0	609,1	6.625,1
30 Eyl. 08	1.951,5	421,3	497,6	3.050,5	-150,2	832,5	6.603,2	5.319,2	654,8	629,2	6.603,2
31 Ara. 08	2.159,5	400,6	520,0	3.431,1	-172,9	432,0	6.770,3	5.563,2	550,4	656,7	6.770,3
31 Mar. 09	2.276,2	531,8	489,1	3.516,5	-189,9	546,6	7.170,3	6.122,8	355,3	692,2	7.170,3
30 Haz. 09	2.339,4	571,9	507,3	3.647,7	-199,7	664,6	7.531,2	6.328,8	438,5	763,9	7.531,2
30 Eyl. 09	2.312,9	602,9	506,9	3.648,7	-205,8	762,0	7.627,6	6.321,4	514,3	791,9	7.627,6
31 Ara. 09	2.360,5	702,3	515,3	3.973,7	-253,3	449,5	7.748,0	6.565,9	391,4	790,7	7.748,0
31 Mar.10	2.346,3	656,3	526,0	4.015,1	-251,9	512,8	7.804,6	6.607,8	377,6	819,2	7.804,6
30 Haz. 10	2.355,9	565,6	538,2	4.189,4	-267,0	562,2	7.944,3	6.713,9	362,3	868,1	7.944,3
30 Eyl. 10	2.304,4	547,2	539,9	4.260,8	-263,9	641,7	8.030,1	6.737,6	387,2	905,3	8.030,1
31 Ara. 10	2.494,0	500,2	556,7	4.630,6	-266,5	501,8	8.416,8	7.066,9	414,5	935,4	8.416,8
31 Mar. 11	2.357,9	611,8	592,2	4.850,5	-270,7	520,9	8.662,6	7.365,3	389,4	907,9	8.662,6
30 Haz. 11	2.312,6	882,1	616,5	5.117,5	-269,9	443,9	9.102,7	7.658,3	432,1	1.012,3	9.102,7
30 Eyl. 11	2.465,5	902,0	651,8	5.376,8	-263,1	499,1	9.632,1	8.118,1	436,7	1.077,3	9.632,1
31 Ara. 11	2.415,1	965,5	653,5	5.868,5	-299,3	314,5	9.917,8	8.402,9	417,9	1.097,0	9.917,8

Kaynak: KKTOMB

<i>Tablo:11</i>		Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	41,4	0,0	13,9	0,0	4,2	1.646,8	17,2	20,7	868,5	121,5	0,0	2,9	4,1	459,5	3.200,7
30 Haz. 2009	47,4	0,0	16,1	0,0	4,5	1.633,8	11,4	18,5	916,0	128,1	0,0	4,2	4,6	501,3	3.285,9
30 Eyl. 2009	45,2	1,0	14,8	0,0	5,4	1.680,2	10,5	17,5	926,3	129,6	0,0	7,4	5,6	413,1	3.256,6
31 Ara. 2009	46,1	2,3	15,6	0,0	6,5	1.847,0	16,4	16,4	989,2	131,1	0,0	6,3	1,9	439,5	3.518,3
31 Mar. 2010	44,1	1,6	14,6	0,0	6,7	1.858,7	21,6	16,4	1.054,5	124,7	0,0	7,6	1,7	421,0	3.573,2
30 Haz. 2010	46,5	1,7	15,0	0,0	6,0	1.966,9	20,2	16,1	1.151,6	133,7	0,0	6,1	1,7	371,0	3.736,5
30 Eyl. 2010	53,0	1,9	15,5	0,0	6,2	1.972,2	15,8	14,3	1.182,9	140,8	0,0	4,4	1,7	400,7	3.809,4
31 Ara. 2010	59,3	4,4	16,8	0,0	6,5	2.202,1	19,3	14,9	1.273,7	146,2	0,0	5,7	1,0	439,4	4.189,3
31 Mar. 2011	55,4	6,4	16,9	0,0	20,2	2.262,1	22,1	13,4	1.368,9	144,3	0,3	5,7	0,0	488,6	4.404,3
30 Haz. 2011	62,9	10,4	17,5	0,0	26,2	2.354,2	17,2	12,8	1.515,2	156,1	0,3	5,7	1,1	490,9	4.670,5
30 Eyl. 2011	64,0	12,1	20,0	0,0	26,7	2.581,8	12,6	14,0	1.637,0	164,0	0,0	6,9	1,2	412,7	4.953,0
31 Ara. 2011	62,6	15,3	18,1	0,0	32,2	2.865,9	16,9	13,4	1.686,5	168,0	0,1	0,7	1,2	521,4	5.402,3

Kaynak: KKTCMB

Tablo:12		Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	24,2	0	0,5	0	0,8	1.098,4	11,4	10,6	440,3	120,0	0	0	0	259,6	1.965,8
30 Haz. 2009	33,5	0	0,7	0	0,8	1.104,8	11,4	9,5	460,4	123,1	0	0	0	299,0	2.043,2
30 Eyl. 2009	34,4	0	0,2	0	0,7	1.152,2	10,5	9,0	472,7	127,9	0	0	0	286,0	2.093,6
31 Ara. 2009	35,0	0	0,2	0	0,5	1.288,8	16,4	8,6	509,1	130,3	0	0	0	320,0	2.308,9
31 Mar. 2010	30,5	0	0,2	0	0,5	1.304,8	21,6	8,8	580,8	124,2	0	0	0	306,4	2.377,8
30 Haz. 2010	32,9	0,2	0,3	0	0	1.376,1	20,1	8,5	668,6	133,2	0	0	0	251,5	2.491,4
30 Eyl. 2010	39,8	0,1	0,5	0	0	1.383,7	15,5	7,5	723,3	140,0	0	0	0	279,1	2.589,5
31 Ara. 2010	43,7	0,3	0,4	0	0	1.536,8	19,3	7,7	782,9	145,5	0	0	0	303,8	2.840,4
31 Mar. 2011	41,7	0,3	0,4	0	13,2	1.546,7	22,1	6,8	866,5	143,5	0,3	0	0	351,4	2.992,9
30 Haz. 2011	47,7	0,1	0,4	0	19,2	1.564,4	17,2	6,0	988,0	154,0	0,3	0	0	322,0	3.119,3
30 Eyl. 2011	48,3	0,1	0,4	0	19,9	1.685,1	12,6	5,7	1.057,7	161,7	0,2	0	0	262,4	3.254,1
31 Ara. 2011	46,1	0,3	1,0	0	25,9	1.946,4	16,9	5,5	1.104,9	165,9	0,1	0	0	355,6	3.668,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo:13		Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	17,1	0	13,4	0	3,4	548,4	5,8	10,2	428,2	1,5	0	3,0	4,1	199,8	1.234,9
30 Haz. 2009	13,9	0	15,4	0	3,7	528,9	0	9,0	455,5	5,0	0	4,2	4,6	202,5	1.242,7
30 Eyl. 2009	10,8	1,0	14,6	0	4,7	528,0	0	8,4	453,6	1,7	0	7,4	5,6	127,2	1.163,0
31 Ara. 2009	11,1	2,3	15,4	0	5,9	558,2	0	7,8	480,1	0,7	0	6,4	1,9	119,6	1.209,4
31 Mar. 2010	13,6	1,6	14,4	0	6,2	553,9	0	7,6	473,7	0,5	0	7,5	1,7	114,7	1.195,4
30 Haz. 2010	13,6	1,5	14,6	0	6,0	590,9	0	7,6	482,9	0,5	0	6,0	1,7	119,8	1.245,1
30 Eyl. 2010	14,3	1,8	14,8	0	6,4	588,3	0	6,7	459,5	0,7	0	4,3	1,7	121,4	1.219,9
31 Ara. 2010	15,5	4,1	16,4	0	6,5	665,5	0	6,7	490,9	0,8	0	5,7	1,0	135,8	1.348,9
31 Mar. 2011	13,7	6,1	16,5	0	6,7	715,4	0	6,6	502,4	0,8	0	5,7	0	137,5	1.411,4
30 Haz. 2011	15,2	10,2	17,1	0	7,0	789,8	0	6,8	527,0	2,1	0	5,7	1,2	169,1	1.551,2
30 Eyl. 2011	15,8	11,9	19,5	0	6,7	896,8	0	8,2	579,4	2,0	0	7,0	1,2	150,4	1.698,9
31 Ara. 2011	16,4	15,0	17,1	0	6,3	919,5	0	7,9	581,7	2,2	0	0,7	1,2	165,7	1.733,7

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:14</i>	Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2008	664,7	3.921,4	283,0	114,4	445,4	5.428,9
30 Eyl. 2008	641,5	3.888,9	273,8	101,4	413,6	5.319,2
31 Ara. 2008	643,6	4.093,2	280,3	97,4	448,6	5.563,1
31 Mar. 2009	832,0	4.149,1	494,9	125,4	521,4	6.122,8
30 Haz. 2009	867,9	4.446,4	356,2	134,8	523,5	6.328,8
30 Eyl. 2009	894,9	4.425,1	367,0	127,7	506,7	6.321,4
31 Ara. 2009	976,2	4.543,6	424,1	135,3	486,7	6.565,9
31 Mar. 2010	971,3	4.642,5	361,2	203,2	429,6	6.607,8
30 Haz. 2010	974,7	4.739,1	335,2	231,5	433,4	6.713,9
30 Eyl. 2010	1.007,6	4.719,0	342,3	209,0	459,7	6.737,6
31 Ara. 2010	1.136,6	4.838,5	416,9	196,3	478,6	7.066,9
31 Mar. 2011	1.165,9	4.682,3	769,5	224,3	523,3	7.365,3
30 Haz. 2011	1.245,0	4.745,0	852,4	226,2	589,7	7.658,3
30 Eyl. 2011	1.301,3	4.939,3	948,4	252,2	676,9	8.118,1
31 Ara. 2011	1.448,5	5.013,3	986,7	272,5	681,9	8.402,9

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:15</i>	Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2008	312,2	2.513,8	106,2	13,4	58,3	3.003,9
30.Eyl. 2008	299,4	2.479,1	104,7	17,6	61,2	2.962,0
31 Ara. 2008	294,8	2.676,0	130,0	18,6	64,4	3.183,8
31 Mar. 2009	380,9	2.656,3	329,8	39,6	112,5	3.519,1
30 Haz. 2009	397,8	2.959,3	178,7	45,7	106,8	3.688,3
30.Eyl. 2009	445,1	2.988,4	185,2	41,7	110,1	3.770,5
31 Ara. 2009	507,1	3.087,5	223,6	45,5	102,5	3.966,2
31 Mar.2010	465,4	3.179,3	173,8	109,0	57,5	3.985,0
30 Haz. 2010	470,2	3.213,2	176,6	116,4	58,3	4.034,7
30 Eyl. 2010	499,3	3.244,2	195,9	106,6	82,6	4.128,6
31 Ara. 2010	611,8	3.325,8	233,7	112,9	87,8	4.372,0
31 Mar. 2011	593,7	3.260,6	520,9	130,4	92,4	4.598,0
30 Haz. 2011	648,0	3.285,2	591,1	126,6	130,0	4.780,9
30 Eyl. 2011	684,6	3.367,9	657,2	139,6	153,6	5.002,9
31 Ara. 2011	795,6	3443,0	682,0	151,0	157,3	5.228,9

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:16</i>	Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2008	352,7	1.407,5	176,8	100,9	387,3	2.425,2
30 Eyl. 2008	342,0	1.409,7	169,2	83,7	352,6	2.357,2
31 Ara. 2008	348,9	1.417,2	150,3	78,9	384,1	2.379,4
31 Mar. 2009	451,0	1.492,8	165,0	85,9	409,0	2.603,7
30 Haz. 2009	470,1	1.487,1	177,4	89,1	416,8	2.640,5
30 Eyl. 2009	449,7	1.436,7	181,8	86,0	396,7	2.550,9
31 Ara. 2009	469,0	1.456,2	200,5	89,7	384,3	2.599,7
31 Mar.2010	505,7	1.463,2	187,3	94,2	372,2	2.622,8
30 Haz. 2010	504,4	1.525,9	158,5	115,1	375,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	508,3	1.474,9	146,4	102,4	377,0	2.609,0
31 Ara. 2010	524,9	1.512,8	183,0	83,5	390,7	2.694,9
31 Mar. 2011	572,3	1.421,7	248,5	93,8	431,0	2.767,3
30 Haz. 2011	597,0	1.459,7	261,3	99,7	459,6	2.877,3
30 Eyl. 2011	616,8	1.571,4	291,2	112,6	523,2	3.115,2
31 Ara. 2011	652,9	1.570,4	304,6	121,4	524,7	3.174,0

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:17</i>	Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)					
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2008	506,6	350,0	4.236,5	253,4	82,4	5.428,9
30 Eyl. 2008	503,0	336,4	4.160,7	257,4	61,6	5.319,1
31 Ara. 2008	572,9	321,2	4.367,0	252,3	49,7	5.563,1
31 Mar. 2009	565,3	516,9	4.723,5	179,2	137,9	6.122,8
30 Haz. 2009	582,0	528,1	4.905,2	181,4	132,1	6.328,8
30 Eyl. 2009	581,3	546,7	4.873,2	208,5	111,7	6.321,4
31 Ara. 2009	615,0	609,2	5.025,0	190,8	125,9	6.565,9
31 Mar.2010	630,9	638,2	5.022,7	195,8	120,2	6.607,8
30 Haz. 2010	518,0	745,1	5.123,1	174,4	153,3	6.713,9
30 Eyl. 2010	579,2	693,6	5.147,9	178,4	138,5	6.737,6
31 Ara. 2010	638,9	679,6	5.332,1	192,2	224,1	7.066,9
31 Mar. 2011	583,3	781,4	5.585,1	197,4	218,1	7.365,3
30 Haz. 2011	531,8	834,0	5.839,0	219,5	234,0	7.658,3
30 Eyl. 2011	529,7	905,1	6.162,0	226,1	295,2	8.118,1
31 Ara. 2011	569,1	899,2	6.334,3	285,3	315,0	8.402,9

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:18</i>	Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)					
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2008	400,7	163,8	2.207,8	190,7	40,9	3.003,9
30 Eyl. 2008	407,9	152,7	2.186,2	190,5	24,7	2.962,0
31 Ara. 2008	438,6	160,1	2.365,6	194,6	24,9	3.183,8
31 Mar. 2009	471,5	329,3	2.596,7	78,9	42,7	3.519,1
30 Haz. 2009	489,9	334,9	2.738,9	84,5	40,1	3.688,3
30 Eyl. 2009	491,1	334,1	2.779,8	108,9	56,6	3.770,5
31 Ara. 2009	515,1	399,8	2.900,3	110,2	40,7	3.966,2
31 Mar.2010	551,2	410,1	2.881,2	105,6	36,8	3.984,9
30 Haz. 2010	439,1	481,8	2.952,7	104,2	56,9	4.034,7
30 Eyl. 2010	509,2	431,2	3.038,5	107,9	41,8	4.128,6
31 Ara. 2010	573,2	428,7	3.157,8	122,9	89,4	4.372,0
31 Mar. 2011	518,6	504,4	3.392,8	122,9	59,3	4.598,0
30 Haz. 2011	470,0	546,9	3.555,8	146,8	61,4	4.780,9
30 Eyl. 2011	457,9	577,9	3.690,7	143,5	132,9	5.002,9
31 Ara. 2011	495,4	586,4	3.832,9	202,4	111,8	5.228,9

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:19</i>	Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)					
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2008	105,9	186,2	2.028,7	62,8	41,6	2.425,2
30 Eyl. 2008	95,1	183,7	1.974,5	66,8	37,0	2.357,1
31 Ara. 2008	134,3	161,1	2.001,5	57,7	24,8	2.379,4
31 Mar. 2009	93,8	187,6	2.126,8	100,2	95,3	2.603,7
30 Haz. 2009	92,1	193,2	2.166,2	96,8	92,2	2.640,5
30 Eyl. 2009	90,1	212,7	2.093,4	99,6	55,1	2.550,9
31 Ara. 2009	99,8	209,4	2.124,6	80,7	85,2	2.599,7
31 Mar.2010	79,8	228,1	2.141,4	89,9	83,6	2.622,8
30 Haz. 2010	78,8	263,2	2.170,4	70,3	96,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	69,8	262,4	2.109,4	70,4	96,6	2.609,0
31 Ara. 2010	65,6	250,9	2.174,4	69,4	134,6	2.694,9
31 Mar. 2011	64,7	277,0	2.192,3	74,5	158,8	2.767,3
30 Haz. 2011	61,8	287,1	2.283,1	72,9	172,4	2.877,3
30 Eyl. 2011	71,9	327,3	2.471,2	82,6	162,2	3.115,2
31 Ara. 2011	73,7	312,8	2.501,3	82,9	203,3	3.174,0

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:20</i>	Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar
1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	YEŞİLADA BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T.GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T.HALK BANKASI A.Ş.
19	T.İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTCMB

Tablo:21	Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	1.070.424.473	1.418.703.263	1.907.070.964	2.520.806.747	3.143.699.611	4.101.387.190	4.671.255.885	5.128.334.134	5.415.280.698	5.649.534.936	6.651.700.000 ^(T)
GSMH (1977 Fiyatlarıyla TL)	8.545,9	9.133,1	10.177,1	11.739,6	13.327,0	15.090,7	15.310,8	14.797,2	13.950,4	14.451,2	15.068,7 ^(T)
GSMH (ABD doları)	908.780.125	941.377.075	1.283.711.116	1.765.199.135	2.327.804.229	2.845.221.776	3.598.810.389	3.995.585.613	3.502.542.331	3.750.600.000	n.a
Reel Büyüme Hızı (%)	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,3
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	5.068	6.645	8.837	11.560	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	4.303	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	n.a
Enflasyon Oranı (%)	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,2	14,7 ^(G)
Bütçe Açığı (Mil. ABD doları) (1)	146,1	225,1	176,9	104,2	185,3	287,3	221,2	369,6	491,0	n.a	n.a
Mevduatlar. (Mil. ABD doları) (2)	805,4	1.153,5	1.785,9	2.355,8	2.707,4	3.330,4	4.239,2	3.678,6	4.207,4	4.426,0	n.a
Döviz Rezervi (Mil. ABD doları)	722,6	941,6	1.222,6	1.544,6	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları)	34,6	45,4	50,8	62,0	68,1	68,1	83,7	83,7	71,1	90,9	n.a
İthalat (milyon ABD)	272,0	309,6	477,8	853,1	1.255,5	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.806,0	n.a
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-237,4	-264,2	-427,0	-791,1	-1.187,4	-1.308,1	-1.455,5	-1.597,1	-1.255,1	-1.415,1	n.a
İhracat / İthalat (%)	12,7	14,7	10,6	7,3	5,4	4,9	5,4	5,0	5,4	6,04	n.a
Gelen Turist Sayısı	365.097	425.556	469.867	599.012	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089 ^(G)
a) Türkiye	277.739	316.193	340.083	434.744	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326 ^(G)
b) Diğer	87.358	109.363	129.784	164.268	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763 ^(G)
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	93,7	114,1	178,8	288,3	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	n.a	n.a
İstihdam (3)	90.366	93.114	98.860	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	n.a	n.a
İşsiz Sayısı (3)	1.500	1.535	1.375	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	n.a	n.a
İşsizlik Oranı (%) (3)	1,63	1,62	1,37	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	n.a	n.a
Nüfus	211.191	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.283	251.432	255.094	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,46	n.a
Nüfus Yoğunluğu	65,1	65,9	66,6	67,3	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,3	2,8	3,3	3,0	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	5,6	5,0	6,1	6,0	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	n.a	n.a
Yıllık Ort. 1 ABD=TL	1.177.869,6	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1,5063	n.a

1) Dış yardımlar dahil değildir.

2) Türk Lirası mevduatları ile döviz mevduatları içermektedir.

3) DPÖ-2006 Yılından itibaren 30 Nisan 2006 yılında gerçekleştirilen Genel Nüfus ve Konut Sayımı sonuçlarına göre hesaplanan yıl ortası de-jure nüfus kullanılmaktadır.

(T) Gerçekleşme Tahmini, (G) Gerçekleşme

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTCMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

<i>Tablo:22</i>	Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)										
Sektörler	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^(T)
1. Tarım	78.627.217,0	125.668.938,8	176.365.031,8	222.993.161,4	214.199.034,4	249.446.249,5	288.151.830,1	259.154.100,9	300.616.430,7	330.292.725,0	383.900.000
2. Sanayi	121.736.377,0	157.576.560,4	191.426.017,9	231.046.611,0	281.023.837,1	377.504.439,0	430.808.660,4	542.766.477,2	516.727.436,0	552.836.167,3	598.500.000
3. İnşaat	38.923.294,0	62.012.967,1	93.301.912,1	106.808.649,0	164.910.647,6	314.785.285,7	364.429.418,0	362.216.034,6	346.383.111,8	312.118.707,4	376.900.000
4. Ticaret-Turizm	165.151.924,5	215.553.627,8	300.879.734,5	391.227.279,3	541.407.692,0	617.508.618,1	630.286.930,1	721.709.047,4	766.293.097,7	900.033.652,9	1.025.800.000
5. Ulaştırma-Haberleşme	133.453.268,5	185.264.817,9	221.109.706,3	257.580.209,2	328.773.502,2	437.242.766,0	533.409.559,0	614.527.377,1	597.262.858,8	525.213.182,4	614.700.000
6. Mali Müesseseler	92.762.971,3	89.952.347,0	115.256.266,8	187.245.581,7	195.523.141,4	259.316.015,9	309.354.672,4	357.835.272,5	388.421.732,4	404.370.969,7	435.200.000
7. Konut Sahipliği	28.508.816,3	41.431.859,9	50.851.059,5	61.591.937,3	70.261.205,2	117.722.525,7	144.191.222,9	175.938.464,6	202.491.463,9	220.581.154,0	247.800.000
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	133.995.824,5	138.860.124,0	152.767.569,2	225.376.845,3	307.873.501,9	441.919.623,1	493.519.363,3	525.208.660,7	609.293.196,4	652.317.269,0	628.100.000
9. Kamu Hizmetleri	199.156.534,7	277.867.134,2	404.604.239,3	510.392.550,4	628.119.921,8	808.000.153,1	1.003.489.892,8	1.103.967.143,1	1.201.228.086,4	1.180.064.551,9	1.331.800.000
10. İthalat Vergileri	76.836.146,0	113.513.407,6	170.842.157,1	262.481.261,1	338.288.483,0	364.654.029,4	406.650.516,8	416.585.101,4	447.601.464,0	536.308.506,4	969.000.000
11. GSYİH	1.069.152.373,8	1.407.701.784,7	1.877.403.694,5	2.456.744.085,7	3.070.380.966,6	3.988.099.705,5	4.604.292.065,9	5.079.907.679,4	5.376.318.878,0	5.614.136.886,0	6.611.700.000
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	1.272.099,2	11.001.478,9	29.667.269,5	64.062.661,7	73.318.645,0	113.287.485,0	66.963.820,0	48.426.455,0	38.961.820,8	35.398.050,0	40.000.000
GSMH	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.651.700.000
Fert Başına GSMH (\$)	4.303	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	n.a
Nüfus	211.191	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.283	251.432	255.094	n.a

(T) Gerçekleşme Tahmini

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ

Tablo:23	Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^(T)
1. Toplam Kaynaklar	671.925.898,6	1.090.566.043,0	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4	5.516.650.698,8
2. Toplam Yatırımlar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1
3. Toplam Tüketim	559.453.347,1	933.279.663,9	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5	4.570.044.559,7
4. Kamu Harcanabilir Geliri	131.222.483,7	130.312.005,8	108.227.350,2	324.355.696,0	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1	751.938.260,8
5. Özel Harcanabilir Gelir	520.157.571,3	940.112.467,2	1.310.475.913,4	1.582.715.268,0	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3	4.663.342.438,0
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	26,9	25,6	35,1	32,4	31,5	19,4	28,6	29,0	20,1	33,9
7. Toplam Yurtiçi Tasarruflar	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	845.236.139,1

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo:24	Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Tarım	-13,2	16,1	18,9	7,3	8,5	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2
2. Sanayi	4,0	-6,5	5,0	7,7	10,6	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1
3. İnşaat	18,7	-20,4	15,9	30,8	5,3	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5
4. Ticaret-Turizm	-5,4	-15,5	13,9	12,5	25,5	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7
5. Ulaştırma-Haberleşme	6,7	-0,5	3,7	4,2	8,8	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8
6. Mali Müesseseler	-6,8	-18,0	-10,1	6,7	-0,3	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7
7. Konut Sahipliği	2,2	3,1	2,0	2,4	2,4	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	-10,7	14,3	0,9	5,7	26,0	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4
9. Kamu Hizmetleri	3,1	-1,5	-0,5	4,1	5,2	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0
10. İthalat Vergileri	3,4	-19,6	6,7	36,9	46,8	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1
11. GSYİH	-	-5,4	6,2	10,6	14,2	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	-74,4	-48,2	594,1	123,5	88,5	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2
GSMH	-0,6	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7

Kaynak: DPÖ

Tablo:25	Kaynaklar - Harcamalar Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^(T)
1. Toplam Kaynaklar	671.925.898,6	1.090.566.043,0	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4	5.516.650.698,8
2. Toplam Yatırımlar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1
3. Toplam Tüketim	559.453.347,1	933.279.663,9	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5	4.570.044.559,7
4. Toplam Yurtiçi Tasarruflar	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	751.938.260,8

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo:26	Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Toplam Yatırımlar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1
1.1. Sabit Sermaye Yat.	102.823.019,5	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4
1.2. Stok Değişimleri	9.649.532,0	16.536.800,8	25.205.219,4	23.069.109,9	43.234.076,3	40.551.250,4	51.384.926,1	24.907.602,8	-13.560.206,3	16.258.667,7
2. Toplam Tasarruflar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	1.049.142.187,9
2.1. Yurtiçi Tasarruflar	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	845.236.139,1
2.2. Dış Tasarruflar	20.545.843,6	20.141.570,0	-20.571.259,8	-28.820.482,1	20.135.615,7	373.143.150,0	293.489.400,0	325.019.200,0	500.950.050,0	203.906.048,8

Kaynak: DPÖ

Tablo:27	Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)									
	Sektörler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Tarım	6.287.369,1	11.273.995,9	15.876.418,2	19.505.376,0	25.067.329,5	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7
2. Sanayi	13.592.581,5	15.288.051,7	22.529.433,0	40.640.073,2	70.693.090,7	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2
3. İnşaat	2.065.985,6	2.544.432,3	4.327.423,0	8.909.608,5	21.259.857	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1
4. Ticaret-Turizm	8.500.384,0	11.290.015,6	19.239.532,6	35.370.682,2	55.650.643,9	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0
5. Ulaştırma-Haberleşme	15.590.051,2	14.193.791,5	29.705.307,4	44.707.365,5	63.636.784,3	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3
6. Mali Müesseseler	980.516,9	1.193.000,5	1.371.729,5	1.953.076,3	7.523.937	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4
7. Konut Sahipliği	26.985.759,6	58.768.951,8	66.347.993,9	91.113.091,2	121.390.563,7	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	6.896.702,1	5.518.412,4	7.999.201,9	12.718.481,6	22.014.944,9	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1
9. Kamu Hizmetleri	21.923.669,5	20.678.926,6	31.834.567,3	51.285.602,2	79.363.510,0	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6
Toplam	102.823.019,5	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4

Kaynak: DPÖ

Tablo:28	Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Kamu Gelirleri	242.932.294,8	396.701.251,1	525.661.550,6	772.834.745,1	1.023.173.117,8	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	2.050.350.210,5	1.862.053.831,4
2. Transferler	137.670.634,1	264.734.268,3	450.263.752,6	494.826.495,5	594.650.637,6	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6
3. Kamu Harcanabilir Geliri	105.261.660,7	131.966.982,8	75.397.798,0	278.008.249,6	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1	751.938.260,8
4. Kamu Cari Giderleri	178.984.668,9	233.532.591,0	322.959.794,0	478.793.537,1	597.959.676,7	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8
5. Kamu Tasarrufu	-73.723.008,2	-101.565.608,2	-247.561.996,0	-200.785.287,5	-169.437.196,5	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-260.816.624,7	-735.651.525,0
6. Kamu Yatırımı	44.290.236,6	47.900.944,5	78.583.801,2	106.416.004,5	147.760.223,3	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3
7. Kamu Finansman Gereği	118.013.244,8	149.466.552,7	326.145.797,2	307.201.292,0	317.197.419,8	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	541.841.960,1	920.764.194,3

Kaynak: DPÖ

Tablo:29	Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^(T)
1. Özel Harcanabilir Gelir	546.118.394,3	938.457.490,2	1.343.305.465,6	1.629.062.714,4	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3	4.663.342.438,0
2. Özel Tüketim	380.468.678,2	699.747.072,9	850.735.383,6	1.070.184.478,2	1.433.147.949,1	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9
3. Özel Tasarruf	165.649.716,1	238.710.417,3	492.570.082,0	558.878.236,2	659.136.318,1	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	809.008.762,6	1.580.887.664,1
4. Özel Yatırım	68.182.314,9	109.385.434,6	145.853.025,0	222.856.462,1	362.074.514,0	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8
5. Kamu Kesimine İkaz	97.467.401,2	129.324.982,7	346.717.057,0	336.021.774,1	297.061.804,1	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	40.891.910,1	819.394.194,3

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo:30	Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. Bütçe Gelirleri	246.610.362,1	320.490.269,9	462.215.751,1	764.430.180,2	1.113.058.470,5	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4
1. Yerel Gelirler	182.290.670,1	261.902.473,9	349.495.497,3	600.616.770,8	937.103.669,8	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6
2. Dış Yardımlar	64.319.692,0	58.587.796,0	112.720.253,8	163.813.409,4	175.954.800,7	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9
II. Bütçe Giderleri	332.228.068,4	492.609.666,7	801.470.483,8	1.027.199.638,9	1.261.834.304,7	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3
1. Cari Giderler	129.126.690,9	162.283.573,5	220.646.137,4	334.498.045,2	436.157.692,2	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9
2. Transferler	142.693.624,5	261.048.321,4	455.145.454,4	506.948.350,6	617.197.819,0	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4
3. Savunma	24.275.000,0	34.870.000,0	54.000.000,0	68.918.000,0	78.000.000,0	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2
4. Yatırımlar	36.132.753,0	34.407.771,8	71.678.892,0	116.835.243,1	130.478.793,4	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8
III. Finansman Dengesi	-85.617.706,3	-172.119.396,8	-339.254.732,7	-262.769.458,7	-148.775.834,2	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2
GSMH	651.380.055,0	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.250.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8

Kaynak: DPÖ

Tablo:31	Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)																			
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. Bütçe Gelirleri	28,5	28,0	25,5	28,6	32,4	27,7	34,2	37,5	35,0	35,4	37,9	29,9	32,6	40,1	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2
1. Yerel Gelirleri	25,2	23,0	21,7	24,3	28,6	24,1	24,4	29,2	26,9	27,8	28,0	24,5	24,6	31,5	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1
2. Dış Yardımlar ve Krediler	3,3	5,0	3,7	4,3	3,8	3,7	9,8	8,3	8,1	7,6	9,9	5,5	8,0	8,6	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0
II. Bütçe Giderleri	33,9	39,2	33,9	36,1	37,8	38,8	38,3	42,6	45,3	47,2	51,0	46,0	56,5	53,9	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6
1. Cari Giderler	16,0	17,6	16,2	16,7	18,3	17,8	16,8	17,3	16,9	18,7	19,8	15,2	15,6	17,5	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4
2. Transferler	11,8	14,6	12,3	13,0	13,9	16,5	15,5	16,5	17,6	18,2	21,9	24,4	32,1	26,6	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3
3. Savunma	1,3	2,1	2,1	1,8	1,9	2,1	2,0	3,7	4,7	5,5	3,7	3,3	3,8	3,6	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1
4. Yatırımlar	4,8	4,9	3,3	4,5	3,7	2,4	4,1	5,2	6,1	4,8	5,5	3,2	5,1	6,1	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8
III. Bütçe Dengesi	-5,4	-11,2	-8,5	-7,5	-5,3	-11,1	-4,1	-5,1	-10,3	-11,8	-13,1	-16,1	-23,9	-13,7	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4

Kaynak: DPÖ

Tablo:32	Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^(T)	
1. Cari İşlemler Dengesi	-16,4	-12,3	-2,0	-41,0	-103,1	-90,3	-32,8	-17,1	13,7	19,4	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	25,2	76,5	99,4	54,9	194,4	132,1	46,7	143,0	216,7	225,5	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	
3. Rezerv Hareketleri (-Artış,+Azalış)	-6,5	-66,1	-95,9	0,9	-112,3	-32,1	22,5	-90,7	-219	-281	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	
4. Net Hata ve Noksan	-2,3	1,9	-1,5	-14,8	21,0	-9,7	-36,4	-35,2	-11,4	36,1	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	
Ortalama ABD \$ Kuru (1\$=TL)	2.618,9	46.554,5	82.150,5	154.893,3	262.384,3	422.312,6	626.397,6	1.177.869,6	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1,3505	1,4415	1,2980	1,2835	1,5461	

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Aylar	Bir Önceki Yılın Aralık Ayma Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları																			
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ocak	7,4	4,9	4,8	9,5	6,7	5,2	4,6	4,9	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39
Şubat	18,3	12,1	14,4	17,0	13,7	14,0	13,1	9,5	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10
Mart	22,3	17,9	39,6	25,9	18,6	24,2	19,0	15,5	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88
Nisan	25,6	20,5	66,8	27,4	22,9	29,1	24,4	18,9	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85
Mayıs	28,1	22,4	109,4	29,6	30,6	32,8	29,2	21,0	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46
Haziran	30,5	25,3	116,4	31,6	36,6	34,3	32,8	23,8	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95
Temmuz	34,6	31,5	126,6	40,7	48,1	39,7	36,7	26,3	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02
Ağustos	39,1	37,8	149,3	50,6	60,8	50,8	43,9	34,1	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49
Eylül	44,2	40,5	166,1	60,1	67,0	56,6	53,0	42,9	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39
Ekim	50,1	44,0	179,1	63,8	73,5	64,5	56,1	47,5	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90
Kasım	55,9	50,9	192,9	67,2	79,9	73,6	61,1	50,2	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91
Aralık	63,4	61,2	215,0	72,2	87,5	81,7	66,5	55,3	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72

Kaynak: DPÖ

Tablo:34		KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları			
Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo:35		Tüketici Fiyatları Endeksi (2008=100 Temel Yılı)											
		Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
Ana Gruplar		2011											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler		-0,12	0,23	0,41	0,05	0,48	-1,07	0,22	0,76	3,48	0,52	1,42	0,34
2. Alkollü İçecekler ve Tütün		0,51	0,00	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,18	0,17	12,71	0,02
3. Giyim ve Ayakkabı		-0,57	-0,78	0,22	0,79	0,08	0,12	-0,17	-0,55	-1,60	15,22	3,76	0,13
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar		0,21	0,06	0,01	0,00	0,09	0,04	0,05	0,52	0,33	0,35	9,20	0,09
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hiz.		0,05	0,05	0,00	0,03	0,04	0,03	0,05	0,07	0,65	1,38	0,12	0,01
6. Sağlık		0,00	0,04	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,03	0,00	0,12	0,69	0,00
7. Ulaştırma		1,37	0,90	1,02	0,10	0,51	0,21	0,62	1,14	-0,11	1,32	-2,21	0,09
8. Haberleşme		0,00	0,00	0,00	-0,02	0,01	0,01	0,00	0,02	0,04	0,04	0,04	0,00
9. Eğlence ve Kültür		-0,03	0,00	0,00	0,00	0,05	0,07	0,01	-0,02	0,04	1,27	-0,48	0,01
10. Eğitim		0,07	0,11	0,04	-0,04	0,07	0,07	0,07	0,21	0,47	1,03	-1,62	0,02
11. Lokanta ve Oteller		-0,07	0,03	0,02	0,00	0,15	0,01	0,06	0,04	0,55	-0,15	0,19	0,03
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler		-0,03	0,06	0,02	0,03	0,05	0,02	0,09	0,08	0,92	0,53	1,07	-0,03
Genel		1,39	0,70	1,74	0,93	1,54	-0,49	1,01	2,31	0,82	1,36	1,80	0,71

Kaynak: DPÖ

Yıllar	Dış Ticaret Verileri									
	İthalat									
	TL					ABD				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	438.024.101	552.705.543	458.850.624	611.200.300	2.060.780.568	264.295.035	351.549.174	306.193.341	410.676.147	1.332.713.697
2010	508.450.186	631.199.099	556.352.808	551.707.554	2.247.709.647	337.221.387	410.314.360	366.823.887	377.387.627	1.491.747.261
2011	574.737.289	716.439.478			1.291.176.767	364.532.677	458.635.396			823.168.073

T.C. ve 3. Ülkelerden İthalat (ABD doları)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	180.920.250	235.067.106	224.882.844	286.698.875	927.569.075	83.374.785	116.482.068	81.310.497	123.977.272	405.144.622
2010	239.015.325	274.076.447	246.695.664	268.534.756	1.028.322.192	97.578.599	135.248.070	111.066.643	119.531.757	463.425.069
2011	216.053.821	322.499.876			538.553.697	148.478.856	136.135.520			284.614.376

T.C. ve 3. Ülkelerin Toplam İthalat İçindeki Payları (%)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	68,5	66,9	73,4	69,8	69,6	31,5	33,1	26,6	30,2	30,4
2010	71,0	67,0	69,0	69,0	68,8	29,0	33,0	31,0	31,0	31,1
2011	59,3	70,3			65,4	40,7	29,7			34,6

Dış Ticaret Verileri

Yıllar	İhracat									
	TL					ABD				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	27.656.327	37.221.103	17.469.999	18.463.496	100.810.925	16.716.425	23.719.786	11.697.695	12.439.377	64.573.283
2010	37.049.231	50.776.376	25.140.174	23.628.631	136.594.412	24.504.611	33.486.496	16.683.653	16.199.467	90.874.227
2011	53.836.140	68.323.361	30.053.677	35.745.146	187.958.324	34.265.458	44.121.259	17.318.520	19.485.429	115.190.666

T.C. ve 3. Ülkelere İhracat (ABD doları)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	8.672.343	14.103.733	6.786.978	8.919.752	38.482.806	8.044.082	9.616.053	4.910.717	3.519.625	26.090.477
2010	11.017.726	14.464.339	10.474.122	8.785.039	44.741.226	13.486.885	19.022.157	6.209.531	7.414.428	46.133.001
2011	16.700.138	23.335.630	9.374.105	11.923.883	61.333.756	17.565.320	20.785.629	7.944.415	7.561.546	53.856.910

T.C. ve 3. Ülkelerin Toplam İhracat İçindeki Payları (%)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	51,9	59,5	58,0	71,7	59,6	48,1	40,5	42,0	28,3	40,4
2010	45,0	43,2	62,8	54,2	49,2	55,0	56,8	37,2	45,8	50,8
2011	48,7	52,9	54,1	61,2	53,2	51,3	47,1	45,9	38,8	46,8

Kaynak: Ticaret Dairesi

<i>Tablo:37</i>		Asgari Ücret Gelişmeleri	
Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi	
1978	2.780	30.08.1978	
1979	4.333	18.07.1979	
1980	8.660	04.04.1980	
1981	13.000	19.06.1981	
1982	22.000	10.06.1982	
1983	24.270	08.07.1983	
1984	30.300	21.02.1984	
1985	46.000	01.01.1985	
1986	75.000	01.01.1986	
1987	90.000	01.01.1987	
1988	121.000	01.01.1988	
1989	205.001	01.01.1989	
1990	340.500	01.01.1990	
1991	520.000	01.01.1991	
1992	806.000	01.01.1992	
1993	1.373.000	01.01.1993	
1994	3.000.000	01.01.1994	
	5.000.000	01.08.1994	
	9.420.000	01.01.1995	
1995	11.590.000	01.09.1995	
1996	14.800.000	01.01.1996	
	23.000.000	01.01.1997	
1997	33.800.000	01.09.1997	
	50.250.000	01.01.1998	
1998	67.000.000	01.09.1998	
	85.000.000	01.01.1999	
1999	103.000.000	01.01.1999	
	137.000.000	01.01.2000	
2000	160.000.000	01.07.2000	
	200.000.000	01.01.2001	
2001	240.000.000	01.08.2001	
	320.000.000	01.01.2002	
2002	380.000.000	01.10.2002	
	440.000.000	01.01.2003	
2003	500.000.000	01.08.2003	
	550.000.000	01.03.2004	
2004	627.000.000	01.07.2004	
2005	720 (YTL)	01.06.2005	
	780 (YTL)	01.01.2006	
2006	860 (YTL)	01.08.2006	
2007	950 (YTL)	01.02.2007	
	1.060 (YTL)	01.01.2008	
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008	
2009	1.237	01.10.2009	
2011	1.300	01.01.2011	

Kaynak: DPÖ

Tablo:38	Akaryakıt Satışı (Ton)																	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Benzin (Süper+Kurşunsuz)	36.467	41.116	42.122	43.490	44.499	49.338	51.742	51.995	48.492	45.385	44.214	46.537	51.187	55.714	59.877	67.049	71.538	75.920
2. Gazyağı	1.756	1.604	1.541	1.372	1.153	1.166	1.162	1.136	1.600	778	789	861	946	814	1.025	1.717	1.093	882
3. Motorin (Avro dizel dahil)	53.903	51.741	50.792	54.737	55.642	62.392	75.868	92.478	81.460	78.536	84.247	94.032	118.224	155.573	148.023	130.225	125.921	119.426
4. Fuel-Oil (1)	2.359	2.034	3.065	2.654	2.000	1.393	1.802	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Jet A-1	8.299	12.339	12.131	13.658	15.749	12.995	7.958	13.445	16.788	13.266	11.598	11.291	12.371	15.196	21.409	23.923	22.656	22.172
6. LPG	7.154	8.529	8.913	10.553	11.293	13.060	13.618	14.405	15.196	12.989	12.843	13.716	16.475	16.541	17.784	19.064	18.607	20.219
7. Madeni Yağ	516	426	440	204	271	324	488	476	286	370	562	693	916	1.068	1.269	895	599	466
Toplam	110.454	117.789	119.004	126.668	130.607	140.668	152.638	174.001	163.822	151.324	154.253	167.130	200.119	244.906	249.387	242.873	240.414	239.085

(1) Elektrik Kurumu'nun ihtiyacı için 2004 yılında 138,050 mton ve 2005 yılında 176,964 mton olarak ithal edilen miktar belirtilmemiştir

Kaynak: Kıbrıs Türk .Petrolleri Ltd. Şti., Altınbaş Petrol Ltd. Şti., DPÖ

Sektörler	İstihdamda Olan Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)											
	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	7.278	8,4	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	114	0,1	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1
3. İmalat Sanayi	9.490	10,9	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0
4. Elektrik, Gaz, Su	607	0,7	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.079	9,3	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.130	16,3	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0
7. Lokanta ve Oteller	5.039	5,8	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.289	6,1	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.403	3,9	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1
10. Gayrimenkul Kiralama	3.595	4,1	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6
11. Kamu Yönetimi	13.309	15,3	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8
12. Eğitim Hizmetleri	8.576	9,9	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1
13. Sağlık İşleri	2.545	2,9	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.460	6,3	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2
Toplam	86.914	100	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100

Kaynak: DPÖ

Notlar

Para Arzı

En geniş anlamıyla ‘Para Arzı’; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye veya zaman içerisinde farklılık gösterse de ‘para arzı’ likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCMB’deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCMB’deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten’de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları ‘KKTC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı’ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve **39/2001 sayılı ‘KKTC Bankalar Yasası’** altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTC’de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTC Merkez Bankası’na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar ‘Geçici’ olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten’de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüşürme, ilgili yabancı para birimine ait ‘Döviz Alış Kuru’ kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenin Kapsadığı Dönem

Bülten’de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.kkctcmerkezbankasi.org) yayınlanmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten’de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.